

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenként egyszer: vasárnap

<p>OMGE évi tagsági díj:</p> <table border="1"> <tr> <td>200 holdig</td> <td>15 pengő</td> </tr> <tr> <td>500 " "</td> <td>30 " "</td> </tr> <tr> <td>1000 " "</td> <td>60 " "</td> </tr> <tr> <td>2000 " "</td> <td>90 " "</td> </tr> <tr> <td>3000 " "</td> <td>120 " "</td> </tr> <tr> <td>ezen felül</td> <td>150 " "</td> </tr> </table> <p>Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P Egyéb tagok részére évi tagdíj 10 " " OMGE postatakarékpénztári csekk száma: 10.399</p> <p>Lappótdíj OMGE-tagoknak: Negyed évre 8 pengő, fél évre 15 pengő, egész évre 28 pengő</p>	200 holdig	15 pengő	500 " "	30 " "	1000 " "	60 " "	2000 " "	90 " "	3000 " "	120 " "	ezen felül	150 " "	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt A kiadásért felelős: Mutschenbacher Emil dr., az OMGE ügyvezető-igazgatója</p> <p>Felelős szerkesztő: Dörschug Tibor Segéd-szerkesztő: Vermes András</p> <p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 187-954 Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telefon: 189-932</p>	<p>Kiíratási árak: „Rádiós gazdasági előadások” című füzetek együtt</p> <table border="1"> <tr> <td>Belföldre</td> <td>Külföldre</td> </tr> <tr> <td>OMGE tagoknak:</td> <td>OMGE tagoknak:</td> </tr> <tr> <td>Negyed évre 8 pengő</td> <td>Negyed évre 10 pengő</td> </tr> <tr> <td>Fél évre 15 " "</td> <td>Fél évre 16 " "</td> </tr> <tr> <td>Egész évre 28 " "</td> <td>Egész évre 28 " "</td> </tr> <tr> <td>Előfizetőknél:</td> <td>Előfizetőknél:</td> </tr> <tr> <td>Negyed évre 12 pengő</td> <td>Negyed évre 14 pengő</td> </tr> <tr> <td>Fél évre 22 " "</td> <td>Fél évre 24 " "</td> </tr> <tr> <td>Egész évre 40 " "</td> <td>Egész évre 46 " "</td> </tr> </table> <p>Postatakarékpénztári csekk száma: 26.576</p>	Belföldre	Külföldre	OMGE tagoknak:	OMGE tagoknak:	Negyed évre 8 pengő	Negyed évre 10 pengő	Fél évre 15 " "	Fél évre 16 " "	Egész évre 28 " "	Egész évre 28 " "	Előfizetőknél:	Előfizetőknél:	Negyed évre 12 pengő	Negyed évre 14 pengő	Fél évre 22 " "	Fél évre 24 " "	Egész évre 40 " "	Egész évre 46 " "
200 holdig	15 pengő																															
500 " "	30 " "																															
1000 " "	60 " "																															
2000 " "	90 " "																															
3000 " "	120 " "																															
ezen felül	150 " "																															
Belföldre	Külföldre																															
OMGE tagoknak:	OMGE tagoknak:																															
Negyed évre 8 pengő	Negyed évre 10 pengő																															
Fél évre 15 " "	Fél évre 16 " "																															
Egész évre 28 " "	Egész évre 28 " "																															
Előfizetőknél:	Előfizetőknél:																															
Negyed évre 12 pengő	Negyed évre 14 pengő																															
Fél évre 22 " "	Fél évre 24 " "																															
Egész évre 40 " "	Egész évre 46 " "																															

A vágómarha-igénybevétel új szabályozása.

A vágómarhák hatósági igénybevétele kapcsán a gazdák köréből sok panasz merült fel, részint az igénybevételi keretnek az egyes törvényhatóságok és azokon belül az egyes községek, valamint az egyes gazdaságok között való aránytalan megosztása, részint ama károsodás miatt, mely az egyes állattartó gazdákat azzal éri, hogy a tőlük igénybevett haszonállatokért csak a hatóságilag megszabott vágómarhaárakat kapják a szabadforgalomban kialakult marhaárak helyett. Ezenkívül az igénybevett vágómarhák értékesítésének lebonyolítása is számos kifogásra adott okot.

Minthogy a június–szeptember hónapokra kerekén havi 65.000 darabban megszabott vágómarha-igénybevételi keretnek az egyes törvényhatóságok között való szétosztása már megtörtént s az igénybevételek ez alapon folyamatban vannak, a törvényhatósági keretek utólagos megváltoztatása aligha volna lehetséges. Ellenben az egyes törvényhatóságokra kivetett mennyiségnek a meglévő állatlétszám alapulvételével közösenként való arányosabb és igazságosabb szétosztása még lehetséges. Ezért az OMGE és az Országos Mezőgazdasági Kamara az érdekelt gazdák részéről hozzájuk beérkezett panaszokat és kérelmeket írásba foglalta és előadta a földművelésügyi és közellátásügyi minisztereknek. Majd a két mezőgazdasági érdekképviseleti vezető szervezet elnökei és képviselői kihallgatásra jelentkeztek Kállay Miklós miniszterelnöknek, aki Bánffy Dániel báró földművelésügyi és Szász Lajos dr. közellátásügyi miniszterek részvételével értekezletet tartott a miniszterelnökségen a mezőgazdaság részéről felmerült panaszok és azok orvoslására kidolgozott javaslatok végleges megbeszélése céljából.

Ezen az értekezleten beható eszmecsere után elvi megállapodás történt a kormány és a mezőgazdasági érdekképviseleti vezetők között azokra a lehetőségekre nézve, amelyek alkalmasnak látszanak a vágóállat-igénybevételek kapcsán felmerült visszasságok kiküszöbölésére, vagy legalább enyhítésére, az igénybevételi kivetési kereteknek és az állattenyésztő és állattartó gazdákra háruló anyagi áldozatnak arányosabb megosztására, valamint az értékesítés zavartalan lebonyolításának biztosítására.

Az eddigi rendszer szerint az egyes törvényhatóságokra kivetett vágómarha igénybevételi keretet a törvényhatóság első tisztviselője a vármegyei állattenyésztő egyesület javaslata alapján osztja szét az egyes községek és városok

között, amely megosztás miatt mégis számos panasz merült fel. Eppen ezért az OMGE és az Országos Mezőgazdasági Kamara azt javasolta, hogy a törvényhatóság első tisztviselője a törvényhatóság területére kivetett vágómarha mennyiségét a gazdasági felügyelőség, valamint a közellátási felügyelőség, továbbá a vármegyei állattenyésztő egyesület, a vármegyei gazdasági egyesület és a vármegyei mezőgazdasági bizottság egy-egy kiküldöttjéből alakítandó hármas gazdabizottságnak javaslata alapján ossza fel az egyes községek és városok között.

Minthogy továbbá az igénybevett szarvasmarhák túlnyomó része igás- és haszonállatként is értékesíthető volna, amelyeknek forgalmi ára lényegesen meghaladja a vágómarhákra megállapított hatósági árakat, ennek következtében azok a gazdák, akiknek marháiját közellátási célra igénybe veszik, tetemes károsodást szenvednek az árkülönbség miatt olyanokkal szemben, akiket nem terhel vagy csak kisebb arányban terhel igénybevétel. Ennek a károsodásnak elhárítása és az igénybevételrel járó teherviselésnek arányosabbá tétele érdekében az OMGE és az Országos Mezőgazdasági Kamara vezetősege minden városban és községben kártérítési alap létesítését javasolta, amelynek bevételeihez a községi pótdadó arányában minden adófizető polgár köteles lenne hozzájárulni, s amely alpból az igénybevételt szenvedő gazdák részére megtérítenék a hatósági vágómarhaárak és a haszonállatok forgalmi ára közötti különbözet, illetőleg az ebből az átadó gazda terhére előálló veszteség. Több helyütt máris megvalósították az érdekelt gazdák ezt a közös áldozatvállalást, amelynek az érdekeltég most hatósági szabályozását és kötelezővé tételét kérte. A kártérítési alaphoz való hozzájárulás, valamint a kártérítés mértékének megállapítását és az alap kezelését a községi elöljáróság végezné a helyi közellátási bizottság három gazdatagjának közreműködésével.

Végül arra kérték a mezőgazdasági érdekképviseleti vezetők a kormányt, hogy az igénybevétel alól mentesítse a gazdasági munkálatok elvégzéséhez nélkülözhetetlenül szükséges igásállatokat, a tenyészbikákat és azokat a teheneket, amelyek után tulajdonosuk az előírt tejszállítási kötelezettségnek pontosan eleget tesz és lehetőleg általában a törzskönyvelt édtékes tenyészanyagot. Ugyazintén kérték az értékesítés zavartalan lebonyolításának biztosítását, a minősítés és a súlymegállapítás tekintetében minden vissza-

TARTALOM:

- A vágómarha-igénybevétel új szabályozása. (—r—l dr.)
- Életbelpett az új beszoállítás rendszer. (M. E. dr.)
- Hozzászólás a porüzög kérdéséhez. (Júnossy Andor dr.)
- A részes juhtartás. (Márkus József dr.)
- Gondolatok az állattenyésztő szervezetekről. (vitéz Horváth László.)
- Törvények és rendeletek.
- Gazdatársadalmi mozgalmak.
- Kinevezések, címádmányozások és előléptetések a földművelésügyi minisztérium különböző státusában.
- A vetések állása és a mezőgazdaság állapota.
- Tájékoztató a vágóállatok és a rétlészena igénybevételéről szóló rendeletekhez.
- Az OMGE hivatalos közleményei.
- Vegyes közlemények.
- A gabona- és terménypiac helyzete.
- Állatplaci szemle.
- Tőzsde, kereskedelem.
- Melléklet: a „Köztelek” LIII. évfolyama első félévének a tartalomjegyzéke.

elés kizárását, vagy legalább az utólagos jóvátétel lehetőségének megadását, a jelenlegi igénybevételi keretben leadott vágómarhákért járó térítésnek egységesen a július 2-án megszabott árak alapján való elszámolását és végül a mezőgazdasági érdekképviseleteknek nagyobb hatáskörrel való bevonását egyrészt a kivetési keretek vidékek szerint való arányosításába, másrészt az igénybevétel és az értékesítés menetének ellenőrzésébe.

A Kállay Miklós miniszterelnökönél folyó hó 8-án lefolyt nagyfontosságú megbeszélés eredménye gyanánt jelent meg a hivatalos lap folyó hó 20-i számában a 3870. M. E. számú kormányrendelet, valamint a közellátásügyi miniszternek 115.000. számú rendelete.

A két rendelet teljesíti a kártérítési alap létesítésére és a hármas gazdabizottságok szervezésére vonatkozó gazdakívanságokat, ellenben a kért kiterjesztés helyett megszükitette az igénybevétel alól való mentesítés jogimeit és semmiféle rendelkezést sem tartalmaz a minősítési, osztálymegállapítási panaszok orvoslása és az egységes áron való elszámolás tekintetében.

A 3870. M. E. számú kormányrendelet a vágóállatok forgalmának, levágásának és felhasználásának szabályozásáról szóló 1942 július 24-i 4470. M. E. számú kormányrendelet 1. §-át a következő rendelkezéssel egészíti ki: „Haszonállatoknak vágóállatként történő hatósági igénybevétele esetében az értékkülönbözöt kiegyenlítése céljából a közellátásügyi miniszter a pénzügyminiszterrel és a földművelésügyi miniszterrel egyetértve közellátásügyi miniszter a pénzügyminiszterrel és a földművelésügyi miniszterrel egyetértve közösenként, illetve városonként alap létesítését rendelheti el és ebből a célból az állattulajdonosokat (birtokosokat) hozzájárulás fizetésére kötelezheti. A hozzájárulás kivetésének és beszedé-

Védje vetését ABAVIT-tal!

a régi bevált minőségben szállítja a száraz és nedves ABAVIT csávázószert a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Szőlészeti-osztálya
Budapest, VI., Eötvös-u. 25/a
és összes vidéki kirendeltsége.

Mai számunk 20 oldal

E szám ára 1 pengő

sének, továbbá az alap kezelésének szabályait a közellátásügyi miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértve rendelettel állapítja meg.

A 3870. M. E. számú kormányrendeletben kapott felhatalmazás alapján folyó hó 20-án adta ki a közellátásügyi miniszter 115.000. számú, egyidejűleg hatályba lépett rendeletét a vágómarha és vágóbivaly igénybevételének újabb szabályozása tárgyában. E nagyfontosságú rendelet főbb rendelkezéseit az alábbiakban szövegrint ismertetjük:

1. §. (1) A közellátás és a honvédség szükségletére, valamint egyéb célokra meghatározott idő alatt igénybeveendő vágómarhák és vágóbivalyok (a továbbiakban: vágómarhák) összes mennyiségét a közellátásügyi miniszter állapítja meg és a földművelésügyi miniszter osztja fel — a mezőgazdasági érdekképviseletek meghallgatása után, figyelemmel az állomány mennyiségére és minőségére — az egyes törvényhatóságok között. Ennek a felosztásnak az alapján a közellátásügyi miniszter állapítja meg, hogy a törvényhatóságok területéről hány állatot lehet a helyi fogyasztás fedezésére a törvényhatóság rendelkezésére bocsátani és mennyit kell honvédségi és egyéb célokra felhasználni.

(2) A törvényhatóság első tisztviselője a törvényhatóság területére kivetett vágómarhamennyiséget a gazdasági felügyelőség, valamint a közellátási felügyelőség vezetőjének, továbbá a vármegyei mezőgazdasági bizottság, a vármegyei állattenyésztő egyesület és a vármegyei gazdasági egyesület egy-egy kiküldöttjéből alakított bizottság javaslata alapján felosztja a törvényhatóság területén lévő egyes községek és városok között.

(3) A községi előjáróság (polgármester) a helyi közellátási bizottság három gazdatagjának meghallgatása után, a 2. §-ban foglalt rendelkezés figyelembevételével, kijelöli az egyes gazdálkodóktól igénybeveendő szarvasmarhákat. Erről az igénybevételi előirányzatról a községi előjáróság (polgármester) három példányban kimutatást készít. A kimutatásnak tartalmaznia kell az igénybevételre kijelölt vágómarhák tulajdonosának nevét, lakóhelyét (ucca, házsám), az állatok darabszámát, fajtát (szarvasmarha, bivaly), ivarát, hozzávetőleges átlagsúlyát és a marhalevelek számát. Az előirányzatot a községi előjáróság (polgármester) a vármegyei gazdasági felügyelőségnek, vagy állattenyésztő egyesület kiküldöttjének bemutatja, aki a kijelölést az állattenyésztés érdekeinek szempontjából elbírálja.

(4) Az igénybevétel az elbírált igénybevételi előirányzatnak a községi előjáróság (polgármester), továbbá a vármegyei gazdasági felügyelőség, illetőleg állattenyésztő egyesület kiküldöttje által történt aláírásával és a községnek (városnak), továbbá a gazdasági felügyelőségnek, illetőleg állattenyésztő egyesületnek a peesétjével történő ellátásával megy végbe. A vármegyei gazdasági felügyelőség, illetőleg állattenyésztő egyesület kiküldöttje az előirányzatnak egy példányát az illetékes közellátási felügyelőségnek, egy példányát a községi előjáróságnak (polgármesternek) adja át, egy példányát pedig magánál tartja. Az előirányzatban elkülönítve kell felsorolni azokat az állatokat, amelyeket nem levágásra, hanem az állami tenyésztéskiosztás keretében kell igénybevenni.

2. §. (1) Az igénybevételi előirányzatba nem szabad felvenni a tenyésztésre szolgáló bikákat, a gazdasági munkálatok elvégzéséhez nélkülözhetetlenül szükséges igazállatokat és azokat a fejős és megállapíthatóan vemhes tehéneket, amelyeknek tulajdonosa legalább a 113.400/1942. K. M. számú rendelet vagy az 5540/1942. M. E. számú rendelet értelmében fennálló tejszállítási köteletségének rendszeresen eleget tesz.

(2) A kimutatásból törölni kell azokat az állatokat, amelyeknek igénybevétele ellen a vármegyei gazdasági felügyelőség, illetőleg állattenyésztő egyesület gazdasági vagy tenyésztési szempontból kifogást emel, azonban azoknak más állatokkal való pótlásáról a községi előjáróság (polgármester) gondoskodni köteles.

3. §. (1) A községi előjáróság (polgármester) az igénybevételi előirányzat alapján, annak aláírása után azonnal, írásban értesíti az előirányzatba felvett vágómarhák tulajdonosait az igénybevételről és felhívja őket az igénybevett vágómarhák marhaleveleinek beszállítására. A beszállított marhaleveleket az igénybevett vágómarhák elszállításának időpontjáig az igénybevételi előirányzat mellékleteként meg kell őrizni.

(2) A közellátási felügyelőség az igénybevételi előirányzat alapján értesíti az Állatforgalmi Központot, amely az igénybevett vágómarhák átvételéről gondoskodik.

4. §. (1) Az igénybevett vágómarhát zár alá helyeztetnek kell tekinteni s azt csak a 111.400/

1943. K. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. július 2-i, 145. számában) 2. §-ában foglalt módokat szerint, vagy az állami tenyészállatok céljaira szabad eladni.

(2) A vágómarha tulajdonosa (birtokosa) köteles az igénybevett vágómarhát az átadásig a jó gazda gondosságával tartani.

(3) Ha az igénybevett vágómarha elhullott (vagy kényszervágásra került), tulajdonosa (birtokosa) köteles az elhullás (kényszervágás) okát tanúsító hatósági állatorvosi (húsvizsgálói) bizonyítványt a községi előjáróságnak (polgármesternek) bemutatni, amely azt bemutatási záradékkal látja el. A vágómarha tulajdonosa (birtokosa) köteles a bizonyítványt a záradékolástól számított egy évig megőrizni.

(4) Az elhullást igazoló hatósági állatorvosi bizonyítvány bemutatása alapján a községi előjáróság (polgármester) az igénybevett vágómarhát az igénybevételi előirányzatról törli, ahelyett igénybevételre más vágómarhát jelöl ki és erről az illetékes közellátási felügyelőség, valamint a törvényhatóság első tisztviselőjét értesíti.

(5) Ha a vágómarhát az igénybevételről szóló értesítés kézhezvételétől számított kilencven nap alatt az Állatforgalmi Központ nem vette át, a tulajdonos (birtokos) a vágómarhával szabadon rendelkezhetik.

5. §. Azt a vágómarhát, amelyet az igénybevétel tartama alatt az Állatforgalmi Központ által vásárlásra jogosított kereskedő a tulajdonostól szabad kézből vásárolt meg, a törvényhatóság első tisztviselője a törvényhatóság, illetőleg a község (város) területére kivetett mennyiségbe beszámítja.

6. §. (1) Ha a község (város) területére kivetett vágómarhamennyiség biztosítása céljából használatokat is vesznek igénybe és ezeknek értéke magasabb, mint a vágómarha hatóságilag megállapított ára, a mutatkozó értékülömbözet kiegyenlítése céljából a községi előjáróság (polgármester) a szarvasmarhatulajdonosokra (birtokosokra) — a szarvasmarhák számának arányában — hozzájárulást vet ki; a két hónapnál fiatalabb borjúk után hozzájárulás nem lehet kivetni. A hozzájárulás mértékét úgy kell megállapítani, hogy a bevétel a megterítendő értékülömbözetet fedezze.

(2) A hozzájárulás összegét az állattulajdonossal (birtokossal) írásban kell közölni; az állattulajdonos (birtokos) a hozzájárulást az értesítés kézhezvételét követő naptól számított 15 nap alatt a község (város) pénztárába köteles befizetni. A hozzájárulás közzadók módjára biztosítandó és hajtandó be. Késedelmes befizetés esetében a közzadókra megállapított szá-

bályszerű késedelmi kamat fizetendő. Az elvételre, a tévesen befizetett vagy jogellenesen beszedett összegek visszafizetésére, a közzadók kezelésére vonatkozó törvényes rendelkezések az irányadók. Az az állattulajdonos, aki a reá kivetett hozzájárulást 15 nap alatt nem fizeti meg, a 2. §-ban megállapított mentességi okokra nem hivatkozhatik.

(3) A községi előjáróság (polgármester) a helyi közellátási bizottság három gazdatagjának meghallgatásával állapítja meg azt az összeget, amelyet az alpból (4. bekezdés) az igénybevett állat tulajdonosának (birtokosának) ki kell fizetni.

(4) Az (1) bekezdés alapján kivetett hozzájárulást külön erre a célra létesített alpban kell kezelni. Az alapot a község (város) más alapjaitól elkülönítve a községi előjáróság (polgármester) kezeli. Amennyiben a befolyó hozzájárulások összege a megterítendő különbözet összegét lényegesen meghaladja, a megmaradó összeget a befizetők között hozzájárulásuk arányában szét kell osztani.

(5) A községi előjáróságnak (polgármesternek) a jelen § (1) és (3) bekezdés alapján hozott határozata ellen nincs helye jogorvoslatnak.

(6) A jelen § (1) és (3) bekezdésében említett helyi közellátási bizottsági tagoknak lehetőleg ugyanazoknak kell lenniük, akik a kijelölésben (1. §. (3) bekezdés) részt vettek.

7. §. (1) Ha a vásárlásra jogosított kereskedő az igénybevételi előirányzatba felvett vágómarhát vásárol, köteles a 36.700/1943. K. M. számú rendeletben (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi július 2-i, 145. számában) részére megállapított árkülönbözet, illetőleg jutalék terhére a vármegyei állattenyésztő egyesületnek a vágómarha igénybevétele során kifejtett közreműködéséért darabonként 4 pengőt fizetni.

(2) Ha a kereskedő az igénybevett vágómarhát a megvásárlás helyén adja át az átvételre jogosítottnak, a 36.700/1943. K. M. számú rendelet 7. §-ban meghatározott 2% jutalékból a kereskedőt és megbízottját 1% legfeljebb azonban darabonként 7 P, az állattenyésztő egyesületet pedig darabonként minden esetben 4 P illeti meg. Az ezek levonása után fennmaradó összeget a kereskedő annak a községnek (városnak) az előző §-ban említett alapja javára köteles befizetni, amelynek területéről a vágómarhát felhajtották.

8. §. Az igénybevett vágómarha átadását a községi előjáróság (polgármester) vonakodás vagy mulasztás esetében kényszereszközök alkalmazásával is teljesítheteti és evégből karhatalmat is igénybevehet".

Életbelépett az új beszállítási rendszer.

Július hó 1-vel életbelépett az új termékszállítási rendszer, amely az ország egész szántóterületének, kerekén 15 millió kat. holdnak kat. tisztajövedelmét, összesen kerekén 165 millió aranykoronát véve alapul, minden szántóterülettel bíró gazdaságra, illetve gazdálkodóra nézve előre megállapítja és az egész gazdasági évre, szinte közzadók módjára, előzetesen kivetíti azt a beszállítandó termésmennyiséget, amelyet az egyes gazdálkodók az államnak a honvédség és az ellátatlanok szükségleteinek fedezésére hatóságilag megszabott áron átengedni kötelesek.

Mint tudjuk, a beszállítás kulcsát az új rendszer úgy állapítja meg, hogy minden gazdálkodó szántóterülete kat. tisztajövedelmének egy-egy aranykoronája után 50 kg búzaértéknek megfelelő terményt, illetve terméket köteles hatósági áron az állam által e termények átvételére feljogosított intézményeknek beszállítani. A beszállítási kötelezettség teljesítésének igazolására az egyes beszállításokat az átvételre jogosult szervek bejegyzik a gazdálkodó gazdakönyvébe, továbbá arról vételi jegyet is állítanak ki. A kötelező beszállítás, melynek előírt mennyiségéből $\frac{1}{5}$ részt kenyérgabonában, $\frac{1}{5}$ részt zsiradékban vagy zsiradék előállítására alkalmas terményben, $\frac{3}{5}$ részt pedig egyéb mezőgazdasági terményben kell teljesíteni, búzaegységértékben történik. A folyó évi január 23-án közzétett 100.800. számú közellátásügyi miniszteri rendelet I. II. és III. számú mellékleteiben részletesen feltünteti a beszállítási köteletségbe beszámítható terményeket és termékeket azzal az átszámítási kulccsal együtt, amely szerint azoknak egy-egy súlyegysége búzaegységben értékelendő, illetőleg a beszállítási köteletség teljesítésébe betudandó.

Elvileg a beszállítási kötelezettségnek a szántóföld termőképességéhez kellene igazodnia,

amit azonban az adózás céljára szolgáló kataszteri osztályozás nem tüntet fel híven és arányosan. A szántóföldi nyershozam nem eszökkenik és emelkedik egyenes arányban a kataszteri tisztajövedelemmel, amely jóval szélesebb határok között mozog, mint a termésmennyiségében mutatkozó eltérések. Ezen a hátrányon a hivatkozott közellátásügyi miniszteri rendelet 1. §-nak 3. bekezdése oly módon igyekszik némileg javítani, hogy a beszállítási köteleesség megállapításánál a kat. holdankinti számításba veendő kataszteri tisztajövedelem felső fokát 20 aranykoronában, alsó fokát pedig 3 aranykoronában szabja meg, ami persze távolról sem jelent teljes kiegyenlítést.

A 100 kat. holdnál kisebb szántóterületen gazdálkodók nyilvántartó hatósága az illetékes községi előjáróságnak, illetve városi polgármesterük, a 100 kat. hold szántóterületen felülieké pedig az illető törvényhatóság közellátási felügyelősége. Ezek a nyilvántartó hatóságok vezetik az egyes szántóterülettel bíró gazdálkodók gazdalapjait, amelyekben ugyanazok a személyi, üzemi, termelési és beszállítási adatok vannak feljegyezve, mint az egyes beszállításra kötelezettek gazdakönyvében. A nyilvántartó hatóságok ellenőrzik az egyes gazdálkodók beszállításait, de ezenkívül az egyes gazdálkodókat kötelezhetik is bizonyos beszállításokra. Ha pl. a nyilvántartó hatóság megállapítja, hogy a beszállításra kötelezett az előírt határidőre teljesítette ugyan kenyérgabonabeszállítási köteletségét, de a szabadválasztásúakra vonatkozó beszállítási köteletségének előreláthatólag nem fog tudni eleget tenni és háztartási és gazdasági szükségletén felül még van kenyérgabona-főlélege, úgy felszólíthatja a gazdálkodót megfelelő mennyiségű kenyérgabonának szabadválasztású termények helyett való beszállítására. Ugyancsak élhet a nyilvántartó hatóság ezzel a jogával akkor is, ha a gazdálkodó a zsirra vagy a szabad-

vála
sége
ha z
köle
ezek
A
köte
törté
ügyi
felső
keki
a kö
a vá
az é
meg
vása
hely
hato
lési
ket
köz
áll
egy
lása
bizot
az é
lessé
előír
képp
gazd
kiáll
delet
lékle
olyan
sége
köve
esop
meg
súly
got. I
hiány
pontos
ilyen
fog a
pontj
Az
ben
kérdé
csak
punk
kérdé
esetle
ilyen
jén, v
gazda
érvén
szabá
zelhet
hivata
könyv
nyom
érdekl
oszlato
adván
módon
a reme
lapszá
első fe
öket é
don, h
készül
ket ös
kézikor
tájékoz
„A
beszolg
mel N
Új Ne
gos kö
nagyol
vet áll
a gazd
sen szá

fizetendő. Az el- vagy jogellenesen történő eladására, a közadók és rendelkezések alapján, aki a reálalatt nem fizeti mentességi okokra

(polgármester) a város gazdatisztjait meg az az (4. bekezdés) az (birtokosának)

an kivett hozzájárulást alapon (város) más (város) elöljáróság nyiban a befolyó (város) elöljáróság elöljárója, a meg- (város) elöljárója.

nak (polgármester) bekezdése alapján a helye jogorvos-

bekezdésében említi tagoknak lehetnek, akik a kijelölt (város) elöljárók.

gositott kereskedő felvett vágómar-

1943. K. M. számú Budapesti Közlöny (számában) részére

illetőleg jutalék (város) elöljáróknak

szórán kifejtett 4 pengőt fizetni.

génybevett vágó- adja át az átvé-

1943. K. M. számú (város) elöljáróknak

1% jutalék- (város) elöljáróknak

az állattenyésztő minden esetben

után fennmaradó (város) elöljáróknak

közösségnek (város) elöljáróknak

száma javára köles- (város) elöljáróknak

ról a vágómarhát (város) elöljáróknak

marha átadását a (város) elöljáróknak

(polgármester) vonakodás (város) elöljáróknak

szerezők által (város) elöljáróknak

evégből karhatal- (város) elöljáróknak

r 1 dr.

ra szolgáló katasz- (város) elöljáróknak

fel híven és ará- (város) elöljáróknak

am nem csökkenik (város) elöljáróknak

a kataszteri tiszta- (város) elöljáróknak

leesebb határok kö- (város) elöljáróknak

nyiségekben mutat- (város) elöljáróknak

yon a hivatkozott (város) elöljáróknak

választásukra vonatkozó beszo- (város) elöljáróknak

gáltatási köteles- (város) elöljáróknak

ségének előreláthatólag csak úgy tud (város) elöljáróknak

eleget tenni, ha annak teljesítésére zabot, (város) elöljáróknak

vagy árpat, esetleg (város) elöljáróknak

kölest vagy hajdinát szolgáltat be, (város) elöljáróknak

amennyiben ezekből felesleggel rendelkezik.

Ami az egyes terményeknek a beszo- (város) elöljáróknak

gáltatási kötelesség teljesítésébe való (város) elöljáróknak

beszámítás mellett történő átadását illeti, a 100,800. (város) elöljáróknak

számú közellátás- (város) elöljáróknak

ügyi miniszteri rendelet I-III. (város) elöljáróknak

mellékleteiben felsorolt terményeknek, előállatoknak (város) elöljáróknak

és termékeknek átadása csak abban az (város) elöljáróknak

esetben számít bele a kötelesség (város) elöljáróknak

teljesítésébe, ha azokat a gazdálkodó (város) elöljáróknak

a vásárlásra hatóságilag feljogosított (város) elöljáróknak

vevőknek, az egyes vásárlási központoknak (város) elöljáróknak

és hatóságilag megállapított áron, (város) elöljáróknak

módon és időben adja el. A (város) elöljáróknak

vásárlásra feljogosított vevők (város) elöljáróknak

cégét és telephelyét a közellátási (város) elöljáróknak

kormánybiztosok törvényhatóságunk (város) elöljáróknak

közönségének közzé kell tenni. (város) elöljáróknak

Az egyes vásárlási központokat (város) elöljáróknak

megszervező rendeletek, amelyeket (város) elöljáróknak

„Törvények és rendeletek” (város) elöljáróknak

rovatában közzétételük után (város) elöljáróknak

sorozatban ismertettünk, (város) elöljáróknak

együtt azt az időt is megszabják, (város) elöljáróknak

amennyig az egyes terményeket (város) elöljáróknak

meg vagy termékeket a vásárlásra (város) elöljáróknak

feljogosított központnak, illetve (város) elöljáróknak

megbíztatták megvételre fel kell (város) elöljáróknak

ajánlani, hogy az eladott termény (város) elöljáróknak

a beszo- (város) elöljáróknak

gáltatási kötelesség teljesítésébe (város) elöljáróknak

beszámítson. Ugyancsak előírják (város) elöljáróknak

azt is, miképpen kell az ilyen (város) elöljáróknak

eladásokat a gazdálkodó (város) elöljáróknak

gazdakönyvébe bevezetni és azokról (város) elöljáróknak

vételi jegyet kiállítani. Arról is intézkedik (város) elöljáróknak

az intézkedések a hivatkozott (város) elöljáróknak

rendelet, hogy teljes számú, a (város) elöljáróknak

rendelet I-III. mellékleteiben (város) elöljáróknak

feltüntetett búzaegységnek csak az (város) elöljáróknak

olyan termény eladása számít, (város) elöljáróknak

amelynek minősége és tisztasága a (város) elöljáróknak

rendeletben feltüntetett követelményeknek (város) elöljáróknak

megfelel. Pl. a kenyérgabona- (város) elöljáróknak

esetben 100 kg búza abban az (város) elöljáróknak

esetben felel meg 100 búzaegységnek, (város) elöljáróknak

ha legalább 78 kg hl. súlyú és (város) elöljáróknak

nem tartalmaz 2%-nál több idegen (város) elöljáróknak

anyagot. Ha a búza hl. súlya (város) elöljáróknak

csak 76 kg volna, hl. súlyhiány (város) elöljáróknak

említett nemcsak a búza (város) elöljáróknak

arából, hanem a búzapot- (város) elöljáróknak

számokból is 2% levonásra (város) elöljáróknak

kerül, tehát az ilyen búza (város) elöljáróknak

métermérsége csak 98 búzaegységnek (város) elöljáróknak

számítását illeti, a 100,800. számú (város) elöljáróknak

közellátásügyi miniszteri (város) elöljáróknak

rendelet I-III. mellékleteiben (város) elöljáróknak

felsorolt terményeknek, előállatoknak (város) elöljáróknak

és termékeknek átadása csak abban (város) elöljáróknak

az esetben számít bele a kötelesség (város) elöljáróknak

teljesítésébe, ha azokat a gazdálkodó (város) elöljáróknak

a vásárlásra hatóságilag feljogosított (város) elöljáróknak

vevőknek, az egyes vásárlási központoknak (város) elöljáróknak

és hatóságilag megállapított áron, (város) elöljáróknak

módon és időben adja el. A (város) elöljáróknak

vásárlásra feljogosított vevők (város) elöljáróknak

cégét és telephelyét a közellátási (város) elöljáróknak

kormánybiztosok törvényhatóságunk (város) elöljáróknak

közönségének közzé kell tenni. (város) elöljáróknak

Az egyes vásárlási központokat (város) elöljáróknak

megszervező rendeletek, amelyeket (város) elöljáróknak

„Törvények és rendeletek” (város) elöljáróknak

rovatában közzétételük után (város) elöljáróknak

sorozatban ismertettünk, (város) elöljáróknak

együtt azt az időt is megszabják, (város) elöljáróknak

amennyig az egyes terményeket (város) elöljáróknak

meg vagy termékeket a vásárlásra (város) elöljáróknak

feljogosított központnak, illetve (város) elöljáróknak

megbíztatták megvételre fel kell (város) elöljáróknak

ajánlani, hogy az eladott termény (város) elöljáróknak

a beszo- (város) elöljáróknak

gáltatási kötelesség teljesítésébe (város) elöljáróknak

beszámítson. Ugyancsak előírják (város) elöljáróknak

azt is, miképpen kell az ilyen (város) elöljáróknak

eladásokat a gazdálkodó (város) elöljáróknak

gazdakönyvébe bevezetni és azokról (város) elöljáróknak

vételi jegyet kiállítani. Arról is intézkedik (város) elöljáróknak

az intézkedések a hivatkozott (város) elöljáróknak

rendelet, hogy teljes számú, a (város) elöljáróknak

rendelet I-III. mellékleteiben (város) elöljáróknak

feltüntetett búzaegységnek csak az (város) elöljáróknak

olyan termény eladása számít, (város) elöljáróknak

amelynek minősége és tisztasága a (város) elöljáróknak

rendeletben feltüntetett követelményeknek (város) elöljáróknak

megfelel. Pl. a kenyérgabona- (város) elöljáróknak

esetben 100 kg búza abban az (város) elöljáróknak

esetben felel meg 100 búzaegységnek, (város) elöljáróknak

ha legalább 78 kg hl. súlyú és (város) elöljáróknak

nem tartalmaz 2%-nál több idegen (város) elöljáróknak

anyagot. Ha a búza hl. súlya (város) elöljáróknak

csak 76 kg volna, hl. súlyhiány (város) elöljáróknak

említett nemcsak a búza (város) elöljáróknak

arából, hanem a búzapot- (város) elöljáróknak

számítását illeti, a 100,800. számú (város) elöljáróknak

közellátásügyi miniszteri (város) elöljáróknak

rendelet I-III. mellékleteiben (város) elöljáróknak

felsorolt terményeknek, előállatoknak (város) elöljáróknak

és termékeknek átadása csak abban (város) elöljáróknak

az esetben számít bele a kötelesség (város) elöljáróknak

teljesítésébe, ha azokat a gazdálkodó (város) elöljáróknak

a vásárlásra hatóságilag feljogosított (város) elöljáróknak

vevőknek, az egyes vásárlási központoknak (város) elöljáróknak

és hatóságilag megállapított áron, (város) elöljáróknak

módon és időben adja el. A (város) elöljáróknak

vásárlásra feljogosított vevők (város) elöljáróknak

cégét és telephelyét a közellátási (város) elöljáróknak

kormánybiztosok törvényhatóságunk (város) elöljáróknak

közönségének közzé kell tenni. (város) elöljáróknak

Az egyes vásárlási központokat (város) elöljáróknak

megszervező rendeletek, amelyeket (város) elöljáróknak

„Törvények és rendeletek” (város) elöljáróknak

rovatában közzétételük után (város) elöljáróknak

sorozatban ismertettünk, (város) elöljáróknak

együtt azt az időt is megszabják, (város) elöljáróknak

amennyig az egyes terményeket (város) elöljáróknak

meg vagy termékeket a vásárlásra (város) elöljáróknak

feljogosított központnak, illetve (város) elöljáróknak

KÁLMÁN JÓZSEF

MŰSZAKI ÉS GÉPKERESKEDŐ

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-U. 14.

Telefon: 114-006, 317-189

Sürgöny cím: MEDICAGOGÉP

cséplőréz, sommás munkások kenyérgabonája, a haszonbérbeadónak teljesített természetbeni szolgáltatások, 20 kat. holdankint 1-1 egész konvenció gazdasági eselédlszámot meghaladó számú gazdasági eselédlek fejenként legfeljebb 12 q gabonakonvenciója, továbbá a családvédelmi kedvezmény, az elemi károk esetén való beszámítást szabályozó és a nyomásos gazdálkodású községekre vonatkozó rendelkezések.

A 4. fejezet arról szól, hogy a gazdaság által vásárolt termények és termékek miképpen növelik a beszállítási köteleességet egyrészt a hatósági kiutalások, másrészt a gazdaságok egymás között való forgalma következtében.

Az 5. fejezet a beszállítási köteleesség teljesítésének ellenőrzésére, a gazdálal lezárására, az elszámolásra, továbbá a jutalmakra és a pénz-bírságra, valamint a különféle büntetésekre vonatkozó rendelkezéseket ismerteti.

Végül a 6. és 7. fejezet vegyes rendelkezéseket sorol fel és példákat mutat be arra nézve, hogy a rendes gazda miképpen készítse el beszállítási előirányzatát a nyilvántartó hatóság által a gazdákönyvben előírt beszállítási kötelezettség, valamint a gazdasági év folyamán vásárlás útján beszerzendő termények és termékek bűzagségértékeinek összegzésével. Ezek együttvéve a beszállítási szükségletet jelentik, amivel szemben fedezetül a várható és rendelkezésre álló termények és termékek szolgálnak, amelyekből azonban az előirányzat készítésekor le kell vonni az előrelátható házi és gazdasági szükségletet. Ezután kell a mutatkozó felesleget úgy beosztani, hogy a beszállítási kötelezettség teljesítése az egyes csoportok szerint biztosítható, esetleg a III. csoport hiánya I. vagy II. csoportbeli többletből fedezhető legyen. Ha pedig a gazda az előirányzat összeállításakor azt látja, hogy saját hibáján kívül álló, méltánylást érdemlő okokból minden igyekezete mellett sem tudja beszállítási kötelezettségét a rendelkezésre álló fedezettel egyensúlyba hozni, akkor ajánlatos ezt jó előre bejelenteni nyilvántartó hatóságának s nem bevélni a teljesítés esedékessé válását, hanem kellő megokolással idejekorán mérés-kérelmet kérnie. Rohonyi kézikönyve függelékében az egyes határidőhöz kötött tennivalókat sorolja fel időrendben, s végül a közellátásügyi igazgatás új szervezetét ismerteti. Egészben véve jól áttekinthető és a gyakorlati szempontból szükséges anyagot helyes érzékkel kiváló munka, amelyből azonban az egyes rendeletek teljes, összefüggő szövege és kivált a betűrendes tárgymutató nagyon hiányzik. M. E. dr.

GAZDASÁGI NÖVÉNYKÓRTAN.

Rovatvezető: Husz Béla dr.

Hozzászólás a porüszög kérdéséhez.

Írta: Jánossy Andor dr.

Surányi János dr. a „Köztelek” folyó évi 24. számában „Kukoricás” és egyéb tapasztalatok Bácskában című cikkében a következőket írja: „Nem egykönnyen megoldható növénykórtani kérdés: Mi lehet az oka annak az egészen feltűnő és még nem észlelt jelenségnek, hogy a kamendini gazdaságban egy tábla 8 holdas darabján a „B. 1201” búza zabosbükönny után tele van porüszöggel, holott ugyanazzal a vetőmaggal elvetett többi része a táblának kukorica után, mint a gazdaság más búzavetési is, teljesen mentes a porüszögtől? Okologiai hatás, vagy talán — félve mondom ki — esirafertőzés?”

A cikknek idézett sorai nagyon tömören fejezik ki a neves szerző gondolatát annyira, hogy szerény véleményem szerint ezekben a kérdésekben kevésbé jártas gyakorlati gazdák — a sorok mögött kifejezett gondolatot fel nem ismerve — sok helytelen következtetést vonhatnak le abból. Bátorodom ezért a kérdést kissé megvilágítani, kibővíteni azt a porüszög kifejlődésére vonatkozó feltevéssemel.

A cikk idézett sorait elolvastva azt gondolhatnánk, hogy a szerző szerint a zabosbükönny elővetemény után mutatkozott nagy porüszögfertőzést a zabporüszög okozta oly módon, hogy fertőző spórái a búza esiranövényeit a földben fertőzték (esirafertőzés). A szerző is „félve” írja le a „esirafertőzés” szót, mert tudja, hogy ez a feltevés a porüszög fajtáinak mai élettani ismerete szerint két okból sem lehetséges. Eddigi ismereteink szerint ugyanis a zabporüszög a búzát egyáltalán nem fertőzi meg, már pedig esirafertőzés csak a zabporüszögnél van, búza- és árpaporüszögnél nincs.

Másodszor pedig a búzán kifejlődött porüszög esirafertőzés nem lehet, mert a búzaporüszög fertőző spórái, illetve annak esirázási tömlői a virágzó búzát fertőzik, annak bibéibe behatolva. A kifejlődött mag esirázásakor a gomba micéliuma a növényvel együtt fejlődik. A növénykórtani ismeretek mai állása szerint tehát a búzán kifejlődött porüszög: 1. nem lehet azonos a zabporüszöggel; 2. a búzaporüszög nem lehet „esirafertőzés”, hanem csak virágfertőzés következménye.

A két porüszög elleni védekezés is kifejezi a közöttük lévő biológiai különbséget. Nevezetesen a zabporüszög ellen formalinos csávázással eredményesen védekezhetünk, tehát „külsőleg” mérgezve megakadályozhatjuk a „esirafertőzést”. A búza- és a árpaporüszögnél az eddig ismert egyetlen tevőleges védekezés a melegvizesávázás. Azaz csak hőhatással a magban lévő micéliumot megöljük, vagy élettanilag annyira meggyöngítjük, hogy az a magból esirázó növény fejlődését követni nem tudja.

A szerző idézett cikkében valószínűleg arra gondol, hogy eddigi ismereteink ellenére, a zabporüszög egyik biológiai változaton átment alfaja képes volt a búza esiranövényt fertőzni. Elméletileg ez valószínűleg nem lehetetlen. Erre csak a növénykórtan hivatalos szakemberei és tudományos művelői felelhetnek. De a gyakorlat, még a tudományos gyakorlat sem ismer ma a porüszögfajoknál ilyen „metamorfózist”. Ezért szükséges, hogy a szerző által felvetett merész gondolatot kissé körülírjuk, a dolog mai állását megvilágítsuk, nehogy gazdáink a „félve” felvetett gondolatból helytelen gyakorlatot teremtsenek s például formalinnal csávázzanak az árpaporüszög ellen.

A búza- és árpaporüszög kifejlődésével kapcsolatban közlöm az alábbi megfigyelésemet. A porüszög kártétele akkor volt nagyobb, ha a vegetációs időszak első fele a virágzásig bármilyen oknál fogva meghosszabbodott. Egyenlő körülmények között annál a vetésnél találtam nagyobb porüszögfertőzést, amelyik búzában, erősebb, de valamilyen oknál fogva hosszabb, elkesztetebb fejlődésű volt. Ha a gyors kezdeti fejlődést korai érés is követte, a porüszög-kár lényegesen kisebb volt.

Ez évben a korai kitavasodást általában nagy szárazság követte, ami a vegetációban bizonyos fokú megállást idézett elő. Az ezt követő hűvös, esapadékos június a fejlődést még jobban késleltette. A porüszögfertőzés ma általában mindenütt nagy!

Ezt a megfigyelést én a következőkkel magyarázom. A búza- és árpaporüszög micéliuma tudvalevően a esirázó és fejlődő növényvel együtt fejlődik. Ha a növény tavaszi fejlődése a szárbaindulástól kezdve nagyon gyors, elképzelhető, hogy a gyors fejlődést, hatalmas ütemű szárbaindulást és kalásznyílást a gomba micéliuma nem bírja követni, a fejlődő növényben a micélium elszakad, a kifejlődő kalászt elérni már nem tudja. Ezzel szemben, ha a szárbainduláskor a fejlődés lassú, stagnál vagy éppen a sok N miatt túl bújá, a növény állandóan bokrosodik és nehezen megy szárbá, a porüszög micéliuma kedvező körülmények között van, és még a gyengébb életerejű micéliumoknak is van lehetőségük a teljes kifejlődéshez, röviden: eléri a kalászt.

Ez utóbbi eset állhatott elő Surányi professzor által közölt esetben, amikor talán a zabosbükönny trágyázva volt, s utána a búza lényegesen több

N-t kapott, bújában fejlődött, de lassabban indult szárbá, mint a tábla többi részén a kukorica-elővetemény után. Kár, hogy a megfigyelés erre vonatkozóan nem részletes, nem közli, melyik búza volt fejlettebb, sötétebb zöld, bújá és későbbi kalászos. Valószínűen volt különbség, s az is valószínű, hogy a porüszögmentesnek vélt búzában is volt porüszögös kalász vagy már elpusztult kalászorsó, csak lényegesen kevesebb. Hiszen mindnyájan tudjuk, hogy a kisebb fertőzést csak akkor vesszük észre, ha figyelmesen keresztüljárjuk a táblát. Az elpusztult kalászoknak csak az orsója marad meg. Ha kevés az ilyen kalászorsó, és azt az egészséges vetés növényben elhagyta, nagyon nehéz a kártételt észrevenni.

Mindenesetre nagyon érdekes Surányi professzor megfigyelése. Erdemes lenne a porüszög-problémával nagyon komolyan foglalkozni, mert nem is jó arra gondolni, mit jelent a porüszög-kár hazánk termelésében.

A porüszögfajták élettani ismerete alapján, szerencsés esetben, a növénynevelés is érhet el eredményeket. Az erősen hajlamos Székács- és Mezőhegyesi őszi árpák mellett például a „Hatvani 377” őszi árpa alig mutat hajlamot a porüszögfertőzésre. Ez Fleischmann Rudolf dr. szerint a virágszerkezeti szerencsés formájának köszönhető, ugyanis a „Hatvani 377” őszi árpa annyira „zártan” virágzik, hogy a fertőző üszögspóra alig-alig férhet a bibéhez. Kár, hogy ez a fajta nem teljesen fagyálló.

Ez évben Somogy vármegyében láttam olyan őszi árpát, melyben 25-30% és olyan búzát, melyben 35-40% porüszöggár volt. Természetesen ezek csak kirívó példák, de szemléltetik, hogy mire képes a porüszög.*

Közös, nagy csávázó-telepek lényeges javulást jelentenek s megalkotásuk — állami támogatás mellett — nagyon szép feladat lenne például a mezőgazdasági kamarák részére. A meginduláshoz pénz és szakértelem kell. En azt hiszem, ma mind a kettő rendelkezésre áll. Miért nem csináljuk?

JUH TENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Schandl József dr.

A részes juhtartás.

Írta: Márkus József dr.

Ujjonnan létesült (vásárolt, örökölt, önkezelésbe vett) és kezdeti nehézségekkel küszködő, vagy régi, de tökeszegény gazdaságok, amelyek a juhok számára megfelelő legelőterületekkel rendelkeznek és amelyekben a juhok teleteléséhez szükséges takarmányok is rendelkezésre állanak, rendszerint részes-tartásra vállalnak megfelelő allományt. A részes (feles, harmados, negyedes) juhnyáj gypjútermése és teje évente szép jövedelmet nyújt a befogadónak, ezenkívül kiváló minőségű istállótrágyával látja el a gazdaságát, a juhászat megosztásakor pedig külön tőkebefektetés nélkül olyan állomány birtokába juttatja, ami önálló saját juhászat létesítéséhez ad alapot.

Schandl professzor „Gypjú-, tej- és hústermelés a juhászatban” című könyve — amely a juhtenyésztési gyakorlati szakismereteknek kincsesládája — foglalkozik a feles juhászatok rendszerével és megállapításai helytállóak is. A legutóbbi fejezet alatt azonban száz meg száz olyan szerződés és írás-

* Azok a gondolatok, amelyeket Jánossy Andor dr. itt közöl, természetesen nem is felmerültek, cikkek kerete azonban nem engedte meg, hogy rájuk bővebben kitérjek. Ezért irtam le megfigyelésemet „tö-mörem”, mert reméltem, hogy ennek eredménye a szakemberek hozzászólása lesz ehhez az érdekes kérdéshez, ami — ime — meg is történt. Ha valóban olyan élettani okok idézhetők elő a nagy porüszög-fertőzést, melyekben a zabosbükönny elővetemény-jellege ennyire kifejlődött (természetesen nem olyan értelemben, mintha a zabporüszög fertőzte volna a búzát), ez a gazda részéről is megérdemli a legnagyobb figyelmet. Különben az egész tábla 1940-ben kapott istállótrágyát, szembeéltó különbséget pedig a búza fejlődésében a két táblarészen a gazdaság nem észlelt.

Surányi János dr.

Vetőmágtisztító telepe:
Budapest, IX., Soroksári-út 44. szám
Telefonszám: 144-219

Vetőmágtisztító-telepén, mely Közép-Európa egyik legnagyobb és legmodernebbül felszerelt mágtisztító telepe, előnyös feltételek mellett vállal bértisztítást, zsizak-telenítést és osztályozást.

„FRUGES” Terménykereskedelmi és Ipari R.-T.

Központi iroda:

8347

Budapest, V., Szabadság-tér 15. Telefon: 126-694*, 125-537, Tőzsde: 114-145

Minden mennyiségben felvásároljuk legelőnyösebben az összes takarmány- és fűmagvakat, valamint hüvelyesféléket.

Termeltet a M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium 80.900/1941. sz. rendelete értelmében szerződéses alapon lóherét, lucernát, bitorherét, fehérherét, baltacimot, bükönnyféléket és fűmagvakat, továbbá Viktória- és expressz-borsót, koriantert, nyúlzapukát, csibehürt, stb. igen előnyös feltételek mellett. Nagy tételekben termeltet konyhakerti és virágmagvakat.

de lassabban részén a kuko- megfigyelés nem közli, ebből zöld, búja volt különb- szögmentesnek mász vagy már esen kevesebb. A kisebb fertő- gyelmesen ke- lt kalászkoknak kevés az ilyen tetés növényben észrevenni. **Surányi pro-** ne a porüszög- galkozni, mert nt a porüszög-

merete alapján. ités is érhet el os Székács- és tt például a at 'ajlamot a m Rudolf dr. és formájának 377" özi árpa fertőző üszög- Kár, hogy ez a

látam olyan n búzát, mely- Természetesen néltetik, hogy yeges javulást ami támogatás enne például a A megindulás- zt hiszem, ma- fiért nem esi-

ES.

dr.

ás.

lt, onkezelésbe tódó, vagy régi, k a juhok szá- rendelkeznek és zükséges takar- dszerint részes- nt. A részes gyapjútermése a befogadónak, yával látja el a or pedig külön any birtokába létesítéséhez

és hűstermelés mely a juh- nek kincstára szerével és meg- bí félesztendő zródés és írás-

ossy Andor dr. lmerültek, cik- hogy rájuk hó- gyelésemet „tö- dménye a szak- kesek kérdéshez. an olyan élet- rüszög-fertőzést, -jellege ennyire an értelemben. a búzát), ez a robb figyelmet. istállótrágyát, fejlődésében a

Surányi János dr.

R.-T.

8347

114-145

sféléket.

on lóherét, kat, továbbá nyös feltételek

beli megállapodás került és kerül nap mint nap ma is a kezembe, amelyek révén a részes juhtartás kérdéseibe elég alapos betekintésre nyílt alkalom. Ez alapon az alábbiakban kissé részletesebben óhajtom ismertetni ezt a kérdést.

A részes juhászatnak sokféle formája alakult ki nálunk. Főbb típusai a **feles juhászat**, a **csoporthoz tartozó juhászat**, a **harmados és negyedes juhászat**. A juhok tulajdonosa a felsorolt esetekben mindig juhász, aki vele megy a juhokkal s azokat maga legelteti, ápolja és gondozza.

Ettől eltérően előfordul, hogy **nemjuhászok fektetik a pénzüket juhokba**, s a vásárolt állatokat ilyen vagy olyan feltételek szerint tartásra adják. Ők csupán tőkéjükkel járulnak hozzá a juhászat létesítéséhez, istállót, legelőt (többnyire téli takarmányt is), szaktudást és munkát a juhokat befogadó gazda ad.

A részes juhtartás említett formáinak ismertetésére alább egy-egy szerződés mintát mutatok be, s ahol szükséges, külön kiegészítő megjegyzéseket fűzök hozzá.

Feles juhászat. A feles juhászat a leggyakoribb részes juhászati forma. Lényegéről és a feles juhászati szerződés szokásos pontjairól az alábbi közzétett példánál tájékozódhat, amely adandó alkalommal bárki számára mintául is szolgálhat.

Bojár, 1943 augusztus 25.

Sápi János úrnak, feles juhász,

Hajdúbagos.

Igazolom mai megállapodásunkat, amely szerint én 1943 október 1-én befogadom esarodai gazdaságomba 200 anyajuhval, 80 jerektoklyóval és 10 tenyészkössal feles juhásznak 5 esztendői időtartamra, azaz 1948 október 1-ig.

Megállapodásunk értelmében köteles az említett időpontban a számszerűleg már felsorolt, tenyésztésre alkalmas, feltétlenül ruhmentes állományt beállítani, nekem pedig kötelességem azt befogadni. Megállapodásunk 5, azaz öt esztendőre szól, de mindkettőnk részéről felmondható bármelyik esztendőben, legkésőbb június 15-ig a legközelebbi október 1-re. Felmondás esetén osztozkodáskor az első év végén az eredeti törzsalomány 10, a második év végén 20, a harmadik, negyedik, illetve az ötödik év végén 30, 40, illetve 50%-a engem illet. A törzsalomány szaporulatán fele-fele arányban osztozunk úgy, hogy Maga a szóbanforgó állományt kort és ivart illetően is két egyforma falkára osztja s közülük én szabadon választom egyiket vagy másikat.

A nyírás, ojtási vagy egyéb állatorvosi költség, a gyógyászati, tüzbiztosítási díj összege és az adó kettőnkkel egyenlő arányban terhel.

Maga köteles a juhok legeltetése, ápolása és gondozása tekintetében a jó juhász gondosságával eljárni, az esetleg észlelt bármelyik rendellenességet pedig nekem azonnal jelenteni. A tenyésztési, tartási, illetve takarmányozási és egyéb kérdéseket közösen beszéljük meg. Ha vérifrisítést végeztünk új tenyészcsok vásárlása válik szükségessé, azokat közös költségben vesszük meg. Az eredeti juhállományban és szaporulatában beálló esetleges károsodások mindkettőnkkel fele-fele arányban terhelnek. Köteles lesz a szaporulatot, az elhullásokról, levágásokról, a tej, illetve gomolya, vagy sajtteljesítésről és értékesítéséről pontos feljegyzést vezetni és azt hetenként nekem átadni. A nyírás időpontját közös megállapodással tesszük ki, s a lenyírt gyapjú birkánknál mázsáldók, szákolás után minden zsák sorszámot kap és külön is mázsára kerül.

Gazdaságom területén a legeltetési idejében legeltetnie mindig csak az általam kijelölt, illetve jóváhagyott területre szabad. Az esetleges ellenkezéssel okozott kárt köteles nekem megtéríteni, ha pedig idegen területre, tilosba téved a nyáj, azért egyedül és kizárólag Maga felelős.

Nekem kötelességem, hogy nyáron megfelelő legelőt, beszorulástól kiverésig pedig megfelelő takarmányt biztosítsak az állatok rendelkezésére. A téli takarmány a rendelkezésre álló készlet szerinti mennyiségű, de bir-

kánknál (ürök kivételével) legalább 1/2 kg kifogástalan lucerna, here, réti, sarjú, vagy baltacimzóna, azonkívül kukoricaszár, hüvelyes- vagy árpaszalma és korlátlan mennyiségű búzaszalma válogatásra. Az ellés előtti második hetétől kezdődően az ellés végéig és a szoptatás első heteiben, de legfeljebb 8 hétig anyánknál 20 dkg abrak, ami ocsu, árpa, kukorica, borsó, konkoly, stb.-ből áll. A szoptató anyák kapnak még 1/2 kg répát vagy egyéb nedvdús takarmányt. A toklyók és meddő anyák abrakot nem kapnak. Ha állapotuk megkívánja (1/2-1 kg szénán, valamint kukoricaszáron és szalmán kívül 1/2 kg répát, vagy egyéb nedvdús takarmányt kapnak. A kosoknak a hágtási idejére legalább 1/2 kg abrak (zab-árpa) jár. A szopósbarányok részére választásig 10 kg, a választott barányok részére pedig (főleg az esős és hideg tavaszi napokra) darabonként legfeljebb további 5 kg abrakot mérlek. En az adok a juhászat részére nyalósot, ennek mennyisége azonban birkánknál és hetenként legfeljebb 1 dkg. Végül gondoskodom megfelelő birkahadályról, istállóról, etető és rekesztőrácsokról.

A juhászatból származó minden termés vagy termék feles, kivéve a trágyát, ami teljes egészében engem illet. Feles tehát a tej, illetve gomolyaeladásból, a savó, vagy savójai, a mustabarányok, valamint a dögbörök értékesítéséből és a kényszervágottak húsából származó bevétel. A gyapjúüzemesedést mindegyikünk a maga nevében külön értékesíti.

Konvencióként adok szoba, konyha, kamrás lakást, 40 pengő készpénzt, 18 q gabonát, aminek fele búza, másik fele pedig rozs. Kap tüzelőként 200 kőve rőzset, szegődményföldként 2000 □-l kukoricaföldet vetéshez előkészítve, meghuzatva és a termést behordva, vete- menynek pedig 200 □-l kertet. Kap 24 kg sót és 24 kg szalonát. Van 1 tehéntartása birkatakmányon abrak nélkül, vagy 15 birkatartása és 2 kocatartása nyári legelőn. A barányok október 1-ig, a malacok közül pedig legfeljebb 5 darab feléves korig tartható. Lúd kivételével szabadon tarthat még baromfit.

Jogában áll a saját költségén bojtárt fogadnia, ez esetben én neki 30 juhtartást engedélyezek. E juhok szaporulatát 6 is köteles október 1-ig elvinni a gazdaságból.

Szilágyi Mihály befogadó gazda.

Előttünk:

Rostás Ferenc Mészáros János tanuk.

Az e levélben foglaltakat magamra nézve is kötelezőnek ismerem el.

1943. augusztus 26-án.

Sápi János feles juhász.

Némelyek kikötik, hogy a szerződést csak halál- eset, birtokeladás, vagy ehhez hasonló nyomós ok alapján lehet felmondani, sőt vannak, akik a szerződés megtartását a szerződő felek örökösire, illetve jogutódaira is kötelezővé teszik.

Ma még általánosabb, hogy a feles juhászt 3 esztendőre szerződötik, de szociális felfogású gazdaságokban csak 5 esztendő multán feleződik az állomány és ez a jövő irányzata. Három évre történt elszereződés esetén, ha egy év után bomlik fel a szerződés, akkor osztozkodáskor az eredeti állomány 1/6-a, ha két év után, akkor 1/3-a jut a befogadó gazdának.

Néhol a juhász birkánknál 1/2-1 kg gomolyát, 100 juhonknál pedig 10 kg túró ad be a gazdának, a többi tejtermék pedig az övé.

Némely birtokos a feles juhászra hárítja a gyógykezelés egész költségét, a másik kiköti, hogy a költségekből az első évben csak 1/6-ot, a második évben csak 1/3-ot vállal magára, illetve öt éves szerződés esetén az első, második, harmadik és negyedik évben csak 10, 20, 30, illetve 40%-ot. A felét csak az utolsó évben.

Olykor kikötik, hogy az eredeti állományból történt elhullást vagy kényszervágást a juhász a szaporulat 6/10-ét illető részéből köteles pótolni, ebben az esetben azonban teljesen az övé a dögbörökből, bór-

gyapjúból és a kényszervágások húsából származó bevétel.

Egyes szerződések úgy rendelkeznek, hogy a kosok és a meddón maradt anyák egész gyapjúja a befogadóé.

Kiseb juhállománnyal elszegődő feles juhászoknál kiköthető, hogy a feles juhokon kívül az első évben például a gazdaság 160 anyajuhát, a második, harmadik, negyedik és ötödik évben 120, 90, 70, illetve 50 anyáját is minden külön díjazás vagy ellenszolgáltatás nélkül ellássa. Általában azonban nem helyes, ha a feles juhokon kívül másféle juhok is vannak a gazdaságban. Eppen ezért lehetőleg konvenciósi birka se legyen, mert zavart okoz és visszafélésekre ad alkalmat.

Nem helyes végül, ha a feles juhász teendői közé tartozik a tehének és disznók etetése, legeltetése, 1-2 tehén fejése, aprójószágok ellátása, mert saját munkakörének elhanyagolására vezet.

Negyedes és harmados juhászat. Gyakori eset, hogy a feles juhászati viszony megszűnéskor a volt felesjuhász nem áll tovább a juhaival, hanem továbbra is a régi gazdánál marad **negyedes juhásznak**. Az új szerződés értelmében beszegődik a gazdához további 5, vagy további 3 esztendőre, úgyhogy a fele juhok 6, felét pedig a befogadó, bevállaló gazda adja. Valójában tehát úgy is felfoghatnók, hogy juhász (például 170 anyával) ismét beáll felesnek, de most már a gazdának is lévén (170) saját juha, az is a juhászatban marad, s neki kötelessége, hogy azokat teljesen azonos módon ellássa, ápolja, gondozza, mint a sajátjait, illetve mint a feles juhokat. A gazdaság juhainak minden haszna a gazdaságé, a felesek haszna pedig feleződik, végeredményben tehát a juhászat teljes jövedelmének 3/4-e a gazdaságé, 1/4-e pedig a juhásznak jut.

Harmados juhászat rendszerint úgy jön létre, hogy a befogadó gazdaságnak pénzre volt szüksége, felezés után tehát juhainak felét eladta, s csak a megmaradt felét (pl. 80 darabot) tartja tovább, volt felesét azonban újból megfogadja összes juhával (160). Így adódik azután, hogy a gazdaság saját juhainak egész jövedelme és a juhász juhainak (160 darab) féljöveldelme a gazdaságé, a juhászat egész hasznának tehát a 2/3-a, a juhásznak pedig 1/3-a jut.

Kivételesen olyan gazdaságok is fogadnak harmados vagy negyedes juhászt, amelyeknek eddig csak saját birkáik voltak, most azonban anyagi, vagy természeti okoknál fogva (vízkárok miatt vetetlenül maradt területek értékesítésére, az esetleg lecsökkent állatállomány s így a várható istállótrágyakiesés pótlására) a juhállomány szaporítását határozzák el. Semmiféle tőkebefektetést nem kíván, ezért rendszerint jó megoldásnak kinálkozik e célra negyedes, vagy harmados juhászt fogadni.

A szerződés a felesjuhászat mintájára történik, de a juhászatból származó jövedelem 1/4-e, illetve 1/3-a illeti csak a juhászt. Az egész juhállomány egy falkát, egy nyáját alkot, mert a saját és feles juhok külön legeltetése, külön kezelése, külön fejése nehezen megoldható feladat akkor is, ha a saját juhokat fülszámmal, vagy egyéb egyedi jellel láttuk el. A harmados és negyedes juhászatban a juhászra viszonylag tetemes munkatöbblet hárulik, haszonrészesedése pedig aránytalanul kisebb. Ennek ellensúlyozására némely gazda nagyobb konvenciót mér, nagyobb állattartást enged meg (pl. 40 anyajuh + 1 tehén és 4 koca), vagy a tejhaszonvétel jelentősebb részét a juhásznak engedi át. Negyedes és harmados juhászatokban természetesen nemcsak a jövedelemből, hanem a költségekből és terhekből (állatorvos, gyógyszer, tüzbiztosítás, adó, elhullások) is 1/4, illetve 1/3 rész illeti csak a juhászt.

Csoportos feles vállalat. Ha a feles juhász kellő időben nem akad olyan gazdára, aki juhaival egy-

A nyári időszakban a baromfiak között gyakoriak a fertőző megbetegedések (kolera, pestis, tifusz, stb.). Az állatok ellenállása fokozható a

BIODIT

D-vitamin takarmánypótszer adagolásával, ami a tojáshozamra, a tollasodásra és a súlygyarapodásra is előnyös hatással van. A Biodit etetése nagyon olcsó, mert a baromfiak lágyeiségéhez naponta mindössze 1/2 dkg. adagolandó fejenként.

8038

Beszerezhető

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

Budapest, V., Alkotmányutca 29. és vidéki kirendeltségeinél.

Kérjen részletes ismertetőt!

maga befogadja, szükség esetén több gazdával is köt szerződést az alábbiak szerint:

Nógrád, 1943 augusztus 15.

Fehér Barnabás úrnak,
feles juhász.

Lesencetomaj.

Alulírott felesbe vállaló gazdák 1943 október 1-én befogadják 3 esztendői időtartamra, azaz 1946 október 1-ig feles juhásznak 200 anyajuhval és 7 kossal a következő megosztás szerint:

Nagykasza József vállal	50 anyát és 2 kóst
Rostás Ferenc	50 " " 2 "
Zenkei Gáspár	40 " " 1 "
Faragó Péter	30 " " 1 "
Szilágyi Demeter	30 " " 1 "

Mi, alulírott gazdák kötelezzük magunkat, hogy a felvállalt juhok nyári legelőjéről és téli takarmányáról (szena, szalma, kukoricaszár, búzaszalma és némi tavaszi abrak) ki-ki a felvállalt juhok számaránya szerint gondoskodik.

A juhnyáj őrzéséért és gondozásáért konvencióként kap lakást, 18 q gabonát (fele búza, fele rozs), minden vállaló visz az udvarára egy koesi fát. A gabonajárandóság kimérése negyedévenként előre történik s az az Ön részére a malomban adandó le. Konvencióként tarthat 20 anyajuhot, valamint szaporulatát október 1-ig. Tarthat 1 tehenet télen juhtakarmányon abrak nélkül, úyáron pedig legelőn. Van 2 kocartatása, végül szegődményföldként kap 1200 □-öt a szokásos módon bevetve és betakarítva.

Egyebekben a feles juhászokban szokásos megállapodások a mérvadók.

Előttünk:

Haralji János
Szeli Péter
tanuk.

Nagykasza József
Rostás Ferenc
Zenkei Gáspár
Faragó Péter
Szilágyi Demeter
befogadó gazdák.

Az e levélben foglaltakat magamra nézve is kötelezőnek ismerem el.

1943. augusztus 16.

Fehér Barnabás
feles juhász.

Juhtartás fele haszonért egy évre. A juhtartó gazda néha olyan körülmények közé kerül, hogy juhait átmenetileg nem tarthatja saját maga, hanem kénytelen kiadni tartásra. Ok többféle lehet erre: katonai bevonulás, hosszabb betegség, vagy súlyos takarmányhiány. Végkép nem akar megvárni a nyajtól, ezért csak átmenetileg adja ki a kezéből. Rendszerint egy esztendői tartásra az alábbi minta szerint:

Künszentmiklós, 1943 okt. 20.

Kupai Máttyás úrnak.

Künszentmiklós,
Adaasi-út 118.

Mai megállapodásunk igazolásaként írásban is meg erősítem, hogy 46 anyajuhát ez év Demeter-napjától elvállalom egy esztendői tartásra a gyapjú, a tej és a szaporulat feléért. A meddők egész gyapjúja az enyém lesz.

Kötelességem leszén a juhok megfelelő gondozásáról, kezeléséről, téli és nyári tartásáról gondoskodni, s 1944 Demeter-napján ugyanolyan tisztán és ugyanolyan erőben átadni, mint ahogy azokat most átveszem. Az állatorvosi és gyógyszerköltések felesek.

A nyírást függetlenül az időjárástól 1944 június 15-é és 20-á között végeztetjük el, mindkettőnk jelenlétében. A bányákat nem nyíratjuk. A gyapjút közösen fogjuk az én nevemen értékesíteni a Futura útján, arra azonban sem a Futurától, sem mástól előleget egyikünk sem vehet fel.

A bányák leválasztása július 1-én. Az anyákat legfeljebb szeptember 15-ig szabad fejni. Tejhaszonként fejős anyánként átadok 35 kg gomolyát, a többi tejhaszonvétel (gomolya, savó) az enyém.

Előttünk:

Gál Flórián
Faragó Pál
tanuk.

Tisztelettel
Vereb András.

Vállalom, hogy a fentiek énám is kötelezők.
1943 október 20.

Kupai Máttyás.

Amennyiben az állományban ürök, vagy jerke toklyók volnának, ezek egész gyapjútermése a befogadóé, s ugyanezt szokták kikötni a kosokra és a meddön maradt anyákra is. Hisz ezek után a befogadónak sem bányája, sem tejhaszna nincsen, a felgyapjú pedig valóban kevés ellenérték lenne egy esztendői tartásért.

Amelyik gazda gondos ember, jól megfontolja, hogy hova adja a juhait. Ha nincs kilátása valami biztos jó helyre, inkább lemond a gyapjúrészesedéséről és üresen hagyja az anyákat. Ha az anyák már vemhesek, esetleg a fejést tiltja meg a befogadónak. Egyrészt, hogy a bányák zavartalan fejlődését biztosítsa, másrészt, hogy anyaállományát megővje a teljes leromlástól.

Gyakori eset, hogy olyanok fektetik a pénzüket juhokba, akiknek különben — mondhatni — semmi kapcsolatuk sincs a juhtenyésztéssel. Ők a maguk részéről egyszerű pénzügyi műveletet bonyolítanak le. Megveszik a juhokat és azonnal kiadják tartásra. Mindig csak 1 évre, fele gyapjúért, fele bányáért és tejért, ha pedig az üzlet nem kecsegtet kielégítő haszonnal, már túl is adnak az állományon. Helyelközeli természetesen ez alól is lehetnek kivételek.

Sajátságos, hogy a befogadónak éppen itt, az ilyen esetekben nincsen részesedése az eredeti törzsállományból, holott annak 1/6-a, illetve 1/10-e joggal megilletné. Igaz, hogy nem mér senkinek konvenciót, mint más befogadók, de juhászt sem kapott a juhokkal, s így minden munkát, gondot ő maga vállalt magára. Ha valamelyik részertartási formánál jogos, akkor elsősorban itt az, hogy a befogadó részt kapjon az eredeti állományból, mert ő az, aki férőhelyet ad, gondoskodik a nyári legelőről, rendelkezésre bocsátja a téli takarmányt, azonfelül szaktudását és munkáját is. A birkán kívül tehát valójában mindent.

Gondolatok az állattenyésztő szervezetekről.

írta: vitéz Horváth László püspöki utadalmi főintéző.

Állattenyésztési politikánk a földművelésügyi igazgatás keretében igyekszik megoldani azt a nagy feladatot, hogy hazánk állattenyésztését a kívánatos legmagasabb fokra emelje, még pedig a lehető leggyorsabb ütemben, mert a most dúló háború befejeztével ki kell használnunk a remélhetőleg minél hosszabb ideig tartó konjunktúrát.

A kezdeti évek mennyiségi sikerei közben azonban arra is kell időt szakítanunk, hogy a mennyiségi termelést és értékesítést minőségire alakítsuk át és ha majd a tömeggel nem tudunk már megfelelő értékesítési színvonalat elérni, produktumaink minősége legyen olyan, hogy azzal akár belső, akár külső vevő körünk megelégedését kivívjuk.

Állattenyésztésünk irányítása kitűnő kezekben van. A földművelésügyi minisztérium legfelsőbb állattenyésztési fórumától az Országos Törzskönyvelő Bizottságon keresztül le a szövetségeken át a vármegyei állattenyésztő egyesületek ellenőréig ki van építve, tehát megvan az irányító szervezet, amelynek munkája főt és lent egyaránt fontos.

Valamikor — még az első világháború előtt — állattenyésztési felügyelők intézték annak az óriási fontosságú munkának minden részletét, amely a magyar állattenyésztés színvonalát volt hivatva megalapítani és emelni.

A kis létszámú állattenyésztési felügyelői kar nagy részben kitűnő szakemberekből állott, akik speciálisan csak az állattenyésztés kérdésével foglalkoztak, annak minden esinját-binját ismerték. Szerepüket a gazdasági felügyelőségek vették át és a kezdő stádiumban lévő tevékenységükben zökkenő nem is mutatkozott, s ami mutatkozott volna is, elfújta az első világháború vihára. A háború után ugyanis a gazdasági felügyelők munkája az állattenyésztés terén annak inkább csak közigazgatási vonatkozásaira terjedt ki és a közéleti apaállatok minőségi megbírálásánál, azok vásárlásánál hallatták szavukat, mert tevékenységük nagy részét a közigazgatás mezőgazdasági vonatkozásai és a földbirtokreform ügyek gondjai kötötték le.

Mikor a trianoni kábulatból a csonkaország kezdett kisse magához térni és a szarvasmarhatenyésztéssel belterjesebben foglalkozó vármegyék tenyésztő gazdái egy-egy buzdító szóra — meg kezdetben a konjunktúra, később a dekonjunktúra hatása alatt — belátták a szervezkedés szükségességét, imitt-amott megalakultak a

szarvasmarhatenyésztő egyesületek. Ezek elsőkeiket a legjobb, legagilisabb tagjaik közül választották, ügyeik intézésére pedig hol kisebb, hol nagyobb szerencsével szarvasmarhatenyésztéshez értő tisztviselőt alkalmaztak ügyvezető igazgatóként. Az ilyen tisztviselő az egyesületnek fizetett alkalmazottja volt és ha dolgát ügyszeretettel, hozzáértéssel, szaktudással látta el, befolyása érvényesülhetett az egész egyesület, azaz egy egész vármegye területén. Más elfoglaltsága nem lévén, módjában volt megismerni az egyesület tagjainak minden állapotát, tanácsolhatott, irányíthatott, szóval speciális állattenyésztési tudását érvényesíthette.

Később az állam adta oda gazdasági felügyelőit az ügyvezető igazgatói teendő végzésére és ezek az ügyvezető igazgatók, leginkább a lassú hivatali előmenetel folytán, sokáig megmaradhattak megbízatásuk helyén. A hosszú idő alatt igazán jó állattenyésztők képződtek és tudásuk legjavát módjukban volt a szarvasmarhatenyésztő egyesület tagjai javára kamatoztatni.

Ahogy nőtt hazánk területe az országgyarapítással, úgy nőtt tisztviselőink létszáma, de még hatványozottabb mértékben nőtt munkájuk. Az időközben állattenyésztő egyesületekké alakult szarvasmarhatenyésztő egyesületek ügyvezető igazgatói már csak mellékfoglalkozásként üzhettek ezt a munkát, mert elsősorban gazdasági felügyelői teendőket kellett ellátniuk, tekintet nélkül arra, hogy egy nagy egyesület mértéken túl felnőtt adminisztrációja is egész embert kívánt volna és tekintet nélkül arra is, hogy a rendelkezésükre álló segédszemélyzet létszáma is inkább megesappant, mint emelkedett. Ez megint érhető fejlődési folyamat volt. A dekonjunktúra, az állatalanság után az emberek elhelyezkedési lehetőségében is konjunktúra kezdődött és az előző helyzettel szemben nem az emberek könnyörögtek állásért, hanem az állások kutattak embereket után. Pár év előtt akadémiát, egyetemet végzett gazdák tejjellenőrök, jobb esetben főellenőrök voltak, később pedig a kínált fizetésért szakiskolát végzett gazdákból átképzett tejjellenőrt sem lehetett kapni.

A második világháború kitörése meg egészen felfordította a helyzetet. A próbafejések elmaradtak, mert nem volt ellenőr, vagy közben bevonult katonának, esetleg más, jobban fizetett munkakörben helyezkedett el, vagy előlépett. Ilyen el nem végzett, vagy felületesen teljesített próbafejés aztán eredményt nem hozhatott. Az adatok megbízhatósága csökkent, az állatok megjelölése, tetoválása helyelközeli felületesen és hiányosan történt, szóval olyan folyamat kezdődött, ami egyetlen munkaterületen sem kívánatos.

Mint említettem, a főellenőrök és ügyvezető igazgatók munkája duzzadt meg legnagyobb mértékben. Különben sem lehet rossz néven venni, ha az ügyvezető igazgató első sorban is a kenyéradó gazdájának, a földművelésügyi minisztériumnak ügyeit intézi inkább és csak akkor igyekezett az egyesület ügyes-bajos dolgait véggezni, ha arra egyáltalán kerülhetett ideje. Amikor aztán előléptetésre került a sor, akkor az egyesületi tisztviséget nem tarthatta meg, ismét száz százalékosan gazdasági felügyelővé kellett lennie és az egyesület élére új ember került. Szóval kezdődött előlről a körforgás. Ezek kellettek és kellene ahhoz, hogy egy ember egy vármegye állattenyésztését megismerhesse, mert irányítani csak akkor tudhat, ha minden téren tisztában van a ráháruló feladattal. Ha kedve, vagy tehetése nincs a dologhoz, akkor tevékenykedése az első perctől kezdve halálra van ítélve, komoly állattenyésztési munkát kifejezteni nem tud, tehát működésének ideje alatt az egyesület csak vegetál, előre nem halad. Ha van kedve a dologhoz, akkor amire tisztába jön teendőivel, amelyet egy megye állattenyésztésének irányítása vállalra rak, jó esetben is elmúlik két esztendő, akkorra viszont biztosan más munkakörbe helyezik.

Ilyen viszonyok között aztán feltétlenül azt kellene kívánatosnak tartani, hogy állattenyésztő egyesületeink maguk gondoskodjanak igazgatói teendőik ellátására megfelelő, speciális szakem-

Anyaghiány miatt

pótolhatatlan

és drága

Takarmány-Silos-át

Konzerválja

az erjedési savak néhány év alatt tönkre teszik.

ezért töltés előtt az AVENARIUS-MŰVEK által gyártott és immár több mint húsz éve bevált

Kérjen sürgősen ajánlatot az AVENARIUS-MŰVEK központi irodájától

Budapest, VII., Almássy-tér 10. Telefon: 420-494

Gyár: OROSZVÁR, Moson megye.

Silos-Inertol-lal.

tek. Ezek elnö-
tagjaik közül vá-
pedig hol kisebb,
vasmarhatenyész-
asztak ügyvezető
elő az egyesület-
és ha dolgát ügy-
tudással látta el,
egész egyesület
letén. Más elfog-
volt megismerni
állalat, tanácsol-
speciális állat-
ette.

gazdasági felügye-
ndők végzésére és
leginkább a lassú
sokáig megmarad-
A hosszú idő alatt
szódtek és tudásuk
szarvasmarhate-
kamatoztatni.

az országgyarapi-
létszáma, de még
ott munkájuk. Az
esületek alakult
ületek ügyvezető
alkozásként üzhet-
ban gazdasági fel-
niók, tekintet nél-
sület mértéken túl
esz embert kívánt
és, hogy a rendel-
létszáma is inkább

Ez megint ért-
A dekonjunktura,
erek elhelyezkedési
kezdődött és az
az emberek könyö-
ok kutattak embe-
at, egyetemet vég-
esetben főellen-
fált fizetésért szak-
pépzett tejellenőrt

örése meg egészen
próbafejesek el-el
nőr, vagy közben
és, jobban fizetett
vagy előlépett.
ületesen teljesített
nem hozhatott. Az
nt, az állatok meg-
felületesen és
e folyamat kezdő-
leten sem kívá-

ök és ügyvezető
meg legnagyobb
het rossz néven
o első sorban is a
dművelésügyi mi-
bb és csak akkor
hajos dolgait vé-
hetett ideje. Ami-
a sor, akkor az
hatta meg, ismét
ügyelvévé kellett
új ember került.
forgás. Ezek kel-
egy ember egy
gismerhesse, mert
ha minden téren
dattal. Ha kedve,
hoz, akkor tény-
alálra van ítélve,
t kifejtteni nem
latt az egyesület
Ha van kedve a
a jön teendőivel,
szítésének irányi-
elmulik két esz-
más munkakörbe

n feltétlenül azt
gy állattenyésztő
djanak igazgatói
speciális szakem-

önkre teszik.

MŰVEK

éve bevált

lal.

berről, aki csak az egyesület ügyeinek él és csak
azzal foglalkozik. Persze kellene, hogy meg-
gyen az az előléptetése, nyugdíjigossultsága, stb.,
ami egy hasonló képesítésű tisztviselőé, a
jelen esetben gazdasági felügyelőé. A kérdés
ilyen módon való megoldása azonban azért nem
jó, mert ha az alkalmazott igazgató bármely ok-
nál fogva nem tudja munkáját közmegegyezésre
cívégezni, elbocsátása mindig körülményes és
mindig nehézkes. Nemesak személyi, de családi
körülményei is közrejátszhatnak és elbocsátása
esetén kenyer nélkül marad, holott a felügyelői
kar más munkaterületén százszázalékosan meg-
felelhetne és esetleg egészen kiválóan tölthetné
be más munkakörű hivatalát. Sokkal jobb tehát,
ha állami tisztviselő, a gazdasági felügyelő
látják el ezt a munkakört, akik erre képzetse-
güknél fogva hivatottak, hivatali állásuk, állami
státusok folytán kellő tekintélyűek és éppen
emélfogva az egyesületi élet apró gáncoskodá-
sain is felül állanak. De éppen a fenti szempon-
tok alapján kívánatos, hogy az állattenyésztés
előbbrevitele terén az állattenyésztési igazgatás-
ban munkálkodó felügyelő ne gazdasági fel-
ügyelő, hanem állattenyésztési felügyelő legyen.
Ugyanolyan előmeneteli feltételek mellett azután
az állattenyésztési felügyelő nyugodtan marad-
hat ugyanazon a munkaterületen, legfeljebb azt
lehet megcsinálni, hogy a megfelelőbb embere-
ket, akiknek a szaktudáson kívül a kívánatos
„különös érzékük” is megvan az állattenyésztési
kérdések intézéséhez, a tenyésztésben előbbreálló
megyék, illetve állattenyésztő egyesületek előre
helyezik.

Természetesen az állattenyésztési felügyelőknél
kellene intézni azokat az állattenyésztési vonat-
kozású ügyeket, amelyeket jelenleg a gazdasági
felügyelőségek kezelnek. Ertem itt azt is, hogy a
községi apaállatvizsgálatokon ne csak az illeté-
kes járási gazdasági felügyelő venne részt (aki
el is maradhatna), de ott döntő szava legyen az
állattenyésztési felügyelőnek. A törvényhatósági
apaállattartással kapcsolatban igen üdvös is
lenne, ha egy egész törvényhatóság állattenyész-
tését tökéletesen ismerő szakember irányítaná az
apaállatok egyik helyről a másikra való átvitelét
akkor, ha arra a beltenyésztés elkerülése végett
tényleg szükség van már. De ennek sem kellene
olyan lóhalálában történnie, mint eddig. A gy-
akorlat szerint, ha egy községben egy bikának
„Lejárt az ideje”, azaz, ha a bika már saját
lányaira is kerülhetett volna, annak minden
körülmények között pusztulnia kellett. Ha a most
igen erősen kiépülő ellenőrző szervekre lenne
bízva a Községekben a tehéneknek a bikákhoz
való párosítása, meg lehetne hagyni a bikát köz-
ségében akkor is, amikor végre tudjuk róla, hogy
utódai tényleg elsőrendűek és minden követel-
ménynek megfelelnek. Egy bikáról ugyanis csak
három évi használat után lehet megmondani
tulajdonképpen, hogy a tenyésztésben értékes-e,
ha nőivarú utódai már szintén tenyésztésben
vannak és úgy tejelekenységük, mint borjúnevelő
képességük ellenőrizhető. Viszont a régi rendszer
szerint a bikát éppen akkor kellett a tenyésztés-
ből kitenni, amikor végre látható volt, hogy
tenyészszempontból megfelelő-e? Itt kellene a
pásztorokat is bevonnani az értékes tenyészállatok-
nak minél tovább való megtartása érdekében a
megőrzés munkájába olyan formán, hogy a
három évi használat után kiválóan alkalmasnak
talált bika után a negyedik tenyésztési évtől kezdő-
dően hatványozottan emelkedő jutalmat kapna.
Az értékes bikát érdemes kétszer, de háromszor-
negyszer is megvásárolni, míg az értéktelen
úgyis csak kárt okoz, még pedig éveken keresztül
nehezen helyrehozható kárt. A 8-12 éves tenyész-
bikák használatát általánosnak és természetesen

kell tartani, nem pedig csodának. A kimustrálás
oka minél ritkábban legyen a tenyészállat kora,
hanem inkább már fiatal korában annak meg-
nem felelő volta.

De folytatva az állattenyésztési igazgatásra
vonatkozó kérdéseinket, az állattenyésztő egye-
sületek alkalmazottait illetően már nem tartan-
nám feltétlenül szükségesnek az államosítást.
Ugyanis az állattenyésztő egyesületek nem
állami intézmények, hanem mezőgazdasági, illetve
állattenyésztési vonatkozású szabad társulások,
amelyeknek autonómiája sok tekintetben kívá-
natos és ami csak úgy tartható fenn, ha tisztvi-
selői kara legalább részben az egyesülettől függ.

Ugyancsak szabadon kell választani az egye-
sület elnökét is, aki azonban az elnöki széklet
szerintem legfeljebb csak 5 évre foglalhatná
el. Ennek előnye abban állana, hogy a legfel-
sőbb, egyúttal reprezentatív vezetést megoszlan-
a és több szakembernek az elgondolása kerülhetne
könnyebben megvalósításra. Könnyebb lenne az
ügyvezető igazgató helyzete is, ha tudná, hogy a
közgyűlés nem „fejbolintó János” módjára vá-
lasztja meg a mandátum lejártakor újra meg
újra a régi elnököt, hanem az elnök személyének
ismételt megválasztása legfeljebb csak 3 vagy 5
év elteltével történhetik; közben pedig az új elnök
esetleg nagyobb hozzáértéssel intézné az egyesü-
let legfelsőbb teendőit. Az elnök személyében be-
álló változás végeredményben soha sem érintené
az egyesület belső életét, azt csak az ügyvezető
szakember állandó változtatása és változtatása
rendítheti meg.

A mostani újító rendszer idején tartottam
szükségesnek e kérdések felvetését, mert azt
hiszem, az elkövetkező időben igen nagy szük-
ség lesz arra, hogy egész mezőgazdaságunk, de
főként az óriási értéket jelentő állattenyész-
tőink igazgatása elsőrendű szakemberek kezében
legyen, akik tudásuk és munkájuk legjavát adva,
állattenyésztésünk mielőbb elérni azt a színvona-
lat, amit régen el kellett volna érnie, ha a mos-
tani ütemben folyt volna annak átszervezése.

Szany.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutschbacher Emil dr.

I. Adók és illetékek.

A földadó kulesának és az erdők kataszteri tiszta-
jövödelmének felemeléséről rendelkező 3520. M. E.
számú kormányrendelet végrehajtási utasítása.

Lapunk folyó hó 11-i számának 596. oldalán ismertet-
tük a 3520. M. E. számú kormányrendeletet, amelynek
értelmében a folyó évre kivetett földadón felül a kat.
tisztajövödelem minden koronája után 15 fillér külön
földadót kell kivetni, továbbá 1944-től kezdve a földadó
kulesa az aranykoronában megállapított kat. tisztajö-
vödelem 49%-a lesz pengőértékben, az erdők kat. tisz-
tajövödelme pedig 1944. január 1-től a kétszeresére emel-
edik, s végül az állami pótdadókules 1944. január 1-től
kezdve a földadó után a jelenlegi 50% helyett 25% lesz.

Folyó hó 18-án jelent meg a hivatalos lapban a 2000.
számú pénzügyminiszteri rendelet, amely az említett
kormányrendelet végrehajtási utasításait tartalmazza.
A rendelet 1. §-a értelmében legkésőbb folyó év vé-
gig minden pénzügyigazgatóság köteles a folyó évre
már kivetett földadón felül a kat. tisztajövödelem min-
den koronája után 15 fillér külön földadót előírni és a
sommás előírást a királyi adóhivatalnak megküldeni,
amely azután a külön földadót előírja az egyénekenkénti
kivetés előjából az egyes községi előjárásokról, illetve
városi adóhivataloknak legkésőbb folyó évi
augusztus 15-ig megküldeni. Az adóhivatalok a külön
földadót legkésőbb augusztus végéig kivetik, de az
után sem állami, sem egyéb járulékos adót, községi,
vármegyei pótdadót, sem mezőgazdasági kamarai ille-
téseket vagy egyéb járulékokat kivetni nem lehet. Az
1943-ban bekövetkezett elemi kár esetén pedig a megál-

lapított kár mérvéhez képest a külön földadót is
aránylagosan törölni kell.

A 2. § arról intézkedik, hogy a vizitársulatok és
érdekeltségeket a fennálló törvényes rendelkezések ér-
telmében megillető adóvisszatérítéssel felül a külön
földadót is vissza kell nekik téríteni.

A 3. § kimondja, hogy 1944-től kezdve a földadó
kulesa az aranykoronában megállapított kat. tisztajö-
vödelem 40%-ra emelkedvén pengőértékben, a jövő év-
től kezdve a földadót oly módon kell kivetni, hogy pl.
100 aranykorona kat. tisztajövödelemmel bíró földbir-
toknak az évi földadója 40 pengő lesz. A földadónak
gyorsabb kiszámítására a pénzügyminiszter külön föld-
adó kiszámítási táblázatokat készíttetett, amelyekből
minden pénzügyigazgatóság és melléje rendelt számvé-
vőség 10-10, a királyi adóhivatalok 5-5, a községi jegy-
zőségek pedig 2-2 példányt kapnak.

A 4. § értelmében a vizitársulatokat és érdekeltsége-
ket megillető adóvisszatérítések folyósítása 1944-től
kezdve szintén a kat. tisztajövödelem pengőértékben
számított 40%-val történik.

Az 5. § arról intézkedik, hogy a földadó kataszter-
ben erdőművelési ágban nyilvántartott területeknek je-
lenlegi kat. tisztajövödelmét 1944. január 1-től kezdődő
hatállyal a kétszeresére kell felemelni. Az erdők új
jövő évtől érvényes földadó kataszteri tisztajövödelmét
vármegyéinkint, beesőjárásokint és osztályozási vidé-
kenként csoportosítva a végrehajtási utasítási táblá-
zatba összefoglalva közli. (Budapesti Közlöny július
18-i számának 12-16. oldalain.)

A 6. § intézkedik arról, miként kell az erdők kat.
tisztajövödelmét a földadó kataszteri munkálatokban
átalakítani, amire vonatkozóan a végrehajtó pénzügyi
hatóságok számára több példát is közöl.

Végül a végrehajtási utasítás 7. §-a előírja, hogy a
földadó után 1944. január 1-től kezdve az állami pótd-
adót 25%-os kulccsal kell kiszámítani és kivetni. A ren-
delethez csatolt két melléklet közül az első a külön
földadó kiszámítására szolgáló táblázatot tartalmaz, a
második pedig a pengőértékben kivetendő földadó ki-
számítására szolgál 1944. január 1-től kezdve.

II. Árszabályozás.

A fűzvesző legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter 43,200. számú rendelete
vel folyó hó 17-től kezdve az elsőrendű egészséges szá-
raz, penész- és bogárrágás mentes, legalább
90%-ban ágmentes, hántolt, fehér és barna (nyersen,
illetve főzve hántolt) fűzvesző legmagasabb árát
métermázsánként a következőképpen szabta meg:
120 cm hosszúságig a nemes vessző 140, a vadvesző
115 P, a 120-160 cm hosszúságú nemes vessző 125,
vadvesző 105 P-ben, amely árak a 160-200 cm hosszú
és a 200 cm-nél hosszabb nemes, illetőleg vadveszőre
nézve métermázsánként 15-10 pengővel csökkennek. Az
osztályozatlan vegyes méretű hántolt fűzvesző leg-
magasabb árát az egyes minőségek és méretek arányá-
nak megfelelően úgy kell megállapítani, hogy az ár
hántolt nemes fűzveszőnél 115 P-t, hántolt vadvesző-
nél pedig 100 P-t nem haladhat meg métermázsánként.
Az elsőrendű egészséges, fejverés és bogárrágás hánto-
latlan fűzvesző legmagasabb ára métermázsánként:
nemes vessző osztályozott 22 P, osztályozatlan 19 P,
vadvesző osztályozott 16 P, osztályozatlan 13 P. A
másfél cm-nél nagyobb átmérőjű egészséges fűzvesző,
ú. n. fűzbot legmagasabb ára az átmérője szerint hánto-
latva 58-38 P, hántolatlanul 8-550 pengő. Ezek az
árak az eladó költségen képezve, az ország bármely fel-
adóállomáson vasúti kocsiba rakva értendők.

A vendéglátóipari üzemek és a műsoros szóra-
kozató vállalatok legmagasabb árának új sza-
bályozása.

A közellátásügyi miniszter folyó hó 17-én kiadott
42,800. számú rendeletével a folyó évi április 2-án ki-
adott 14,000. számú és a folyó évi április 23-án kiadott
20,000. számú rendeleteinek mellékletei fejébe, most ki-
adott rendeleteinek I-V. számú mellékleteit lépteti. Az
új mellékletek folyó hó 18-val már hatályba is léptek.
A rendelet értelmében a kenyér legmagasabb ára
minden vendéglátóipari üzemben és műsoros szórako-
zó vállalat üzemében drb-kint 8 fillér, amely ár csak
a kiszolgálási díjjal növelhető. Péksüteményénél a be-
szerzési ár legfeljebb 4 fillérrel és a kiszolgálási díjjal
növelhető, amely utóbbi fejében ott, ahol a péksüte-

Arzopác és Porzol

porcsávázószer és

Bigriol

n e d v e s p á c

szükségletét már most rendelje meg, mert a
megrendeléseket a beérkezés sorrendjében szállítjuk le

„Agro”

Növényvédelmi és Mezőgazdasági r.-t.
Budapest, IV., Fehérhajó-utca 2. szám

Levél cím: Budapest 4/34

ményt külön alkalmazott szolgálja ki, drb-kint 1 fillér számítható.

A szikvizet az osztályon felüli vendéglők és kávéházak literenként 68 fillért, 1/2 literes palackért 40 fillért, 2 del-es palackért 20 fillért számíthatnak, egyéb vendéglátóipari üzemekben pedig a legmagasabb ár literenként 48 fillér, 1/2 literenként 24 fillér, 2 del-es palackokban 18 fillér, poharanként történő kiszolgálás esetén az osztályon felüli vendéglőkben és kávéházakban del-kint 12 fillér, egyéb vendéglátó üzemekben del-kint 8 fillér.

A hűtőházakból beszerzett tojásért a vendéglátóipari üzemek a legmagasabb fogyasztói áron felül legfeljebb 20%-ot számíthatnak.

A rendelethez csatolt I. számú melléklet a vendéglői ételárakat szabja meg az osztályon felüli, továbbá az I-4. csoportba tartozó I-IV. osztályú vendéglőkre és a vendéglői büffekre nézve, mégpedig egyenként megállapítja a déli vagy esti menü, a levelek, tojásételek, a mártások, főzelékek és körtek, a saláták, a marha-, borjú-, sertés-, barány-, ürü- és vadhús, a vegyes húsételek, tézsaneműek, befőttek, sajtok, vegyes ételek, kávé, tej és tea árszabását.

A II. számú melléklet a kávéházi árakat szabja meg az I-4. csoportba tartozó I-III. osztályú kávéházakra nézve, mégpedig külön-külön a délután 4 óráig és a délután 4-től üzletzárásig terjedő időre.

A rendelethez csatolt III. számú melléklet a kifőzési és kávéházi árakat állapítja meg ugyanolyan beosztással, mint ahogyan ez a vendéglői ételárak megállapításánál történik.

A IV. számú melléklet a sör legmagasabb árát állapítja meg a vendéglátóipari üzemekre nézve, mégpedig külön a kimért és palackos sörre, valamint a kávéházakban feladott palackos sörökre vonatkozóan.

Végül az V. számú melléklet a kimért közönséges égetett szeszitalok legmagasabb árát (likörök, konyak, rum, pálinkák) szabja meg külön a kávéházakra és osztályon felüli vendéglőkre, továbbá az I., II., III. osztályú vendéglőkre és egyéb vendéglátóipari üzemekre nézve. Végül feltünteti még a táblázat a 35%-os aratópálinkáért felszámítható legmagasabb árát.

A tej és tejszín legkisebb termelői árának megállapítása.

Folyó hó 16-án jelent meg a hivatalos lapban az 51.800. számú földművelésügyi miniszteri rendelet, amely kimondja, hogy folyó hó 1-től további rendelkezésig a Budapest székesfőváros területén való forgalombahozatal céljából megvásárolt tej, továbbá az ipari feldolgozás vagy a székesfőváros területén kívül való forgalombahozatal céljára megvásárolt és legalább 36% zsírtartalmú tej legkisebb termelői ára azonos a közelítési miniszteri 38.800. számú rendeletében megállapított legmagasabb termelői tejjárral, vagyis a Budapest székesfőváros területén való forgalombahozatal céljából megvásárolt tej legkisebb termelői ára literenként 52 fillér, az ipari feldolgozás vagy a székesfőváros területén kívül való forgalombahozatal céljára megvásárolt és legalább 36% zsírtartalmú tej legkisebb termelői ára pedig literenként 45 fillér. A 32% zsírtartalmú tejszín legkisebb termelői ára kg-ként 323 P.

Ebből az árból a termelés helyétől (az istállótól) az átvevő üzem telephelyéig felmerülő gyűjtési és szállítási költségek levonhatók. Ugyanakkor arányos levónásnak van helye ezekből az árakból a megállapítottnál kisebb zsírtartalmú tej vagy tejszín szállítása esetén.

A tejipari vállalatok tejjellenőrzési díjatalánya.

A földművelésügyi miniszter 51.900. számú rendeletével szabályozta a székesfőváros területén kívül lévő tejipari vállalatok tejjellenőrzési díjatalányát. A rendelet kimondja, hogy a székesfőváros területén kívül lévő tejipari vállalatok az üzemükbe beérkező tej mennyiségére való tekintet nélkül általánosságban megállapított tejjellenőrzési díjat kötelesek fizetni, amely üzem ideiglenes szünetelése alatt is esedékes. A tejjellenőrzési díj általánosságban napi 500 literen aluli forgalmú kistejgyűjtő üzemekre havonta 4- P, napi 500-999 liter forgalmú kistejgyűjtő üzemekre havi 12 P, a napi 1000-4999 literes forgalmú tejjgyűjtő üzemekre havi 50 P; a napi 5000 literes, vagy ezt meghaladó forgalmú tejjgyűjtő üzemekre havi 160 P. A napi 500 literen aluli forgalmú tejfőző üzemekre havi 6 P, a napi 500-1000 literes forgalmú üzemekre havi 18 P, a napi 1000-5000 liter forgalmú tejfőző üzemekre havi 60 P, a napi 5000 litert meghaladó forgalmú tejfőző üzemekre havi 180

P; a túró-, vaj- és sajtgyártó, a süritett, tartósított tejet és tejpórt előállító és a nem emberi táplálkozás céljára szolgáló tejkészítményeket gyártó üzemek tejjellenőrzési díjatalánya napi 100 literen aluli tejforgalom esetén havi 15 P, napi 1000-5000 literes tejforgalom után havi 80 P, napi 5000 literen felüli tejforgalom esetén havi 220 P. Végül a városi kisebb tejjelőző üzemek havi 80 P, a nagyobb városi tejjelőző üzemek pedig havi 220 P ellenőrzési díjatalányt tartoznak fizetni. A kizárólag juhtúrót gyártó és eladó üzemek csak február-július hónapokra tartoznak ellenőrzési díjat fizetni. A tejszövetkezetek a megállapított díjatalány felét fizetik.

A vidéki penziók és fizetővendéglátó házak árának újabb szabályozása.

A közellátásügyi miniszter 22.443. számú rendeletével folyó hó 16-tól kezdve a vidéki penziók 1941-ben megállapított 10 P-t meg nem haladó összegű napi teljes penzió árának legfeljebb 3 P-vel, a 10 P-t meghaladó összegű napi teljes penzió árának pedig legfeljebb 30%-kal való felemelését engedélyezte, azonban az időközben külön kérelem alapján engedélyezett emeléseket ebbe az áremelésbe be kell számítani. A rendelet a főidényben érvényes árak szerint a penziókat négy csoportba osztályozza és pontosan előírja, hogy a napi 20 pengőnél magasabb penzió árát számító I. csoportbeli, a napi 15-20 pengős penzió árát számító II. csoportbeli, a napi 12-15 pengős penzió árát számító III. csoportbeli és a többi IV. csoportbeli penziók ellátás fejében mit tartoznak vendégeiknek kiszolgáltatni. A penzió ellátáson felül külön rendelt ételekért és italokért a megfelelő osztályokra megállapított vendéglői árak számíthatók. Ha a vendég déli 12 óráig lemondja az napi vacsoráját, vagy este 8 óráig másnap ebédjét, úgy annak értékét a nem bentlakókra megállapított menüárak legalább fele összegében le kell számítani a napi penzió árból, azonban legfeljebb heti két ebéd és két vacsora erejéig. A nem bentlakó vendégeknek kiszolgáltatott ételekért a rendelet a négy csoport szerint a következő legmagasabb árakat engedélyezi: reggeli, tízórai és azonnai fejében 160, 130, 110, 090 P, ebéd fejében 450, 390, 330, 280 P, vacsora fejében 390, 340, 290, 250 P-t. Szárnyas vagy hal kiszolgáltatása esetén fenti menüár 80-50 fillérrel emelhető. A szobában felszolgált ételek ára után legfeljebb 5% felár számítható, a fürdő legmagasabb díja 130, illetőleg a III. és IV. csoportban 1- P és esetenként 40 fillér lepedőhasználati díj. Fűtési díjként az elhasznált fűtőanyag minden 10 kg-ja után legfeljebb 160 P számítható, de ahol központi fűtés van, ott fűtési díj felszámításának helye nincs. A kiszolgálási díj százaléka ugyanaz marad, ami az árrögzítés időpontjában volt.

A fizetővendéglátó házakat a felszámítható árak szempontjából a Közellátási Hivatal az Országos Magyar Vendéglátóipari Szövetség útján előterjesztett kérelemre 3 csoportba sorozta. A rendelet megállapítja, hogy az I. csoportba sorozott vendéglátó házak szobáért és legalább napi háromszori étkezésért személyenként és naponként legfeljebb 18, a II. csoportba tartozók legfeljebb 14, a III. csoportba tartozók legfeljebb 11 P-t számíthatnak, továbbá megállapítja az ellátás nélkül kiadott szobákért, a külön kiszolgáltatott étkezőekért, a fűtésért számítható legmagasabb árakat.

A szállodák és fogadók árának szabályozása.

A közellátásügyi miniszter megengedte 38.115. számú rendeletével, hogy a szállodák és fogadók folyó hó 16-tól kezdve a folyó évi 17.602. számú rendelet 1. §-ban megállapított szobáiraikat, ha azok a 10 pengőt meg nem haladják, legfeljebb 10%-kal, 10 P-t meghaladó összegű szobáiraikat legfeljebb 15%-kal, a pót- vagy külön-ágy díját pedig legfeljebb 10%-kal emelhetik. Nem központi fűtéses szállodákban a fűtőanyag minden elhasznált 10 kg-ja után 160 P fűtési díj számítható fel. A fürdésnek az árrögzítés időpontjában érvényben volt díja 20%-kal emelhető s ehhez esetenként legfeljebb 40 fillér lepedőhasználati díj számítható. A szobában beszerelt távbeszélő készülék használatáért legfeljebb napi 30 fillér, belvárosi távolsági beszélgetéseknél esetenként legfeljebb 50 fillér, külföldi beszélgetéseknél esetenként legfeljebb 1- P kezelési költség számítható. Ételek és italok ára, szobában történő felszolgálás esetén, legfeljebb 20%-kal növelhetők.

A vidéken előállított szikviz fogyasztói ára.

A Budapest székesfőváros területén kívül bárhol előállított szikviznek a fűszerkereskedők és egyéb viszont-

eladók által felszámítható legmagasabb fogyasztói ára városokban literes palackokban 38, 1/2 literes palackokban 19 fillér, községekben literes palackokban 36, 1/2 literes palackokban 18 fillér.

A mézskalács-sütemények legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter folyó hó 16-tól kezdve felemelte a mézskalács-sütemények és egyéb mézskalácsipari készítményeknek közvetlenül fogyasztók részére történő eladásnál felszámítható árát, de egyúttal előírta, hogy az egyes készítményekhez mennyi méz, tojást, cukrot és egyéb nyersanyagot kell felhasználni.

A szikviz budapesti fogyasztói ára.

A 33.900. számú közellátásügyi miniszteri rendelet értelmében a Budapest székesfőváros területén előállított és Budapesten eladott szikviz legmagasabb fogyasztói ára literes palackonként 38 fillér, fél literes palackonként 19 fillér, pikoló palackonként 13 fillér, amely legmagasabb árban már a gyógyhelyi illeték és a forgalmi adóval is benne foglaltatik.

Az illatszerek, kozmetikai készítmények és drogéria cikkek legmagasabb fogyasztói ára.

Folyó hó 18-án jelent meg a hivatalos lapban a 31.100. számú közellátásügyi miniszteri rendelet, amely újonnan szabályozza a rendelethez csatolt két mellékletben az illatszerek, kozmetikai készítmények és drogéria cikkek forgalomba hozatalánál alkalmazható kereskedői haszonkulcsokat, továbbá a védjegyzett illatszerek kozmetikai készítmények és drogéria cikkek egységes fogyasztói árának megállapításánál alkalmazható haszonkulcsokat, valamint az egységes fogyasztói árból a viszonteladónak nyújtandó engedményeket. A rendelkezés kiterjed mindenemű alkoholtartalmú illatzerre és kozmetikai készítményre, fejmosóvizekre, piperecetre, alkoholos szobanlatra, fenyőillatra, fog- és szájhigiéné, illatolajokra, erősítőkészítményekre, továbbá töményített rum, likőr- és pálinkaesszenciákra, szappantartalmú fejmosóvizekre, mindenemű illatosított zsírdékokra, száj- és fogpoló szerekre, végül az alkohol nélkül készített kozmetikai készítményekre, a mosópor- és mosópaszta kivételével és a gyógyászati vizezre.

A legújabb nemesfémfolyamok.

Az aranybiztonság kormányrendelettel kapott felhatalmazása alapján a törvény árárt (egy gramm 14 karátos), 550/1000 finomságú 16-17 pengőben állapította meg. A Budapesti Nemesfém- és Drágakőcsarnok árjegyzékében az aranyárak irányarai: egy gramm szinplatín 130-150 pengő, 1 kg színezést 445-455, egy kg törzészüst minőség szerint 336-356 pengő, 14 karátos sima tömör karikagyűrű csere vagy feldolgozás esetén grammonként 1145 pengő, valamint az arany és differencia természetben, 14 karátos sima tömör karikagyűrű készpénzért gr-ként 29,90 pengőért szolgáltatható ki, a ki-hirdetési végzés felmutatása esetén.

IV. Hírlégy.

Augusztusi búzakamatkules.

A Pénzügyi Központ közhírré tette az 1923. évi XLII. t.c. 1. §-a alapján, hogy a búzáloglevélekben folyósított és búzaértékre szóló kölcsönök törlesztésére letételek befizetésénél és a búzáloglevélek kamatszerveinek beváltásánál folyó évi augusztus havára egy métermérsza búzárt átszámítási kules gyanánt 32,55 arany-pengővel kell értékelni.

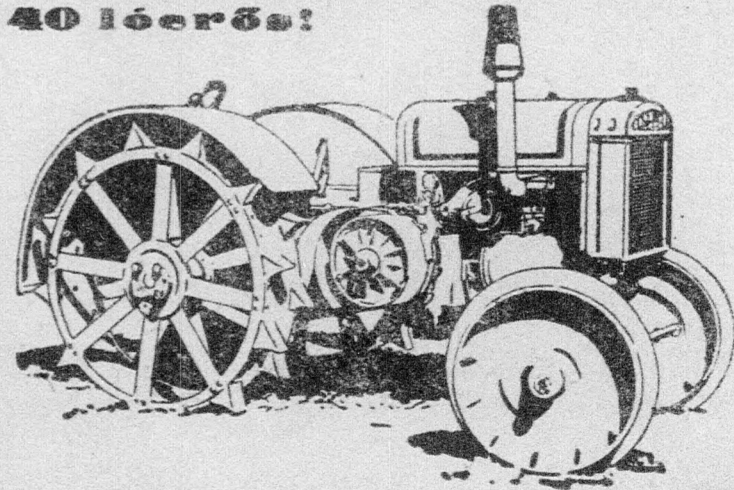
V. Honvédelem.

A lovak, öszvérek és fogatos járóművek öszeírása.

A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a szállító eszközök adatainak honvédelmi célra való nyilvántartása és hatósági vizsgálata céljára a lovakat, öszvéreket és fogatos járóműveket az idén augusztus 15-16. szeptember 15-ig bejárólóg kell összeírni, azok hatósági vizsgálatának és osztályozásának időpontját pedig folyó évi szeptember 16-tól 1944. évi január 31-ig terjedő időben állapította meg. A lovak, öszvérek, fogatos járóművek öszeírására és hatósági vizsgálatára vonatkozó 1939. évi 60.000. számú honvédelmi miniszteri rendelet rendelkezései egyébként változatlanul érvényben maradtak.

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemeltetési költség!

Hosszú élettartam!

Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!

Legminimálisabb alkatrészszükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon. Több éves referenciákkal szolgálunk.

Gyártja: WEISS MANFRED Acél-, Fémművei R.T., Csepel.

Eladási központ:

„AGRARGLOBUS” Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.T.

Budapest, V. ker., Szent István-körút 12. szám — Telefon: 126-681 — Sürgönycim: Agrobud Budapest

8469

jük a gazdáközönység figyelmét arra, hogy a 102.800. számú közellátásügyi miniszteri rendelet 13. §-a értelmében a terményekben elemi kárt szenvedett gazdálkodót terménybeszolgáltatási kötelezettségének mérséklése illeti meg. Ezt a rendelet kétféleképpen szabályozza. Ha ugyanis a szántóföld termésében elemi csapás okozta kár mérvét a pénzügyigazgatóság megállapította, a rendelet 13. §-nak 1. bekezdése értelmében a gazdálkodónak a kárt szenvedett földrésztelre megállapított beszolgáltatási köteleességét következőképpen kell mérsékelni: Ha a pénzügyigazgatóság a kárt szenvedett földrésztelre a kárfeleteli eljárás során $\frac{1}{4}$ rész kárt állapított meg, a kárt szenvedett szántóföld részletre eső beszolgáltatási köteleességet 50%-kal, ha $\frac{2}{4}$ rész kárt állapított meg 75%-kal mérsékelni, ha pedig $\frac{3}{4}$ rész, vagy teljes kárt állapított meg, törölni kell. Ha pedig a kármegállapítás nem tartozik a pénzügyigazgatóság hatáskörébe, a kárt szenvedett gazdálkodó a 13. § (2) bekezdése értelmében a nyilvántartó hatóságtól kérheti beszolgáltatási köteleességének mérséklését. Ha az elpusztult termény vagy állat biztosítva volt, a beszolgáltatási köteleességet azoknak a terményeknek vagy állatoknak megfelelő búzaegység 60%-val kell mérsékelni, amelyek után a biztosító kártérítést fizetett. Ha az elpusztult termény vagy állat nem volt biztosítva, a beszolgáltatási köteleesség mérséklését a nyilvántartó hatóság állapítja meg, de csak abban az esetben, ha a károsult ellen a károsítóval kapcsolatban nem indult büntető eljárás szándékosság, vagy súlyos gondatlanság miatt. Végül a 13. § (3) bekezdése megállapítja, hogy ha a kenyérgabonát érte az elemi kár, a kenyérgabonabeszolgáltatási köteleességet, ha a kár a 100.800. számú közellátásügyi miniszteri rendelet II. mellékletében felsorolt terményt vagy terméket érte, a zsirbeszolgáltatási köteleességet, ha pedig a kár az említett rendelet III. mellékletében felsorolt szabadválasztású terményt vagy terméket érte, az ezekre vonatkozó beszolgáltatási köteleességet kell értékelni.

Tekintettel arra, hogy a 6000. M. E. számú alaprendelet 2. §-a értelmében a termelőnek joga van beszolgáltatási kötelezettségének csökkentését kérni minden olyan kárral kapcsolatban, melynek következtében saját hibáján kívül nem tud beszolgáltatási köteleességének eleget tenni, úgy véljük, helyesen járnak el a gazdák, ha minden vetésterületükre érő elemi kárt feltétlenül meg a termény betakarítása előtt bejelentik nyilvántartó hatóságuknak, vagyis a 100. kat. holdon aluli területen gazdálkodók a községi eljárásságuknak, a 100. kat. holdon felüliek pedig az illetékes közellátásügyi felügyelőségüknek és kéri a községi eljárásságukkal kapcsolatos beszolgáltatási köteleességük mérséklését. A nyilvántartó hatóság e bejelentés alapján köteles a kárfeletelt megvizsgálni és a szenvedett kár mértékét megállapítani, ami aztán a beszolgáltatási köteleesség végleges megállapításánál figyelembe lesz veendő.

Az idei termésű cukorrépa beszolgáltatása.

A közellátásügyi miniszter folyó hó 22-én közzétett 114.550. számú rendeletével kimondta, hogy a gazdálkodó beszolgáltatási köteleességének teljesítésébe csak az a cukorrépa számíthat be, amelyet a gazdálkodó a folyó évi 380. M. E. számú kormányrendeletnek megfelelően bejelentett termelési szerződés alapján — amennyiben a termelési szerződés vagy más magánjogi megállapodás az átadásra korábbi időpontot nem állapított meg — legkésőbb folyó évi december hó 31-ig beárólag az alább felsorolt valamelyik jogosított vevőnek vételre felajánlotta. A rendelet értelmében a cukorrépa megvásárlására a következő cégek jogosultak: Magyar Rabbethge és Gisecke R. t. Budapest, Nádor-u. 12.; Sedelmayr Kurth, Sopronhorpács; Petőházi és Nagyecskői Cukorgyárak R. t., Petőháza; Patzenhofer Herbert, Ács; Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29.; Lóderer Andor, Pusztakengyel; Kertész Lajos, Budapest, Máhr Jenő-u. 5.; Ácsi Cukorgyár, Ács; Langhardt Viktor, Budapest, IV., Galamb-utca 5.; Manthner Qdön Magtermelő és Magkereskedelmi R. t., Budapest, VII., Rottenbiller-utca 33.

A rendelet 2. §-a értelmében a jogosított vevő köteles a gazdálkodótól megvásárolt cukorrépa nyilvántartó hatóságonként kimutatást készíteni és azt az egyes gazdálkodók nyilvántartó hatóságainak 1944. január 15-ig megküldeni, a cukorrépa eladó gazdálkodó nevének, lakcímének, gazdakönyvük számának, az eladott cukorrépa mennyiségének, valamint a megfelelő búzaegység számának feltüntetésével. Ezenkívül köteles a jogosított vevő az általa megvásárolt cukorrépa teljes mennyiségét a Közellátási Hivatalnak 1944. február 1-ig bejelenteni. A folyó évi február hó 26-án kiadott 102.800. számú közellátásügyi miniszteri rendelet 7. §-ban foglalt rendelkezések a cukorrépa nem terjednek ki, tehát a jogosított vevő nem köteles a cukorrépa megvásárlását az eladó termelő gazdakönyvébe bejegyezni és nem köteles a vételről a gazdálkodó számára vételi jegyet kiállítani. E helyett a 3. § értelmében a nyilvántartó hatóság a jogosított vevő által 1944. január 15-ig hozzá megküldendő kimutatás alapján jegyzi be az egyes gazdálkodó gazdálapján a beszolgáltatott cukorrépa mennyiségét és az ennek megfelelő búzaegység számot, amit aztán a gazdakönyv bemutatásakor ugyanezek a nyilvántartó hatóság (100 holdon aluli gazdálkodóknál a községi eljárásság, 100 holdon felülieknél a közellátási felügyelőség) jegyzi be a gazdálkodó gazdakönyvébe.

A rétszéna és a szénaprések igénybevétele.

Folyó hó 22-én közölte a hivatalos lap a 3880. M. E. számú kormányrendeletet, valamint ennek végrehajtási utasítását, a közellátásügyi miniszternek 114.700. számú rendeletét a rétszéna és a szénaprések igénybevétele tárgyában.

A 3880. M. E. számú kormányrendelet 1. §-a kimondja, hogy a közellátásügyi miniszter a földművelés-feletti a honvédelmi miniszter a hadtest hadbiztonságok

ügyi és a honvédelmi miniszterrel egyetértve a területől réterületének minden kat. holdja után meghatározott mennyiségű rétszénát vehet igénybe. Az igénybevétel mértékét, módját és idejét a közellátásügyi miniszter a földművelésügyi és honvédelmi miniszterrel egyetértve szabályozza. A kormányrendelet 2. §-a értelmében a közellátásügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve jelöli ki azokat a kereskedőket, akik az első szakasz alapján igénybevétele rétszénát az egyes termelőktől átvesszik. Végül a kormányrendelet 3. §-a felhatalmazza a közellátásügyi minisztert arra, hogy a honvédelmi miniszterrel egyetértve a rétszéna préseléséhez szükséges szénaprést honvédelmi szolgáltatás címén a préselési munka időtartamára a pénzügyminiszterrel és a honvédelmi miniszterrel egyetértve megállapítandó tétit ellenében igénybe vehesse.

A közellátásügyi miniszter 114.700. számú rendelete egyidejűleg folyó hó 22-én jelent meg a hivatalos lapban és intézkedik a 3880. M. E. számú kormányrendelet végrehajtásáról. A végrehajtási utasításnak minden réttulajdonos gazdát érintő fontosabb rendelkezéseit az alábbiakban szövegesen ismertetjük.

I. A rétszéna kivétele és beszolgáltatása.

1. §. (1) Minden mezőgazdasági termelő, aki a 102.800/1943. K. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi február hó 26-i, 46. számában) alapján összeállított gazdálajstrom adatai szerint réterületen gazdálkodik, köteles a gazdálajstromba felvett réterület minden kataszteri holdja után két métermáza rétszénát (anyaszénát, sarjút) beszolgáltatni. A beszolgáltatási köteleesség a réterület tulajdonosát (haszonélvezőt, bérletjét) terheli még abban az esetben is, ha a rétszéna betakarítása részesmunkával történt.

(2) A törvényhatóság első tisztviselője (a közigazgatási kirendeltség vezetője), a vármegyei mezőgazdasági bizottság, a vármegyei gazdasági egyesület és a vármegyei állattenyésztő egyesület egy-egy kiküldöttjéből, valamint a gazdasági felügyelő részvételével alakított bizottság meghallgatása után a közellátásügyi miniszternek a földművelésügyi miniszterrel egyetértve adott előzetes utasítása alapján közönségenként (városonként) a beszolgáltatási köteleességnek említett mértékéből a termelési viszonyok és eredmények figyelembevételével engedményt tehet. Az esetleges engedményről az illetékes községi eljárásság (polgármester) e rendelet hatálybalépésétől számított 6 nap alatt kell értesíteni.

(3) Ha a beszolgáltatandó rétszéna mennyisége összesen 50 kg-ot sem tesz ki, ez a mennyiség az igénybevétel alól mentes. A beszolgáltatandó rétszéna mennyiségének kiszámításánál 5 kg-ot és ennél kisebb töredékennyiséget nem kell figyelembe venni, az 5 kg-nál nagyobb töredékennyiséget a következő tizesértékre kell felkerekíteni.

2. §. (1) A községi eljárásság (polgármester) az 1. § szerint beszolgáltatásra köteles termelőktől a gazdálajstrom adatai alapján — az esetleges engedmény figyelembevételével beszolgáltatandó rétszéna mennyiségének feltüntetésével — az 1943. évi augusztus hó 5. napjáig a rendelethez esatolt „A” minta szerint kimutatást készít és azt nyolc napig közszemlére teszi.

(2) Azokat a rétszéna beszolgáltatásra köteles gazdálkodókat, akik nem laknak a községben, a kimutatás közszemlére tételéről tértivevénnyel kell értesíteni. A tértivevénnyel való értesítés helyett a községi eljárásság (polgármester) a szomszédos községben (városban) lakó gazdálkodókat a lakóhelyükön történő közhírre tétel útján is értesítheti a kimutatás közszemlére tételéről.

(3) A gazdálkodó a minta szerinti kimutatásban felvett réterület adatainak helyesbítése iránt a községi eljárásságnál (polgármesternél) a közszemlére tétel ideje alatt szóban, vagy írásban felszólalással élhet. Ha a gazdálkodó azon a címen él felszólalással, hogy réterülete — művelési ágban bekövetkezett változás folytán — ténylegesen kisebb, mint a kimutatásban (gazdálajstromban) felvett réterület, a felszólalásnak csak abban az esetben lehet helytadni, ha a művelési ágban történt változás réti és legelő között áll fenn és ha ezt a művelési árgváltozást a földadóra vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően bejelentették és nyilvántartásba (1943. évi II. számú változási jegyzékbe) vették.

(4) Az előző bekezdésben foglalt feltételek fennforgása esetén a kimutatásba felvett adatokat megfelelően ki kell igazítani. A kiigazítás után a beszolgáltatási köteleesség megállapított mértéke ellen felszólalásnak nincs helye.

(5) A községi eljárásság (polgármester) a közszemlére tétel és a szükséges kiigazítások után a végleges kimutatást a esatolt „A” minta szerint három példányban készítik el és annak két példányát 1943. évi augusztus hó 15. napján az illetékes közellátási felügyelőségnek megküldi. A közellátási felügyelőség a kimutatásokat járasonként csoportosítja és azoknak mindkét példányát a M. Kir. Közellátási Hivatal címére 1943. évi augusztus hó 20. napjáig ajánlott levélben megküldi. A kimutatás harmadik példányát a községi eljárásság (polgármester) megőrzi.

3. §. Az igénybevétele rétszéna átvételéről a közellátásügyi miniszter a 3880/1943. M. E. számú rendelet 2. §-a alapján a honvédelmi miniszterrel egyetértve kijelölt kereskedők útján gondoskodik.

(2) Az igénybevétele rétszéna beszolgáltatásának ellenőrzését, ennek elosztását és nyilvántartását — a Szalastakarmány és Szalmaforgalmi Központ — (továbbiakban: Központ) végzi.

(3) A közellátásügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve megállapítja, hogy e rendelet alapján igénybevétele rétszéna mennyiség milyen arányban fordítható a honvédség és milyen arányban a polgári szükséglet kielégítésére.

(4) A honvédségi szükségletre fordítandó rétszéna

útján, a polgári szükséglet kielégítésére szolgáló rétszéna felett a közellátásügyi miniszter a Központ útján rendelkezik.

4. §. Az igénybevétele rétszéna a 100.800/1943. K. M. számú rendeletben (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi január hó 24-i, 19. számában) meghatározott beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe nem számít be.

II. A rétszéna átvétele.

5. §. (1) Az igénybevétele rétszénát a gazdálkodónál zár alá helyeztetnek kell tekinteni, s a gazdálkodó köteles azt az átvétel megőrizni, a romlástól megővni és szakszerűen kezelni.

(2) Az igénybevétele rétszénát a gazdálkodó csak kijelölt kereskedőnek adhatja át.

(3) A gazdálkodó az igénybevétele rétszénát a hatóság által közhírré tett időben a kijelölt átvételi, illetőleg gyűjtőhelyen köteles a kereskedőnek átadni. A kijelölt átvételi, illetőleg gyűjtőhely nem lehet messzebb, mint a községhez (városához) legközelebb eső áruforgalomra berendezett vasútállomás.

(4) Ha a község (város) területén több olyan gazdálkodó van, aki egy szekerrakománynál kevesebb rétszéna beszolgáltatására van kötelezve, az igénybevétele rétszénának az átvételi helyre szállításáról a gazdálkodók terhére a községi eljárásság (polgármester) gondoskodik.

(5) Ha a gazdálkodó az előző bekezdésben említett határidőben beszolgáltatási köteleességének nem tesz eleget, a kereskedő bejelentése alapján a főszoigabíró (polgármester) a rétszéna beszolgáltatása iránt — a szükséghez képest — karhatalom igénybevételevel intézkedik.

6. §. (1) A gazdálkodó, ha rétszénája nem termelt, annak hiányában egészen, vagy részben a 100.800/1943. K. M. számú rendelet III. számú mellékletének a) pontjában felsorolt szántóföldi természetű szénát, továbbá takarmányszalmát és alomszalmát is beszolgáltatathat. A rétszéna helyett ugyanolyan mennyiségű szántóföldi természetű szénát lehet beszolgáltatni. Takarmányszalmából másfélszer, alomszalmából pedig kétszer annyit kell beszolgáltatni, mint a rétszénában kivett mennyiségből.

(2) A törvényhatóság első tisztviselője kérelemre megengedheti, hogy a gazdálkodó, ha rétszénája nem termelt, rétszéna helyett egészen vagy részben zabot szolgáltatson be. A zabnak a törvényhatóság első tisztviselőjének engedélye alapján történő beszolgáltatására az 1943. évi termésű gabona eselése, őrlése, valamint a gabona- és lisztforgalom szabályozása tárgyában kiadott 111.000/1943. K. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi június hó 23-i, 139. számában) rendelkezései az irányadók azzal az eltéréssel, hogy a vásárlásra jogosított kereskedőnek a vételt az eladó gazdakönyvébe feljegyezni nem szabad, a vételi jegyen fel kell tüntetni: „Beszolgáltatási rétszéna helyett” szöveget, továbbá a vételi jegy első példányát a nyilvántartó hatóság helyett a törvényhatóság első tisztviselőjének kell megküldeni.

(3) A gazdálkodó az előbbi bekezdésben meghatározott esetben minden 25 métermáza rétszéna helyett 1 métermáza zab beszolgáltatásával köteles a jelen rendeletben megállapított beszolgáltatási köteleességének eleget tenni.

(4) A rétszéna helyett beszolgáltatott szántóföldi természetű széna, takarmány és alomszalma, valamint zab a gazdálkodónak a 100.800/1943. K. M. számú rendeletben megállapított beszolgáltatási köteleesség teljesítésében nem számít be.

7. §. (1) A kereskedő köteles a gazdálkodótól a közellátásügyi miniszterrel egyetértve a rétszénát a gazdálkodótól az előzőleg közhírré tett helyen és időben a hatóság által megállapított termelői ár és a szállítás távolsága szerint járó fuvarterítés azonnali kifizetése mellett átvenni. Ha az átvett rétszéna minősége tekintetében véleményeltérés van, hatósági közeg közbenjöttével veti minta alapján a Központ végérvényesen dönt. Az igénybevétele rétszéna átvételéről a kereskedő köteles a Központ által erre a célra rendszeresített nyomtatványon, pontosan és a valóságnak megfelelően négy példányban átvételi igazolványt kiállítani. Amennyiben a gazdálkodó részére az egyes mezőgazdasági termények legmagasabb árának megállapítása tárgyában kiadott 40.000/1943. K. M. számú rendelet (megjelent a Budapesti Közlöny 1943. évi július hó 1-i, 144. számában) 25. §-ának (3) bekezdése alapján tengelyfuvarterítés is jár, ennek összegét a termelői vételáról elkülönítve kell feltüntetni az átvételi igazolványon. Amennyiben pedig az átadás a 40.000/1943. K. M. számú rendelet 25. §-ának (4) bekezdésében említett módon történik, az átvételi igazolványon külön fel kell tüntetni azt az összeget is, amelyet a kereskedő tengelyfuvarterítés kiegyenlítése címén a termelői vételárból levont. Az átvételi igazolvány első példányát annak a községi eljárásságnak (polgármesternek) kell megküldeni, amelynek kimutatásában a gazdálkodó felvételét, a másodikikat a Központnak kell megküldeni, a harmadikat a gazdálkodónak kell átadni, a negyedik a kereskedőnél marad. A községi eljárásságnak (polgármesternek) a Központnak szülő példányokat a kereskedő köteles összegyűjtve minden hétfői napon ajánlott levélben postára adni vagy átadni.

(2) A községi eljárásság (polgármester) a rétszéna beszolgáltatásáról hozzá érkezett átvételi igazolvány alapján a beszolgáltatás megtörténtét az „A” minta szerinti kimutatásba feljegyzi.

III. A rétszéna beszolgáltatásának ellenőrzése.

8. §. (1) A közellátásügyi miniszter a Központ útján a közellátási kormánybiztos irányítása mellett a községi eljárásság és a községi közellátási bizottság útján is ellenőrizheti a rétszéna beszolgáltatását.

(2) A kereskedő tevékenységének ellenőrzése és a szénaprések megfelelő helyre irányítása céljából a

hadtest hadbiztoságok és a Központ a rétiszenák beszállításának idejére a közellátási felügyelőségek mellé megbízottat küldhetnek.

IV. A rétiszena szállítása.

9. §. (1) Közforgalmú vasúti, hajózási, vagy bármely más fuvarozó vállalat rétiszenát fuvarozás végett csak akkor vehet át, ha a feladó a Központ által kiállított szállítási igazolványt ad át és a fuvarlevél (szállítólevél) címzettje azonos a szállítási igazolvány címzettjével.

(2) Ha a feladó rétiszena átvételére kijelölt kereskedő, a szállítási igazolványt a Központ szárazbélyegzőjével ellátott és általa számozott fuvarlevél pótolja.

(3) Ennek a §-nak a rendelkezései nem vonatkoznak a honvédség által és a honvédség címére feladott rétiszena szállítására.

X. Vegyes rendelkezések.

A kötelező zsisziktelenítés kiterjesztése és új körzeti beosztása.

A földművelésügyi miniszter a lencse-, borsó- és búkkönyzsiszik elleni kötelező védekezésre vonatkozó 1938. évi 106.158. számú rendelkezések hatályát az eddig már rendelkezéssel megállapított területeken kívül újból kiterjesztette a következő körzeti beosztással: Bihar megyében felállították a bereghörszörmenyi, biharmagybajoni és körösnyárharsányi zsisziktelenítő üzemeket, Abauj megyében az abaujiszántói és boldvaszilasi zsisziktelenítő üzemeket, Borsod megyében az ároktői, borsodivánkai, edelényi, szendrői és tiszszederkényi zsisziktelenítő üzemeket, Gömör megyében a fedeli, bánrévei, putnoki, gosztelói és rimaszéki zsisziktelenítő üzemeket, Heves megyében a köcsüsztaí üzemét, Békés megyében a mezőberényi üzemét, Jász-Nagykun-Szolnok megyében a mezőtúri zsisziktelenítő üzemét, Ung megyében a nagykaposi és szürtei zsisziktelenítő üzemeket, végül Zemplén megyében a bodrogszerdahelyi, cigándi, megyaszói, hernádnémeti, perbenyíki, sárospataki, sátoraljaújhegyi, ondi és tiszakarádi zsisziktelenítő üzemeket.

Övjük gyermekeinket, magunkat a robbanó gyermekjátékoktól!

Külföldi híradások szerint a közelmúltban repülőgépekről ismételt robbanó gyermekjátékokat szórta le. Lehetőség az is, hogy ilyen játékszerkeket és egyéb ártalmatlanok látszó cikkeket léggömbök is hozhatnak. Bár hazánkban ilyen esetről nincs tudomásunk, az illetékes magyar légvédelmi hatóság ezeknek a külföldi eseteknek az alapján nyomatkövesen felhívja a magyar közönséget, elsősorban a felnőttek figyelmét, hogy övjük gyermekeiket és saját magukat ezektől a veszélyes tárgyaktól.

Óktassák ki gyermekeiket, hogy különösen mezőn, utakon, utakon esetleg található gyermekjátékokhoz: töltőellakhoz, cernuzákhoz, dobozokhoz stb. ne nyúljanak, mert pusztán érintésük is veszélyezteti testi épségüket. Ilyenkor fel kell hívni a figyelmet a helyet, ahol ilyenre bukkantak és azonnal jelenteni kell a legközelebbi katonai hatóságnak, rendőrségnek, esendőségek vagy a községi előjáróságnak.

A magyar-bolgár kereskedelmi egyezmény 50 százalékkal bővíti a két ország árucseréjének keretét.

A Szófiában lefolyt magyar-bolgár tárgyalások befejeződtek. A két ország közötti költözési teljes megállapodás jött létre az 1943-44. év kontingensei tekintetében, amelyek mintegy 50 százalékkal lesznek magasabbak a tavalyiaknál. Magyarország a jövőben nagyobb mennyiségű gyöngyért fog szállítani Bulgáriának és cserébe több dohányt és nyersarút fog tőle kapni. Bolgár részről előkészületeket fognak tenni, hogy a fémipari áruk és mezőgazdasági gépek ellenében minél több ércet szállítsanak Magyarországnak. A kereskedelmi egyezményt folyó hó 15-én írták alá.

Az aranybizottság új intézkedései.

Az aranybizottság intézkedett a külföldről importált órával felszerelt karkötők ügyében. Ilyen esetekben, ha a karkötő és az óra elválaszthatatlanok és a karkötő nem szerelhető le, úgy az pénzért eladható, feltéve, hogy az óra és a karkötő összaránysúlya a 15 grammot nem haladja meg.

Az aranybizottság másik rendelkezése szerint az aranytárgyak készítése tilalma nem vonatkozik az arany felhasználásával készült tárgyak javítására, feltéve, hogy a javításnál felhasználott szinarany súlya az 1 grammot nem haladja meg.

A rendelet aztán külön intézkedik az iparosok és a kereskedők változatlan bejelentési kötelezettségéről. A javítást vállaló tartozik a javításokról külön feljegyzést vezetni és ebben fel kell tüntetni a javított nevet, címet, továbbá, hogy a javítás mennyi aranyat igényel, az elhasznált aranyat a javító saját készletéből adta ki, vagy pedig azt a javítatótól kapta.

Mennyibe kerül az utazás az új Pullmann-kocsikon?

A budapest-sepsiszentgyörgyi, illetve budapest-marosvásárhelyi viszonylatban a MÁV július 18-ától kezdve természetesen és különleges berendezésű Pullmann-kocsikat helyez üzembe. A budapest-kassai gyorsvonattal július 24-től indítanak ilyen Pullmann-kocsikat, amelyekre vonatkozólag külön pótdíjat kell fizetni. A megfelelő teljesítés II. oszt. menetdíjén kívül a Pullmann-kocsiban 5-8 pengő pótdíjat kell fizetni, a megtejt út hosszúsága szerint.

Ehhez járul még a kiszolgálási díj, amely a pótdíj 10 százaléka. Ugyancsak igénybevehető még a Pullmann-kocsik a pótdíjak és a kiszolgálási díjak megfizetése mellett bármilyen elsőosztályú szabadjeggyel és bármilyen I. osztályú utazási kedvezménnyel, illetve kedvezményesárú menetjeggyel is.

Csak árufeladási engedély ellenében lehet a szabdikkötőbe hüvelyeket, magvat és örleményt szállítani.

A Nemzeti Szabdikkötő és Tengerhajózási Vállalat igazgatósága közli a MÁV hivatalos lapjában, hogy a torlódás elkerülése végett hüvelyekre és az összes magfélésekre, valamint örlemények közül búza- és rozsliszt szállításáról az igazgatóság oly módon intézkedik, hogy a küldemények csak akkor vehetők fel, ha a budapesti kikötőtelep az illető állomásoknak úgynevezett "árufeladási engedélyt" küld, amely a feladható áru megnevezésén kívül annak súlyára, illetőleg mennyiségére vonatkozó adatokat is tartalmazza. Ha a feladó a jelen áruforgalmi korlátozást figyelmen kívül hagyja, a felmerülő vasúti kocsis álláspenzt, vagy usztyávarakozási díjat a hibás fel terhére fel fogják számítani.

A társadalmi biztosítási kötelezettség szempontjából megállapított javadalmazási határ felemelése.

A belügyminiszter a betegségi biztosítási kötelezettség szempontjából megállapított javadalmazási határát átmeneti hatállyal havi 600 pengőre, illetve évi 7200 pengőre, az öregségi, rokkantsági és árvasági biztosítási kötelezettség szempontjából megállapított javadalmazási határát ugyancsak átmeneti hatállyal havi 1000 pengőre, illetve évi 12.000 pengőre emelte fel.

Háromézer tenyészbaromfit osztanak ki.

Népies baromfitenyésztésünk minőségi színvonalának fokozottabb fejlesztése érdekében Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter mintegy 30.000 darab kiváló minőségű tenyészbaromfinak kedvezményes áron való kiosztását rendelte el és az akció lebonyolításával a gazdasági felügyelőségeket, az EMGE-t és a Baromfi-és Egyéb Kiszállatnyesztők Országos Egyesületét (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 31.) bízta meg.

Az akció keretében nemesített magyar fajta: fehér, sárga és kendermagos színű tenyészbaromfiak korlátozott számban és kizárólag baromfitenyésztő mintaközségekbe tömörített tenyészőköreik részére - nővári baromfiak is - kerülnek kiosztásra.

A baromfitenyésztő mintaközségek tagjai részére kiosztásra kerülnek továbbá nemesített magyar jérék, pekingi gácsérok és tojók, bronzpulyka-kakasok, nemesített magyar gúnárok és tojók, valamint gröngyös kakasok és tojók is.

A tenyészbaromfiak juttatása mintegy 40-50%-os árkedvezménnyel, előzetes állategészségügyi és tenyészési vizsgálat után, bérmentve, ez év augusztus 15-december 31. közötti időben történik, a kedvezményes kiosztási ár utánvétele mellett.

Juttatásban elsősorban hivatásos kigazdák részesülnek.

A vadászati tilalmi idők új megállapítása.

A földművelésügyi miniszter folyó évi augusztus 1-én hatályba lépő 38.000. számú rendeletével a visszacsatolt keleti és erdélyi országokban, valamint a visszacsatolt kárpátaljai területen a vadászati jog gyakorlását szabályozó eddigi rendelkezések fenntartása mellett, a vadászati tilalmi időket az 1943/44. vadászati időnyire a következőképpen szabályozta:

- 1. §. Tilos vadászni:
  - a) Szarvasbikára október 16-tól a következő év szeptember 1-ig, szarvastehétre és szarvasborjúra február 1-től szeptember 1-ig;
  - b) Dámbikára és szikaszarvasbikára november 16-tól a következő évi október 1-ig, dámbőre, dámborjúra, szikaszarvastehétre és borjúra február 1-től október 1-ig;
  - c) Özbakra október 16-tól május 1-ig, özsutára és gidára január 1-től november 1-ig;
  - d) Zergére tilos vadászni egész éven át.
  - e) Mufflonra ugyancsak egész éven át.
  - f) Mezei nyúlra január 16-tól október 16-ig.
  - g) Siketfajdra május 16-tól a következő évi április 16-ig, siketfajtőjőre pedig egész évben.
  - h) Nyírfajdkakasra május 16-tól április 16-ig, nyírfajtőjőre és jérére pedig egész évben.
  - i) Császárnadárakra november 1-től augusztus 16-ig.
  - j) Tüzkakacsra június 1-től április 1-ig, tüzkajtőjőre és jérére egész éven át.
  - k) Fácánkakacsra január 16-tól október 16-ig, fácántyúkra pedig egész évben.
  - l) Fogolyra egész éven át.
  - m) Fűrjre, harisra, valamint kék- és őrvös vadgalambra január 1-től augusztus 1-ig.
  - n) Gerlepre január 1-től július 16-ig.
  - o) Erdői szalonkára április 16-tól augusztus 16-ig, a visszacsatolt kárpátaljai, valamint keleti és erdélyi országokban pedig május 1-től augusztus 16-ig.
  - p) Mocsári szalonkára április 16-tól június 16-ig.
  - r) Kis- és nagy kőcsagra, kanalas és üstökös gémre, fekete ibiszre, fekete gólyára, gólyatőrsre, gullipánra, godára, dankasirályra és bibircse egész éven át.
  - s) A vadkacsák minden fajtájára és az r) pontban említett vízimadarakon kívül minden egyéb vízimadár általában április 1-től július 16-ig.
  - t) Vándor- és rárósfolyomra, hollóra február 1-től október 1-ig.
  - u) Eneklomadárakra, reznek-tüzkokra, ugartyúkra, kis véresére, vörös- és kék véresére, egériolyvra, barátkeselyűre, fakó- és dözkeselyűre, kigyász- és darázsolyvra, a sasok és baglyok valamennyi fajtájára, továbbá a közönséges seregélyre, kivéve ha szőlőkben vagy gyümölcsösökben található, az egész éven keresztül.

2. §. A tilalmi idők alatt nem szabad sem a vadak fiai, sem a madarak fészkeit szándékosan érinteni vagy tojásaikat elszedni. Madarak tojásainak szedésére kizárólag vadtenyésztés céljára a földművelésügyi miniszter ad engedélyt, mégpedig vadászati jog bérleje

részére csak a vadászterület bérbeadójának hozzájárulása mellett.

3. §. Tilos vadászni mindentéle vadra hajtókutyával, január 1-től augusztus 1-ig, fényszóró alkalmazásával, valamint motoros járműről vagy járművel egész éven át. Továbbá tilos mindennemű esztükös vadra és medvére söréttel, postával, vagy vágott ólommal - beleértve a kegyelemlovást is - egész éven át vadászni. Hajtókkal hasznos vadra április 16-tól augusztus 1-ig, lesgödörből hasznos vadra pedig egész éven át tilos vadászni, kivéve az átvonuló vízimadarakat, átvonulásuk ideje alatt. E tilalmak azonban nem terjednek ki a kórkerekkel végzett kórkerek munkára, továbbá a vizslával, pórázon vezetett vérebbel, a véresapára bevezetett taeskövvel, vagy friss vaddisznó vagy medvényomra erszetteit ú. n. disznóskutyával való vadászatra.

Új vasúti díjszabások külföldi viszonylatban.

A Vasúti és Közlekedési Közlöny folyó hó 18-iki 60. száma közli, hogy augusztus elsejével az olasz-magyar-szlovák személy, utípggyász és expresszúri forgalomban életbelép a Magyar Államvasutak utípggyász- és expresszúri emelése, valamint egyéb menetdíjváltozások. Augusztus elsejétől kezdődő érvénnyel újabb pótlékok lépnek életbe az északközéphegység-keleti személy, utípggyász és expresszúri díjszabásban. Ezek a pótlékok vonatkoznak a bolgár kerécszek utazási kedvezményére, valamint a Német Birodalomból hazatérő munkások poggyászáinak külön kocsiban történő fuvarozására. Ugyancsak módosítások lépnek életbe augusztus 1-étől kezdve Franciaország, Svájc, délkeleteurópai személy, utípggyász és expresszúri forgalmában.

Közi ezenkívül a MÁV hivatalos lapja a magyar adriai vasúti kötelek tarifáját augusztus 1-étől kezdődően.

Meghosszabbították a vízvezető művek véglegesítésének határidejét.

Az elmúlt években a termelés zavartalanításának biztosítása érdekében a belvizek levezetésére halasztóhatatlan intézkedéseket kellett tenni. A rendkívüli helyzet megkövetelte, hogy a szükséges vízművek a lehető leggyorsabban elkészüljenek. Gondoskodni kellett tehát arról, hogy a vízjogi törvényben előírt hosszadalmas engedélyezési eljárás mellőzhető. A 6610/1940. M. E. számú kormányrendelet a belvizek levezetésére halasztóhatatlanul szükséges vízművek vízjogi engedélyezési eljárását a szükséges mérési egyszerűsítette, de egyúttal kikötötte, hogy amennyiben a rendelet alapján létesített vízművekről bebizonyosodik, hogy azokra állandóan szükség van, akkor azoknak a vízjogi törvény értelmében leendő végleges engedélyezése iránti eljárást a megállapított határidőn, éspedig a vízumi létesítésének megkezdésétől számított egy éven belül meg kell indítani. Ha pedig ezekre a vízművekre állandóan nincsen szükség, akkor a régi állapotot helyre kell állítani. Ennek a rendeletnek a hatályát az 1941. és 1942. évekre is meghosszabbították.

Mivel a rendelet alapján létesített vízművek végleges engedélyezésére vonatkozó közigazgatási eljárás megindításához terjedelmes műszaki felvételek és tervrajzok szükségesek és ezek elkészítése a kellő számú szakember hiányában huzamosabb időt vesz igénybe, ezért a végleges engedélyezésre megállapított határidőt meg kellett hosszabbítani. A vonatkozó 3890. M. E. számú rendelet a Budapesti Közlöny folyó hó 22-iki számában jelent meg. A rendelet szerint a véglegesítés iránti vízjogi engedélyezési eljárás megindítását a vízvezető művek befejezésétől számított két év alatt, de legkésőbb 1944. december 31-éig kell kérni.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Fóvatvezető: Fabriceus Endre.

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara július 2-án tartotta tavaszi rendes közgyűlését Dessewffy Aurél gróf elnöklésével. A közgyűlésen a földművelésügyi miniszter képviselőtében Imrédy Deszö miniszteri osztálytanácsos jelent meg. Dessewffy Aurél gróf megnyitó beszédének bevezető részében a kormányzó 75. születésnapjáról emlékezett meg, ezután üdvözölte a földművelésügyi miniszter képviselőjét és a megjelent kamarai tagokat, majd részletesen foglalkozott azokkal a gazdasági kérdésekkel, amelyek a mezőgazdasági termelést befolyásolják. Ráműtatott arra, hogy a kamara a termelés érdekében felmerült hivatalos tervekkel kapcsolatosan észrevételeit, javaslatait és egyes vonatkozásokban aggályait megfelelő helyen kifejezésre juttatta és az illetékesekkel megtárgyalta. Kétségtelen, hogy az új pontrendszer, főként a magas kataszteri tisztajövedelmű földciken, nehéz feladat elé állítja a termelő gazdákat. De reményének adott kifejezést, hogy az illetékes miniszter által a közellátási kormánybiztosok részére beígért hatalmi jogkör lehetővé fogja tenni azt, hogy a helyenkint mutakozó nehézségeket az arra illetékesek ki tudják egyenlíteni. Kérte a Tiszántúli gazdatársadalmát, hogy a beszállítási rendszernek legjobb tudása szerint tegyen eleget. A továbbiakban kiemelte, hogy a pénzügyminiszter által bejelentett mezőgazdasági és ipari cikkek közötti ár összehanghozatalával a Tiszántúli gazdatársadalma minden tekintetben egyetért. Fontos azonban, hogy a termelés folytatásához nélkülözhetetlen ipari cikkek megfelelő mennyiségben téylőlegesen rendelkezésre is álljanak. A fűlusi kocsás ruhával és lábbelivel való ellátása elsődrendű fontosságú. Közlendőség, hogy az akciós ruhaneműeknek és lábbelieknek

minősége nem lehet békebeli, éppen ezért kérte, hogy ezeknek ára használati értékük alapulvételével állapítsák meg. Lehetővé kellene tenni a gazdáknak a házi szappanfőzést is. Végül kiemelte az elnök a mezőgazdasági ipar fejlesztésének szükségességét. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Hank Olivér dr. kamarai h. igazgató tett néhány bejelentést, majd vitéz Czeglédy Béla igazgató jelentése következett, amelyben elsősorban a legidősebb közellátási ügyekkel foglalkozott. A nagy érdeklődéssel kísért igazgatói jelentés után Szakási János kamarai titkár ismertette a tisztántúli terv megvalósítására vonatkozó elgondolásokat. A közgyűlés a választmány idevonatkozó javaslatát egyhangúan tudomásul vette. Mikecz Tamás hozzászólása után Imrédy Dezső dr. miniszteri osztálytanácsos emelkedett szólásra. Rámutatott a termelés fontosságára és a gazdaösszefogás szükségességére. Több érdekes felszólalás után a közgyűlés véget ért.

Kinevezések, címadományozások és előléptetések a földművelésügyi minisztérium különböző státusaiban.

A Budapesti Közlöny július 16-i száma közölte a földművelésügyi minisztérium különböző státusaiba tartozó tisztviselők kinevezését, előléptetését és címadományozását. Lapunk szűkre szabott keretei nem adnak módot arra, hogy a jól megérdemelt előmenetelben részesült tisztviselők érdemeit egyenként méltassuk, bár a tisztviselői kar számos olyan kiváló tagját érte elismerés, aki munkakörénél fogva az OMGE-vel szoros kapcsolatot tart fenn. Amikor a magyar gazdaközösség nevében örömmel üdvözljük új rangjukba a kinevezetteket, a magunk jókívánatait is tolmácsolva, a mai nehéz időben folytatott különösen nehéz munkájukhoz erőlt, kitartást, sok újabb eredményt, sikert és elismerést kívánunk.

A minisztérium központi fogalmazási személyzetének létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Moyses Andor dr.-t, Móór Elemér dr.-t és Tobak Lajos dr.-t miniszteri tanácsosokká, Mayer Kálmán dr.-t, Imrédy Dezső dr.-t, Mészáros Oszkár dr.-t és Kovács Géza dr.-t miniszteri osztálytanácsosokká nevezte ki; Fabiny Tibor dr.-nak és Balogh Vilmos dr.-nak a miniszteri osztályfőnöki címet és jellegét, Boemelburg Konrad báró dr.-nak, Schandl László dr.-nak és Berkes János dr.-nak a miniszteri tanácsosi címet és jellegét, Hosray Imre dr.-nak, Kéoves Ferenc dr.-nak, Hegedűs Gyula dr.-nak és Pabinyi Rudolf dr.-nak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegét, Soltz Ernő dr.-nak a miniszteri osztálytanácsosi címet, Polgár Emil dr.-nak, Jékely Endre dr.-nak, Sylvester Domokos dr.-nak, Hajós József dr.-nak és Jancsó Barna dr.-nak a miniszteri titkári címet és jellegét adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Várdahelyi József dr.-t, Zelesényi László dr.-t, Náray-Szabó Tibor dr.-t, Joó Géza dr.-t és Köves Károly dr.-t miniszteri titkárokká, Debreczeny József dr.-t, Lénárt Imre dr.-t, Hlatky-Schlichter Mátyás dr.-t és Szokolay Dénes dr.-t miniszteri segédtitkárokká nevezte ki.

A felsőfokú gazdasági szakoktatás tanári szakának létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Pruck László dr. m. kir. gazdasági akadémiai rendes tanárt az V. fizetési osztályba nevezte ki; Krasznay Pál dr. m. kir. gazdasági akadémiai rendes tanárt a gazdasági akadémiai tanszékvezető rendes tanárok részére megállapított és a VI. fizetési osztály 2. fokozatának megfelelő 5. fizetési fokozatba léptette elő.

A közép- és alsófokú gazdasági szakoktatás tanári létszámában a m. kir. földművelésügyi miniszter Urbízy Gábor dr.-t, Moró Sándort, Ujvárosi Miklós dr.-t, Nagy Ferencet, Vágó Szilárdot, Szabó Dénest, Szlámyi Lajost, Kovács Mihályt és Horvay Lajost ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági tanárokká, Boldisár Lászlót, Tóth Barnabást, Szics Lajost, Bagoly Bélát, Pintér Lászlót, Kovács Zoltánt, Nagy Zoltánt és Varga Lászlót ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági segédtanárokká, végül Somlósi Jánost és Csomoss Bélát ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági helyettes tanárokká; a közép- és alsófokú gazdasági szakoktatás tanárnői létszámában Lárotha Irént, Somogyi Gizellát, Karácsonyi Mártát, Sándli Terézt, Radnóti Mártát, László Magdolnát, Somogyi Annyalt, Cserey Zsuzsannát, Matuszka Ilonát, Székely Sárát, Rohocska Vilma, Ferenczy Mária, Puskás Irént, Balikó Gabriellát, Szakáll Ilonát, Szélig Mártát, Pályi Jolánt, Rátkai Magdolnát és Morán Irmát ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági segédtanárnőkké, Sinka Erzsébetet, Bedekovics Erzsébetet, Parkas Editet, Gungl Mária, Gyerkos Sárát, Habján Irmát, Iváncsó Gabriellát, Koperniczky Rózsát, Lenhardt Mária, Miskó Magdolnát, Nagy Évát, Nagy Jolánt, Novák Juliát, Teleki Georjint és Tóth Erzsébetet ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági helyettes tanárnőkké; a közép- és alsófokú gazdasági szakoktatás tanítói létszámában Oláh Károlyt m. kir. tanítónak, Lehelváry Márkot, Papp Gábert, Badacsonyi Sándort, Hosszú Lászlót, Honfi Ferencet, Dely Gyulát, Debreczeni Jenőt, Nagy Zoltánt, Stefanits Pált, Hargitai Miklóst, Vörös Tivadart, Kopasz Jánost, Ivanits Bertalant és Schaden Margitot ideiglenes minőségű m. kir. helyettes tanítókká nevezte ki.

A mezőgazdasági tudományos és kísérletügyi intézmények tudományos tisztviselőinek létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Vigh Gyula dr.-t m. kir. földtani intézeti helyettes igazgatóvá, Aujeszky László dr.-t m. kir. meteorológiai intézeti aligazgatóvá, Warga Kálmánt m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi igazgatóvá nevezte ki; Bárány Nándornak a m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi főigazgatói címet és jellegét, Horváth Istvánnak a m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi igazgatói címet és jellegét, Várallyay Györgynek és Rom Pál dr.-nak a m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi I. osztályú fővegyészi címet és jellegét, Nagy Mihálynak a m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi II. osztályú főadjunktusi címet és jellegét, Tebréck László dr.-nak a m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi II. osztályú fővegyészi címet és jellegét, Berkes Zoltán dr.-nak a m. kir. osztálymeteorológusi címet és jellegét adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Szélenyi Gusztáv dr.-t m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi I. osztályú főadjunktussá, Jáki Miklóst m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi I. osztályú fővegyészt, ifj. Noszky Jenő dr.-t m. kir. osztálymeteorológussá, Hajós György dr.-t m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi II. osztályú fővegyészt, Szirmai János dr.-t m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi II. osztályú főadjunktussá, Jaskó Sándor dr.-t m. kir. földtani intézeti adjunktussá, Ozorai Zoltán dr.-t m. kir. meteorológiai adjunktussá, Daniél Lajos bárót ideiglenes minőségű m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi adjunktussá, Barcsay Ferenc dr.-né sz. Píró Margit dr.-nőt és Tarjáni József dr.-t m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi segédvegyészekké, Ördög Ferenc dr.-t m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi asszisztenssé, Petricsek Antal ideiglenes minőségű m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi asszisztenssé, végül a m. kir. mezőgazdasági tudományos és kísérletügyi intézmények növényegészségügyi szakának létszámában Müller Györgyöt m. kir. növényegészségügyi segédfelügyelővé nevezte ki.

A m. kir. gazdasági felügyelői tisztviselői létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Bocz Elek dr.-t az V. fizetési osztályba, Biber Károlyt m. kir. gazdasági főfelügyelővé a VI. fizetési osztályba nevezte ki; Haidekker Andornak az V. fizetési osztály jellegét, vitéz Csepreghy Mihálynak a m. kir. gazdasági főfelügyelői címet és a VI. fizetési osztály jellegét, Belcsák Károlynak, Desevfy Istvánnak és Péncz Józsefnek a VII. fizetési osztály jellegét, Vissnyay Zoltánnak, Szantner Jánosnak, Kenesey Lászlónak, Greiner Gyulának és Beóthy Györgynek a VIII. fizetési osztály jellegét adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Fecser Jánost, K. Balogh Istvánt, Csanak Jánost és Gombos Györgyöt a VII. fizetési osztályba sorolt m. kir. gazdasági felügyelőkké, Kerekes György dr.-t, Zeöld Lászlót, Thuránzky Attilát, Fodor Istvánt és Nemeth Kálmánt a VIII. fizetési osztályba sorolt m. kir. gazdasági felügyelőkké, Szuly Lászlót, Haviar Lászlót, Kászonyi Lajost, Juhász Györgyöt, Rokok Gyulát, Meleghegyi Bélát, Palszky Pált, Bezerics Lajost, Hollósy Lászlót és vitéz Csapó Imrét a IX. fizetési osztályba sorolt m. kir. gazdasági felügyelőkké, Székely Dénest, Bagoly Istvánt, Börsök Albertet, Szantler Józsefet, Hágon Józsefet, Telkes Attilát, ifj. Paulik Miklóst és Horváth Ferencet a X. fizetési osztályba sorolt ideiglenes minőségű m. kir. gazdasági segédfelügyelőkké nevezte ki.

Az állami mezőgazdasági birtokok gazdasági tisztviselőinek létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Kakasi Ödönt m. kir. jószágigazgatóvá, Thüringer Vilmost m. kir. jószágfőfelügyelővé nevezte ki; Deák Gyula dr.-nak a m. kir. jószágigazgatói címet és jellegét, Tima Lajos dr.-nak a m. kir. jószágfőfelügyelői címet és jellegét, Tégla Györgynek a m. kir. jószágfőfelügyelői címet és jellegét, Zemanek Nándornak a m. kir. gazdasági főintézői címet és jellegét adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Merényi Emilt a VII. fizetési osztályba m. kir. jószágfőfelügyelővé, Papp Dezsőt a VIII. fizetési osztályba m. kir. gazdasági főintézővé, Kriédchy Jenőt a IX. fizetési osztályba m. kir. gazdasági intézővé és Györgypál Bélát a X. fizetési osztályba m. kir. gazdasági ellenőrré nevezte ki.

A földbirtokrendezési szolgálat fogalmazási és gazdasági szakának létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Izsák László dr.-nak a m. kir. telepítésügyi titkári címet és jellegét, a mérnöki szak létszámában Lovász Lászlónak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegét, Barnabás Bélának a m. kir. műszaki tanácsosi címet és jellegét, a műszaki szak létszámában vitéz Sima Gábornak a m. kir. műszaki főfelügyelői címet és jellegét adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter a fogalmazási és gazdasági szak létszámában Kende Zsigmond bárót a VIII. fizetési osztályba m. kir. telepítésügyi felügyelővé, Szabó Csaba dr.-t, Nagy Béla dr.-t és Völgyi Tibor dr.-t a VIII. fizetési osztályba m. kir. telepítésügyi titkárokká, Arz Ferenc dr.-t, Báltes Illés dr.-t, Tóth Ferenc dr.-t és Szabados Dezső dr.-t a IX. fizetési osztályba m. kir. telepítésügyi segédtitkárokká, a mérnöki szak létszámában Szászhegyi Péter Pált és Botkár Imrét a VIII. fizetési osztályba kir. főmérnökké nevezte ki.

A m. kir. állatorvosi tisztviselői létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Csontos József dr.-t m. kir. állategészségügyi főtanácsosá, Lázár Jenő dr.-t, Görös Sándor dr.-t és Bérczy Lajos dr.-t m. kir. állategészségügyi tanácsosokká nevezte ki; Irmay Ferenc dr.-nak a m. kir. állategészségügyi főtanácsosi címet és jellegét, Szeredi Mihály dr.-nak, Szabó Gyulának és vitéz Kerlay Mihály dr.-nak a m. kir. állategészségügyi tanácsosi címet és jellegét, Tóth Andrásnak, Kiss Károlynak, Csernák K. Barnabás dr.-nak és Szász Andornak a VII. fizetési osztály jellegét, Mihályfalvi Jenő dr.-nak, Piskolli György dr.-nak és Landy László dr.-nak a m. kir. főtanácsosi címet és a VIII. fizetési osztály jellegét adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Mészáros István dr.-t,

Bohunka Lajos dr.-t, Kovács Jenő dr.-t és Soáry József dr.-t a VII. fizetési osztályba sorolt m. kir. főállatorvosokká; Tompa Ferenc dr.-t, vitéz Szentiványi Jánost, Tiboldi Bélát és Schwikker Jánost a VIII. fizetési osztályba sorolt m. kir. főállatorvosokká; Csiffáry Flórián dr.-t, Zana János dr.-t, Ipolyi Jenő dr.-t és Mohos József dr.-t a IX. fizetési osztályba sorolt m. kir. állatorvosokká; Rencz Szilárdot, Galló Ferencet, Böhméri Alfréd dr.-t és Bódi Józsefet a X. fizetési osztályba sorolt ideiglenes minőségű m. kir. állatorvosokká nevezte ki.

A m. kir. erdőmérnökök személyzeti létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Hajdu Jánost miniszteri tanácsosá, Szák Lajost, Sallak Jánost, Nagy Ferencet, Jakó Endrét, Berecz Jánost, Ruznyák Viktort, Luncz Géza dr.-t, Nádas Dénest és Rochlitz Bélát m. kir. főerdőtanácsosokká nevezte ki; Ajtay Sándor dr.-nak a miniszteri osztályfőnöki címet és jellegét, Nagy Jenőnek, Nagy Lajosnak, Lukács Ottónak, Agfalvi Imrénének, Laczkó Bélának, Berényi Péternek, Babos Károlynak és Csernay Antalnak a m. kir. főerdőtanácsosi címet és jellegét, Herczeg Tibornak a főerdőmérnöki jellegét, Jerome Renének, Kézives Bélának, Jablanczy Sándornak, Béla-vary Mihálynak, Seregély Pálnak, Biszlika Géznak és Wächter Gyulának a m. kir. főerdőmérnöki címet és jellegét adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Kutasy Viktort, Mestyanek Istvánt, Rimler Lászlót, v. Bárdossy Lászlót, Jellachich Lászlót, Kanyó Istvánt, Szabó Mihályt és Galambos Gáspárt a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká, Béky Albertet, Jendel Aladárt, Hamar Lászlót, Dienes Zoltánt, Fecser Györgyöt és Csekme Lászlót a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké, Mitró Sándort, Izsák Lászlót és Földi Antalt a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké, Oroszlányi Endrét, Bubb Gyulát, Világhy András, Kassai Jenőt, Náduvay Jenőt, Thomae Györgyöt, Blasius Mihályt, Becsky Lászlót, Bencke Lajost, Rihay Jánost és Iby Gábert a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökökké nevezte ki.

A vizügyi szolgálat mérnöki szakának létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Lám Bélát miniszteri tanácsosá, Durst Zoltánt miniszteri osztálytanácsosá nevezte ki; vitéz Dely Nándornak és Csernyus Lászlónak a miniszteri osztálytanácsosi jellegét, Körmeny Károlynak a miniszteri osztálytanácsosi címet és jellegét, Csák Zoltánnak a m. kir. műszaki tanácsosi címet és jellegét, Kövessy Gábornak a műszaki tanácsosi jellegét, Ery Istvánnak és Gombos Lajosnak a kir. főmérnöki címet és jellegét adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Knézy Lászlót kir. műszaki tanácsosá, Litasi Jenőt kir. főmérnökké, Ruszky Endrét és Bogyó Józsefet kir. mérnökké, ifj. Szepesy Árpádot és Rajcsi Kálmánt ideiglenes kir. segédmérnökökké nevezte ki.

A szőlészeti és borászati szak létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Bíró Károlyt m. kir. szőlészeti és borászati főfelügyelői címmel felruházott felügyelőnek a VII. fizetési osztály jellegét, Urbancsik István m. kir. szőlészeti és borászati felügyelőnek a VIII. fizetési osztály jellegét adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Bényei Gyulát VIII. fizetési osztályba sorolt m. kir. szőlészeti és borászati felügyelővé, Kertész Sándort IX. fizetési osztályba sorolt m. kir. szőlészeti és borászati felügyelővé nevezte ki.

A selyemtenyésztési tisztviselők létszámában a m. kir. földművelésügyi miniszter Belső Elemért a IX. fizetési osztályba m. kir. selyemtenyésztési felügyelővé, Eller Jánost a X. fizetési osztályba m. kir. selyemtenyésztési főintézővé, Gregorovits Jánost, Szabó Gábert és Gulyássy Ödönt a XI. fizetési osztályba m. kir. selyemtenyésztési intézőkké nevezte ki.

Az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet fogalmazási tisztviselőinek létszámában a kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Baross László dr.-nak a titkári címet adományozta. — A m. kir. földművelésügyi miniszter Tantó Gábor dr.-t, Korcsmáros Antal dr.-t, Helényi László dr.-t, Pototzky Béla dr.-t a X. fizetési osztályba országos mezőgazdasági biztosító intézeti segédfogalmazókká, Sorbán István dr.-t és Sarkány György dr.-t országos mezőgazdasági biztosító intézeti fogalmazógyakornokokká nevezte ki.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota.

A földművelésügyi minisztérium előző héten kiadott jelentése szerint a legutóbb kiadott vetés-jelentés óta eltelt két hét időjárása a kalászosok szemfejlődésére és a kukorica kivételével — amelynek több melege lett volna szüksége — a kapások, továbbá a szalastakarmányok és a rétek, legelők fejlődésére kedvező volt.

A búza beérésére az időjárás kedvező volt. A kalászosok teltek és a szemek nagyok. Az aratás részben befejezést nyert, részben még folyamatban van. Elszórtan jégveresről érkezett kárjelentés. Különösen Erdélyben, de általában az egész ország területén a viharos zivatarok hatására a lábon álló gabona helyenkint megdőlt. A rozs kalászáinak kifejlődésére kedvező volt az elmúlt két hét időjárása. A zivataros esők és viharok azonban sok helyen megdöntötték. Több helyen ritka és szalmája alacsony. A szemek fejlettek ugyan, de a kalászosok ablakosak. A rozs aratása a hegyvidékek kivételével megkezdődött. Az aratás gyors folyamatát a változó zivataros idő helyenkint akadályozza. Az őszi árpa aratását a legtöbb helyen befejezték, helyenkint már csépelik. A tavaszi árpa fejlődésének az utóbbi

betek időjárása kedvezett. Erésében sok helyen megelőzte a búzát. Aratása a hegyvidékek kivételével folyamatban van. A zab szökül, aratását elvértve megkezdtek. A vetések általában elég sűrűek, szalmájuk is elég magas. Az elmúlt két-hetes időszakban fellépett zivatarok helyenkint megdöntötték.

A kukorica fejlődésére az utóbbi két hét hűvös időjárása nem volt kedvező hatással. A korai vetések helyenkint cimerüket hányják. Csongrád vármegyében már néhol a esőképződés is megindult. A mélyebb fekvésű hideg talajokon fejlődésében visszamaradt. További fejlődéséhez meleg, napos időre volna szüksége. A burgonya vetések a csapadékos időjárás hatására mindenütt kedvezően fejlődnek. A kései fajták virágzása is megindult már. A piacra került korai burgonya jó termést adott. A cukor- és takarmányrépák is jól fejlődnek. Az esők hatására a második- és harmadvetésű répák is erőteljes fejlődésnek indultak. Ahol a tavaszi szárazság következtében hiányosan kelt első vetést nem pótolták, ott a répatáblák hiányosak. A cukor- és takarmányrépák további fejlődéséhez meleg és megfelelő csapadék volna szükséges. Kapálásuk folyamatban van. A kapások általában gyomossabbak, mint az elmúlt években.

A konyhakerti vetemények az utolsó két hét alatt további kedvező fejlődést mutattak. A zöldségfélék megfelelő mennyiségben kerültek piacra. Erdély és Kárpátalja mélyebb fekvésű részein is igen jól fejlődtek a konyhakerti vetemények. További fejlődésükhöz több melege volna szükségük. Az uborka jól fejlődik. A korai fajta már piacra került. Virágzása dús volt, jól kötött, a szárfejlődés egészséges. Ezidőszert jó termést ígér. A mák virágzása befejeződött. További fejlődéséhez meleget kíván. A zöldpaprika virágzik. A korai fajták kis mértékben a piacon megjelentek. A zöldpaprika további fejlődéséhez több meleget kíván. A vöröshagyma a kedvező idő hatására jól fejlődött. A bab kései fajtái még virágznak, elsőtörtán a hüvelyesedés is megkezdődött. A korai vetésű zöldbab már igen nagy részben piacra került. Több meleget kíván.

A szőjabb virágzása csupán néhány déli vármegyében indult meg. Sok helyen igen gyomos, helyenkint ritka. Több meleget kíván. Kapálása legnagyobb részben befejezéshez közeledik. A lencse elvirágozott és elég szépen kötött. A melegebb talajokon az éréshez közeledik. A magborsó aratása, illetve nyívése befejezéshez közeledik. A koraiakat már többnyire eszelpelik. A kései fajták érésben vannak. A zöldborsó értékesítése befejezéshez közeledik. A káposzta fejlődésére az időjárás kedvező volt. A fejek kemények és fejlettek. A nyári káposzták már legnagyobb részben a piacon is megjelentek. A terméskilátások kedvezően alakulnak. Nógrád és Abaúj vármegyékben a káposztát rovarok érte. A komló állapota kedvező, az esőkre jól fejlődött. A köles és tatárka korai vetései szépek. A másodvetések folyamatban vannak. A napraforgó fejlődik. Virágzása országsszerte megindult. További kedvező fejlődéséhez több meleget kíván. Kapálása legtöbb helyen már befejeződött. A cirok országsszerte virágzik, helyenkint már elvirágozott. További jó fejlődéséhez több meleget igényel. A rostkender magassága és sűrűsége általában kielégítő. A rosten és maglen legnagyobb részben országsszerte igen gyenge. Igen ritka, alacsony és nagyon gyomos. Elszórtan aratását megkezdtek. A terméskilátások lemből általában gyengék. A dohány második kupálása folyamatban van. A dohánypalánták erőteljesek, azonban a hűvös időjárás miatt több helyen visszamaradtak. Fejlődéséhez több meleget kíván.

A szántóföldi takarmányok második kaszálása az elsőnél országsszerte jobbnak ígérkezik. A lucerna és lóhere, bár az esők hatására legtöbb helyen kedvező fejlődésnek indult, a téli és tavaszi csapadékhányt még most is sínyle. A zabosbüköny megfelelő szénatermést adott, a magbüköny érik. A esalamádé az esők hatására szépen fejlődik, de a hideg talajokon kissé alacsony. Csapadékot és meleget kíván. A szalastakarmányok, valamint a rétek első kaszálásának gyenge szénahozama miatt a gazdák tarlóba a megszokottnál több mohart, kölest és esalamádét vetnek. A lóhere és a lucerna szárítását és betakarítását az esős időjárás akadályozza és a széna minőségét rontja. A lóherevetésekben több helyen többé-kevésbé számottevő arankakár mutatkozik. A rétek és legelők az esők hatására általában javultak. A legelők a kijárá jóságát ma már általában el tudják tartani, a rétek pedig — ahol elegendő csapadékot kaptak — a sarjteremmel fogják bizonyos mértékig pótolni a gyenge anyaszénatermést.

A sárgadinnye és görögdinnye fejlődésére a hűvös idő nem volt kedvező, így a dinnye ez évben jóval később fog a piacon megjelenni, mint

más esztendőben. További fejlődéséhez meleg időt kíván. A gyümölcsök közül a cseresznye és meggy idénye befejezéshez közeledik, a barack termése közepesnek, a szilvák jó-közepesnek ígérkezik. Almából és körtéből több vidéken jó, de általában csak közepes, dióból közepes termés várható. A zivatarok és a jégverés sok helyen számottevő károkat okozott a gyümölcsösökben. A szőlők fejlődése kielégítő. A legutóbbi viharok és jégesők főleg Tokajhegyalján és Heves vármegye egyes helyein érzékeny károkat okoztak. Peronoszpóra csak szórványosan jelentkezik.

A legközelebbi hivatalos vetésjelentést július 31-én teszik közzé.

Tájékoztatás a vágóállatok és a rétiszéna igénybevételéről szóló rendeletekhez.

Lapunk mai számának vezető helyén és a „Törvények és rendeletek” rovatában ismertetjük a vágómárna és a rétiszéna igénybevételének szabályozásáról az elmúlt napokban kiadott nagyjelentőségű rendeleteket, illetve az azokat megelőző eseményeket.

A rendeletekkel kapcsolatban illetékes helyről nyert részletes tájékoztatás alapján tárgyalgósan meg kell állapítani azt, hogy az igénybevétellel kapcsolatban elhangzott gazdapanaszok és kifogások — amint lapunk élén is kifejtjük — elsősorban a minősítési és osztálymegállapítási eljárások, továbbá egyes kereskedőknek túlságosan erőlyes és önérdékű fellépése ellen irányultak. Bár a közellátási minisztérium kívánságának megfelelően az igénybevétel alól való mentesítés jogcímét megszüntítették, a gazdasági felügyelőségek és az állattenyésztő egyesületek szakemberei közreműködésének biztosításával a tenyésztési érdekek — egyes sérültektől eltekintve — kellő védelemben részesültek. A kijelölést végző gazdabizottságok taglétszámának kiterjesztése mindenestre alkalmas arra, hogy a helyi szociális, tenyésztési és egyéb gazdasági érdekek figyelembevétele mellett a jövőben a közérdek szempontjai is fokozatosabban érvényesüljenek.

A most megjelent vágóállatforgalmi rendelet kötelező erejűvé teszi azokat az intézkedéseket, amelyeknek szellemében a gazdasági felügyelőségek és állattenyésztő egyesületek már eddig is működtek és különösen értékes rendelkezés a kártérítési alap létesítése, amelynek szükségességét a gyakorlati élet már többszörösen igazolta. Csakis ennek a segélyvel érhető el az, hogy első sorban a tenyésztési és tejtermelési szempontból legértékesebb állatállomány kerüljön levágásra, amely állatok tudvaleg a legszegényebb emberek birtokában vannak. Az alap segítségével lehetővé válik, hogy a kisemberek igénybevett értéktelen állataik helyett, az eddigi károsodás és minden ráfizetés nélkül, nagyobb gazdasági és tenyészértékű állatok birtokába jussanak. A vágóállatigénybevételi rendelet egyébként az egyéves tapasztalatok alapján, a termelési és közellátási szempontok gondos mérlegelésével készült és amennyiben a végrehajtás során maradéktalanul fognak érvényesülni azok a szempontok, amelyeket az érdekelt minisztériumok részéről teljes mértékben honoráltak, úgy az igénybevételek kiterjedtsége ellenére a jövőben remélhetőleg még kevesebb panasz fog elhangzani. Ebből a szempontból elsősorban megnyugtató az a továbbra is fenntartott rendelkezés, hogy a vármegyei gazdasági felügyelőségek, illetve az állattenyésztő egyesületek tisztviselői a tenyésztés szempontjából szükséges szarvasmarhák igénybevételét felfüggeszthetik. A gazda és az állatkereskedő viszonyát szabályozó rendelkezés remélhetőleg jogorvoslati lehetőséget fog nyújtani a különféle visszaélések ellen, amelyek eddig a vágómarhák nagy távolságra való hajtásából és ott történő mérlegeléséből előállottak.

A szénabeszolgáltatási kötelezettségről szóló rendelet ugyancsak a múlt évi tapasztalatok gondos mérlegelésével készült. Az igénybevételi rendelkezéseknél kellőképpen figyelembe vették, hogy a tavaszi aszály miatt a gazdaságok általában csak igen csekély felesleges készlettel rendelkeznek. Figyelemmel arra, hogy az intenzív állattartó gazdaságok rendszerint még vásárolni is kénytelenek bizonyos szénamennyiséget és így saját termésükből a besolgáltatási kötelezettségnek eleget nem tehetnek, a rendelet azt a könnyítést tartalmazza, hogy a rétiszéna helyett takarmányszalma, alomszalma, illetve zab is beszolgáltatható. Ez a rendelkezés az említett gazdaságok szempontjából azonban lényeges könnyebbséget nem jelent, mert azok az említett terményekből sem száltak felesleggel rendelkezni. A széna helyett történő zab, stb. besolgáltatás annál kevésbé jelent könnyebbséget, mert az így leadott

zabot, szántóföldi termesztésű szénát, takarmány- és alomszalmát a 6. § 4. bekezdése szerint nem lehet a gazdálkodó besolgáltatási kötelezettségének teljesítésébe betudni.

A rendelet alapján a multtal szemben mentesülnek a gazdaságok az eddigi kettős: közellátási és honvédelmi szénabeszolgáltatási kötelezettség alól is.

Végül fontos intézkedése a rendeletnek, amely lehetővé teszi, hogy a törvényhatóság első tisztviselője a rendeletben felsorolt előfeltételek mellett a besolgáltatási kötelezettség mértékéből, a termelési viszonyok és eredmények figyelembevételével, engedményt tehessen.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL.

Felhívás.

A jövedelem- és vagyonadó bevallásokat a gazdák az adóhatóságokhoz a törvényes, illetve meghosszabbított határidőig tartoznak beadni. Felhívjuk a gazdák figyelmét, hogy a legújabb kiadott jövedelem- és vagyonadó rendeletek könyv szerinti adózásnak adnak előnyt és csak oly módon számítják be az elmúlt évi veszteséget is az adóalapba, ha azt hiteles nyereség- és veszteségszámlával igazolják. Felhívjuk tehát a gazdák figyelmét arra, hogy adóvallomásaikhoz az adófelszámolási bizottság tárgyalásának kitűzéséig mindig beküldhetik a nyereség- és veszteségszámláikat és ebben az ügyben ajánlatos, ha az OMGE üzemi és számtartási osztályához (Budapest, IX., Köztelek-u. 8.) fordulnak tájékoztatás, illetve a nyereség- és veszteségszámla elkészítése és hitelesítése ügyében.

Az üzemi és számtartási osztály.

VEGYESEK.

Kitüntetések. A kormányzó a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére *Faltinger Sándor* dr. államtitkári címmel felruházott ny. miniszteri osztályfőnöknek, a *Futura R.-T.* alelnökének és kormánybiztosának, kormánybiztosi megbízatásától saját kérelmére történt felmentése alkalmából e minőségében kifejtett kiválóan értékes és eredményes munkássága elismerésül a Magyar Érdemrend középkeresztjéhez a csillagot adományozta; továbbá *Gyömörey György* ny. főispánnak, a Gyümölcstermelők Országos Egyesülete elnökének a gyümölcs-termesztés és értékesítés fejlesztése terén kifejtett eredményes munkássága elismerésül a Magyar Érdemrend középkeresztjéhez a csillagot, *Kiss Endre* dr., *Kecskemét* thj. város főispánjának a magyar gyümölcs-termesztés és gyümölcsértékesítés terén kifejtett kiváló és értékes munkássága elismerésül a Magyar Érdemrend középkeresztjét, végül *Biró Zoltán* miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott ny. főerdő tanácsos, felsőbbi tagnak, az Országos Erdészeti Egyesület ügyvezetőjének a hazai erdőgazdaság fejlesztése terén szerzett kiváló érdemei elismerésül a Magyar Érdemrend középkeresztjét adományozta.

Kormányzói elismerés. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Mihályi Zoltán* dr.-nak, az Országos Erdészeti Egyesület titkárnak a hazai erdőgazdaság fejlesztése terén szerzett érdemeiért elismerése tudtul adassék.

Kinevezés. A m. kir. földművelésügyi miniszter a Növényegészségügyi Tanács tagjává a termelő és értékesítő szövetkezeli érdekek képviselőiben *Matskási István*t, a Magyar Mezőgazdák Szövetségét vezetőjét július 11-től kezdődő három éves időszak hátralévő tartamára kinevezte.

Miniszteri elismerés. A m. kir. földművelésügyi miniszter *Incze Manó* ny. igazgatótanító, angyalosi lakosnak a meteorológiai észlelésekkel kapcsolatban 5 évtizeden át kifejtett buzgó és értékes munkásságáért elismerését és köszönetét fejezte ki.

Kinevezések a GyOSZ-nál. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége igazgatósága *Haggenmacher Henrik* elnök javaslatára *Knob Sándor* ügyvezető-igazgatót a szövetség vezérigazgatójává, *Koffler Károly* igazgatót ügyvezető-igazgatóvá, *Bertalan István* igazgatót pedig az igazgatóság tagjává nevezte ki.

Halálozások. *Dobsa László* dr., az Országos Iparügyi Tanács tagja és előadója, az ipartestületi jegyzői tanfolyam felügyelőbizottságának és vizsgálóbizottságának, továbbá az Országos Közoktatásügyi Tanácsnak tagja, életének 71. évében elhunyt. A meghaldogult 50 éven át fejtett ki nagyértékű tevékenységet az ipari közélet terén, mint a magyar kézművesiparosság odaadó munkása. Temetése nagy részvét mellett július 17-én volt a Kerepesi-úti temetőben, ahol a székesfőváros

Ital adományozott díszsír helyezették örök nyugalomra.

Iglói Szontagh Antal dr. ny. miniszteri tanácsos, földbirtokos, a Johannita-Rend lovagja, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete felügyelőbizottságának tagja, július 7-én elhunyt. Temetése nagy részvét mellett folyó hó 9-én volt a szadai temetőben.

Megszűnik a „Hombár“. Az 1943-44. évi terményértékesítési rendszerben tudvalevően a mezőgazdasági termények forgalmát a közellátási kormányzat az újonnan létrehozott árúközpontok útján szabályozza. Ennek következtében a gabonaforgalom hatóságilag irányított és ellenőrzött a Gabonaforgalmi Központ veszi át a Hombártól. Két évvel ezelőtt alakult a Hombár olyképpen, hogy a közellátási minisztérium — saját szervezet híján — a kötött gabonaforgalom irányítására és ellenőrzésére igénybe vette a Futura terményosztályának szervezését és személyzetét és azt „Hombár“ gabonagyűjtési főosztály néven a maga közvetlen vezetése alá helyezte. Már annakidején világos volt, hogy ez csak átmeneti megoldás, mert — amint a szakemberek már akkor is előre látták — a háború folytán szükségessé vált adminisztratív feladatok végrehajtása inkább a hatóságok, mint a kereskedelmi ügykörébe tartozik, s a „Hombár“ létesítése határozottan eltávolodást jelentett a Futurának attól a fennállása óta követett, közel negyedszázados célkitűzésétől, amely elsősorban a termények felvásárlásának és értékesítésének mindenkor a termelő érdekei szerint való lebonyolítására irányult. A kormány előrelátó politikája folytán a központi és vidéki közellátási szervezet kiépítésével párhuzamosan most végre sor kerülhetett a gabonellátás közigazgatási és kereskedelmi jellegű munkakörének szétválasztására. A gabonakészletek központi nyilvántartását és szétosztását — mint bevezetőben említettük — az új gazdasági évben már a közellátási minisztérium kebelében megszerelt Gabonaforgalmi Központ a tényleges készletgyűjtés és értékesítés munkáját pedig az erre feljogosított gabonakereskedelem látja el. Ezzel a szétválasztással azután megszűnt az átmenetileg adminisztratív teendőket is megbízott Hombár különállásának és fenntartásának a szükségessége is. A Hombár ténykedésének megszűnésével egyidejűen a Budapesti Közlöny július 21-i számában 3820/1943. M. E. sz. rendeletével megszünteti a Futura-hoz kirendelt kormánybiztos megbízását is. Ezt a megbízást tudvalevően Faltinger Sándor dr. ny. államtitkár töltötte be, aki rendkívül nehéz viszonyok között látta el közérdekű feladatát és önfeláldozó, fáradhatatlan munkájával maradandó érdemeket szerzett e kivételes időszak közellátási nehézségeinek leküzdése és az ország gabonaművelésével való folyamatos ellátásának biztosítása érdekében. Ertesülésünk szerint a Hombár megszűnése folytán a Futura gabonagyűjtési főosztálya, amely a jövőben ismét csak értékesítési tevékenységet fejt ki, tekintélyes bizományosi bázisával tovább folytatja működését a gazdaérdekeket szolgáló eredeti hivatásának megfelelően. Ez a kétezres létszámot meghaladó bizományosi kar, amely a keresztem magyar gabonakereskedelem legjobban megalapozott képviselője, a Futura két és fél évtizedes céllátás szervező tevékenysége, továbbá messzemenő támogatása mellett ismételtén bebizonyította nélkülözhetetlenségét nemcsak most az irányított gazdálkodás, hanem már a szabadkereskedelemben idején is. A Futura bizományosai ezentúl is mindenkor közvetlenül a helyszínen állnak a termelők rendelkezésére és gondoskodnak arról, hogy a gazdák mind a beszállítási kötelezettség keretében felajánlandó, mind pedig a pontkötelezettségen felül forgalomba hozható terményeiket a vonatkozó hatóságilag írszabályok szerint elérhető legelőnyösebb árakon és lekedvezőbb feltételek mellett értékesíthessék. A Futura a Hombár megszűnése folytán igen sok hatóságilag jellegű adminisztratív teendőktől mentesül, tehát most már kiterjedt üzlethálózatát és sokszorosan bevált munkakészségét ismét kizárólag a gazdaközönség érdekeinek szolgálatába tudja állítani.

Pályázat a Műgyógyászati mezőgazdasági és állatorvosi karán az állattenyésztési tanszék betöltésére. A m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mezőgazdasági és állatorvosi karán üresedésben levő állattenyésztési tanszékre nyilvános pályázatot hirdet. A kérvényeket a csatolt okmányokkal, ha a pályázók állami alkalmazásban vannak, előjáró hatóságuk útján, ellenkező esetben pedig közvetlenül a Műgyógyászati mezőgazdasági és állatorvosi karának dékánai hivatalában augusztus 15-ig kell benyújtani.

Megbészélés a havasi legelők hasznosítása és a havasi tejlétszám növelésének érdekében. A visszacsatolt Kárpátalján és Erdélyben lévő nagyterjedésű havasi legelőknek az ottani vidékek állattenyésztésére érdekében való fokozott hasznosítása céljából a napokban az érdekl. m. kir. erdőigazgatóság,

m. kir. gazdasági felügyelőségek és állattenyésztési szervezetek kiküldötteiből álló bizottság Batha Pál miniszteri tanácsosnak, a földművelésügyi minisztérium állattenyésztési főosztálya főnökének elnökletével megbeszélést és helyszíni szemlét tartott a tiszaborkúti Mencsul, Preluka, Sesul és Roknyeska havasokon. Az értekezlet résztvevői megállapították, hogy a havasi legelőknek az állattenyésztési szempontokból való fokozottabb hasznosításával, a már meglévő istálló- és egyéb berendezések jobb kihasználásával, valamint a még szükséges további teendők elvégzésével, főleg a legelők minőségének megjavítása, rendszeres trágyázása és a legeltetés tenyésztési szempontból való megszervezése után a havasi legelőkön tartható állatok száma, azok minősége és tejtermelése még lényegesen fokozható lenne. A szakbizottság erre vonatkozó részletes javaslatát rövidesen az illetékes tényezők elé terjeszti.

Hogyan védjük terményeinket az ellenséges gyűjtőeszközöktől? A Légtitkalmi Liga országos elnöksége a honvédelmi miniszter előírása és engedélye alapján, a gyűjtőeszközök ismerettségével, tájékoztató füzetet adott ki mindazokról a tudnivalókról, amelyek az ellenséges gyűjtőeszközökkel kapcsolatosak. A füzetet félmillió példányban küldték szét az országban. Ha több füzetre van szükség, azt közvetlenül a Légtitkalmi Liga országos elnökségétől (Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14) kell kérni.

Megjelenik az idei mezőgazdasági árak ismertetése. Móróczy Kálmán dr. miniszteri osztálytanácsos a közellátásiügyi minisztérió nyert felhatalmazás alapján 128 oldalas kézikönyvben dolgozta fel a mezőgazdasági árak összes új árak népszerű ismertetését. A könyv, amely minden gazda, a közellátással foglalkozó hatóságok, közegek, vállalatok és kereskedők számára nélkülözhetetlen, a napokban jelenik meg. A gyakorlati szempontból igen célirányos és áttekinthető összeállított könyv ára: 1:80 pengő. A könyv megrendelhető a „REGE“ könyvkiadónál (Budapest, V., Katona J.-u. 23. a.). Az ár előzetes beküldése esetén a szállítási portómentesítés történik.

Pályázat nők háztartási gazdasági oktatásának ellátására tanárnők részére. A földművelésügyi miniszter a közép- és alsófokú gazdasági szakoktatás keretében a nők háztartási gazdasági oktatásának ellátása céljából több főiskolai végzettségű gazdasági tanárnői állásra pályázatot hirdet. Az alkalmasságukat alátámasztó pályázatot egyelőre ideiglenes minőségben gazdasági b. tanárokká nevezik ki. A kinevezettek 15 hónapos átképző tanfolyamon kötelesek részt venni. Pályázhatnak mezőgazdasági vagy kertészeti főiskolai oklevéllel rendelkező olyan nők, akik szorosabb családi kötelékbe nem tartoznak (tehát hajadon, elvált, egyözvegy). A pályázati kérelmek okmányokkal ellátva július 30-ig a földművelésügyi miniszterhez címezve közvetlenül a minisztériumhoz nyújthatók be. Azok, akik már jelenleg is állami szolgálatban állnak, kérvényüket főhatóságukhoz tartoznak benyújtani.

Az éberhárdi m. kir. téli gazdasági iskola megnyitása. Július 16-án ünnepélyes keretek között megnyitotta kapuit a régi Apponyi-kastélyban elhelyezett m. kir. téli gazdasági iskola hathónapos hadirokkantképző tanfolyamával. A megnyitáson jelen voltak: a honvédelmi miniszter képviselőjében Tarnaváry Árpád m. kir. vezérőrnagy, a földművelésügyi miniszter képviselőjében Suhayda Tibor m. kir. szakoktatási főigazgató, aki fáradhatatlan munkával segítette elő a határszelen fekvő intézmény létesítését Maróti Gábor dr.-nak, az intézet igazgatójának segítségével, a Kisalföldi Mezőgazdasági Kamara képviselőjében Rázgha Károly felsőházi tag, m. kir. kormányfőtanácsos és még sokan mások. Bacsák Kálmán dr. főszolgabíró, Rázgha Károly felsőházi tag, m. kir. gazdasági főtanácsos és Schuster Béla elnök méltatta a tanfolyam jelentőségét és buzdító beszédet intézett a tanfolyam hallgatóihoz.

Az Erjedéstani Intézet új neve. A földművelésügyi miniszter az Országos Erjedéstani és Mezőgazdasági Ipari Kísérleti Intézet elnevezését M. Kir. Országos Mezőgazdasági Ipari Kísérleti Intézetre változtatta és egyidejűen az intézet keretében megszervezte a mezőgazdasági ipari tanfolyamok központi igazgatóságát.

Vadászkutya idomító és vérébvezető tanfolyam. Az Országos Vizsla Club és a Magyar Véreb Egylet augusztus 2-től 12-ig hivatásos vadászok, erdészek, erdőőrök, vadőrök, úrvadászok és kutyakedvelők részére ingyenes vadászkutyaidomító és vérébvezető tanfolyamot tart Gödöllőn. Jelentkezni lehet levél-

A Gazdák Biztosító Szövetkezete nem öncél, hanem eszköz a gazdatársadalom kezében, biztosítási érdekeinek védelmében Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

ben az Országos Vizsla Club titkárságánál, Budapest VIII., József-körút 31/b.

„Gyümölcsfeldolgozás cukor nélkül“ címmel népies füzet jelent meg, amelyet az érdeklődőknek díjtalanul küld meg a m. kir. földművelésügyi minisztérium (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.) és a Gyümölcsstermelők Országos Egyesülete (Budapest, V., Vilmos császár-út 76.).

Hűszéves keszthelyi gazdaságtalálkozó. A Keszthelyi Gazdasági Akadémián 1923-ban végzett hallgatók esedékes találkozója kapcsán az annak megrendezésével megbízottak kérésére a volt évfolyamtársaikhoz írték az alábbi sorokat közöljük: Kedves Barátunk! Hűszéves keszthelyi gazdaságtalálkozóink ránk bízott megrendezésével kapcsolatban értesítünk, hogy annak megtartását — a megnevezett közlekedési viszonyok és számos kollégánknak katonai szolgálat teljesítése folytán — jobb időkre halasztva arra kérünk, hogy találkozóink megváltása címén méltóztassál hazafias áldozatkészségünk jeléül tetszésed szerinti összeget a Bajtársi Szolgálatnak befizetni. Fogadd barátai kézzorításunkat és kollégialis üdvözlőnk. Szombathely, 1943 július 23. Szűcs Ervin, Szombathely, Ajkay István dr., Kisfalud.

Tej- és vajpiaci szemle. Magyarországon az üzemen keresztül forgalomba hozott tej mennyisége ezen a héten éppoly kedvező irányzatot mutat, mint az előbbi héten. A fekelepiac leküzdésében a pontörlesztés lehetősége hathatós fegyvernek bizonyult. Németországban a tejforgalmi helyzet az előbbi hetivel szemben lényegesen változást nem mutat. Az előbbi heti forgalmat a mostani 0-6%-kal lépte túl, viszont az elmúlt év ugyanezen hetének tejforgalmával szemben az emelkedés 6-2%. Svédországban a tejforgalom szintén emelkedést mutat, de természetesen a háború előtti mennyiséget még nem közelítette meg. Dániában a tej- és vajforgalom lassú csökkenést mutat, de az elmúlt évi helyzettel szemben határozott a javulás. Franciaországban a helyzet kiszámíthatatlan, a prémiumrendszer bevezetésével próbálkoznak most a tej nagyobb mérvű megfogására. Svájcban a tejtermékgyártó vonalon némi emelkedés állapítható meg, a közellátás részére azonban kellő mennyiségű tej nem áll rendelkezésre. Olaszországban a tejforgalom az előbbi heti szinten áll, a tejtermékgyártás azonban csökkent. Romániában a hivatalosan megállapított árak hatására némileg javult a tejforgalom, de a zúgkereskedelemben szemben nem bizonyul elégséges hatású intézkedésnek.

A földművelésügyi minisztérium augusztusi rádiós gazdasági előadásai. 1-én, vasárnap délután 3 órakor a) Hering Dező dr. m. kir. gazdasági felügyelő: Milyen takarmány növényeket vessen össze a kisgazda? b) Dély Gabriella m. kir. gazdasági tanár: Leleményesség a háztartásban. 8-án, vasárnap délután 3 órakor a) a földművelésügyi minisztérium sajtó- és propagandaosztályának előadása: Istállótrágyahordás és átaztás; b) Kadosa Gyula dr. mezőgazdasági kísérleti főigazgató: Őszi vetések állati kártevői. 15-én, vasárnap délután 3 órakor v. Bíró Gyula dr. mezőgazdasági főiskolai ny. tanár: Mire ügyeljünk a vetési előirányzatunk készítésénél? 22-én, vasárnap délután 3 órakor a) Helyszíni közvetítés Bucs közszegből; b) Bóna József m. kir. gazdasági tanár: Miért érdemes gazdasági szakiskolát végezni? 29-én, vasárnap délután 3 órakor: Időszerű gazdasági tanácsadás.

Gazdasági állás- és munkaközvetítés. A M. Kir. Országos Gazdasági Munkaközvetítő Hivatal közli: Ha a munkaadó az alábbi nyilvántartásban szereplő munkások közül kíván valakit leszerződtetni, levélben vagy személyesen, illetve megbízottja útján lépjen érintkezésbe a meghirdetett munkással. Ha viszont a munkaadó az illetékes gazdasági felügyelőséget, mint vármegyei gazdasági munkaközvetítő hivatalt kívánja a leszerződtetéssel megbízní, úgy a szerződést három példányban kiállítva küldje az illetékes munkaközvetítő hivatalhoz. A szerződést különben a községi előjárósággal láttalmaztatni kell és a szerződést egy olyan záradékkal kell ellátni, hogy a munkaadó a szerződtetéssel az illető gazdasági munkaközvetítő hivatalt bízza meg. Munkát keresnek: Abaúj-Torna vm.: Berta Lajos (Kassa, Andrassy-u. 5.) nyugdíjas MÁV főellenőr, 55 éves, nős, gazdaságban munkafelügyelő, ellenőri, irodai stb. állást. Baranya vm.: Juhász Balázs kordés (Kisbudoja, u. p. Magyarherteleud), kordésmunkát. Beszterce-Naszód vm.: Füzki és Lompárd községből mintegy 60 jégkárosult gazda vállalkozni akar a munkára. Jász-Nagykun-Szolnok vm.: ifj. Bathó Imre (Jászalsószentgyörgy 810), 35 éves, nős, családos, 4 gimn. és 2 tanítóképző iskolai végzettséggel, uradalomba vagy gazdaságba mint gyakornok elhelyezkedést keres. Nógrád vm.: Bede József (Buják), 59 éves juhász és kettő fia. Pest vm.: Vészi József (Budapest, X., Horthy Miklós-út 8. sz., I. em. 5.), 41 éves, nőtlen, mint kocsis, mindenes, vagy napszámos. Komjádi István (Budapest, II., Donáti-u. 14.), 27 éves, mezőgazdasági gépkezelő tanfolyami végzettséggel gép mellé szántáshoz, csepléshez jelentkezik.

NYILTTÉR.

É. rovatban foglalkoztatók nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Magszakmában,

termelésben is gyakorlattal bíró

**Óskeresztény
tisztviselőt
keressünk.**

azonnali belépésre

Ajánlatokat referenciákkal Exportvállalat jellegre BALOGH hirdetőbe Budapest, V., Szt. István-körút 9.

Kiadok 30-50
 uradalomnak **növendékmarrhat**
 résztes tartásra.
 BALOGH hirdetőbe Budapest, V. Szt. Istvánkörút 9. 8480

Gazdálkodóknak igen fontos!
GABONARENDELETRE
 kiadott **ARATÓ- ÉS**
CSÉPLŐRÉSZ
BESZÁMÍTÁSA

céljából kötelező bejelentésekre, a rendeletben előírt összes adatokat tartalmazó úrlapokat kérje saját érdekében a községi elöljáróságtól. Ha az úrlapokat az elöljáróság még nem rendelte meg, úgy legálább 100 darab rendelkezése esetén a

MOLNÁR NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T., SZEKSZÁRD
 közvetlenül szállítja.
 A nyomtatvány használatával nagy károsodástól kíméli meg magát.

A Magyar Lovaregylet
 augusztus hó 2-án, hétfőn
 délután 2:15 órakor Alagon (a Dunakeszi-Alag vasútállomás mellett)
telivér
évescsikó-
árverést
tart.
 Kívánatra katalógust küld a Magyar Lovaregylet titkársága,
 Budapest, IV., Szép-utca 3. szám
 Telefon: 18-92-21 vagy 18-34-92.

3-400 drb. februári mangalica-süldőt
 azonnali megvételre KERESÉK. Ajánlatokat a szerkesztőség címére kérlek.

10 holdas
tanyásbirtokot
 vagy 4-5 szobás
kúriát
 5 hold termőfölddel **vennék.**
 8.89
 Ajánlatok: Azonnali lebonyolítás 35691e alatt
 BLOCKNER hirdetőbe, Budapest, VI., Vilmos császártér 33.

TÖZSDE ÉS KERESKEDELEM.

A gabona- és terménypiaci helyzet.
 Az árutözsde kenyérmagpiacán érthető érdeklődéssel várják az új gabonatermés betakarításáról szóló jelentéseket. A búza és a rozs aratása országsszerte folyamatban van, sőt egyes helyeken már a hordási és a cséplési munkálatokat is megkezdtek és új búzában már megtörténtek az első felajánlások. Elsősorban természetesen a Bácskából, ahol a kenyérmag a legkorábban érik be. A fővárosba küldött termésminták elsőrendű minőséget ígérnek. A búza a Délvidék egyes helyein 100 százalékos, tehát teljesen gyommentes. A nyíri rozsról is olyan jelentések futnak be, hogy a termés a legkiválóbb minőségű lesz. A jogosított országok, körzeti és helyi kereskedők minden felajánlott tételt megvásárolnak a megállapított legnagyobb termelői egységén.

A terménypiacon az aratási munkálatok ellenére egyes cikkeknél jelentős a forgalom. Vajbabban például az időjárás kedvező volta folytán a termelői kínálat úgy fővárosi viszonylatban, mint a nagyobb vidéki géopontok felé erősen megnövekedett. Az ország valamennyi vajbatermelő vidékéről kocsirakományszámra szállítanak tételeket, aminek következménye, hogy e héten már 35 pengővel is kötöttek tételeket a kezdeti 50-55 pengős feladóállomási egységekkel szemben. A nagy árhányatlás oka az erős kínálat mellett az álló kereslet, mivel a munkáshányban szenvedő konzervgyárak és szárítók egyelőre csak kisebb tételekben vásárolnak. Pedig a fővárosba érkező áru, különösen a hevesmegyei, kiváló minőségű. Elég nagy tételekben érkezik továbbra is zöldborsó, nyári fejeskoposztó, kelkáposzta és burgonya, amelyek nyomában vevőre találnak. Hullott nyári almában a termelői kínálat állandó. A Dunántúlról, főleg Zala megyéből ajánlanak nagyobb tételeket, amelyekért a konzervgyárak 40-41 pengőt kínálnak az eladók által feltett 42-43 pengős árral szemben. Az árkülönbséget miatt egyelőre csak a nagyvárosok kereskedői részére vásároltak.

Az európai gabonapiaci helyzet kedvezően alakul. A kontinens jó részében folyik már az aratás és az elsősorban beérkező híradások mind arról biztosítanak, hogy a kenyérmagtermés az egész vonalon megfelelő a kívánalmi szintnek. Nem lesz Európában kenyérmag a most következő gazdasági esztendőben sem, amint ahogy nem volt az 1942/43-as évben sem. Búzáról és rozsról éppen úgy kedvezőek a jelentések, mint árpáról és kukoricáról. Egyes kedvező éghajlati viszonyok között fő országokban, mint pl. Romániában, Horvátországban, Bulgáriában és Törökországban az őszi árpatermés már be van takarítva és az eredmény mindenütt kielégítő. A tavaszi árpa pedig, amelynek beérését a júniusi kedvezőtlen időjárás mindenütt késleltette, ugyancsak kitűnő terméseredményt ígér. Valószínűen több árpatermelő országnak, így különösen Romániának kivételre is lesz feleslege, amit természetesen első-sorban Németországnak fog szállítani.

Az európai kukoricatermés kilátásai mérsékelt kedvezőek. A júniusi viszonylag alacsonyabb hőmérséklet a kontinens több államában huzamosabb ideig érezhető volt és a kukorica nem fejlődhetett úgy, mint rendes időjárási viszonyok között. A júliusi kedvező idő azonban már sokat behozott és ha nem is ígér a kukorica ez évben rekordot, kielégítő termést mégis mindenképp várhatunk. Annál kukoricája mindenesetre lesz Európának a most következő gazdasági évben is, hogy pótolni tudja a búza- és rozstermését mindazonok a területeken, ahol a liszt keverésének szüksége mutatkozik meg. Ez a helyzet nemcsak a háborúban résztvevő európai államokra állapítható meg, de a semlegesekre is. Így pl. Svájc, amelynek kevés reménye van arra, hogy árpát, vagy kukoricát kapjon akár a tengerentúlról, akár a kontinensről és amely államnak mindkét terményeikből kiesi a termése, mégis abban reménykedik, hogy kifog jönni a saját terméseredményével. Svájc kukoricatermése az idén legálább 8500 tonna lesz.

A tengerentúli kukoricapiac ezzel szemben egészen más képet mutat. Amíg — mint említettük — a kontinensen a hűvös június folytán mérsékelt termést ígér ez a fontos termény, addig az USA kormányzata, amelynek amúgy is nagy gondot okoz a már eddig is felhalmozott hatalmas gabonakészlet felesleg, most újból nagy probléma előtt áll: mit fog tenni októberben, amikor a rekordtermést ígérő kukoricát kell átvennie, illetve elhelyeznie. E rendkívüli helyzet ellenére is a kukorica ára nem csökkent, sőt arról sem érkezik hír,

hogy komolyabb akció indulna meg a kukoricatermés területek csökkentésére. Amíg az argentinai gazdák azzal fenyegettek, hogy 8-9 millió tonna kukoricát a tengerbe fogják süllyeszteni és a kormányzat jelentős áldozatot hozott, hogy ez a pnsztító terv valóra ne váljon, addig az USA-ban a nagy felesleg és a várható hatalmas termés ellenére a kukorica júliusra és szeptemberre változatlanul 107 cent bushelenként. Ez a helyzet az USA-ban, amely a békeidőben 80 millió tonna kukoricatermése folytán az egész világot elárasztotta kukoricával és mindenütt lenyomta az árakat. A meglévő készletek egy részét a megnövekedett állatállomány takarmányozására használják fel, de jelentős mennyiségű kukoricát vesznek igénybe ipari célra is. Mindennek ellenére olyan nagy a fölösleg, hogy Észak-amerikában minden férőhely zsúfolva van termény-cikkkel. Hogy az árak „tartják” magukat, illetve a rendkívül kedvezőtlen elhelyezési lehetőségek folytán ársökkenés nem következik be, az kizárólag a dollár értékének hanyatlásával magyarázható.

A külföldi terménytözsdek árfolyamai: Chicagóban a búza júliusra 147, szeptemberre 148, a rozs júliusra 113, szeptemberre 110, a kukorica júliusra 107, szeptemberre 107, a zab júliusra 71 és szeptemberre 70 cent bushelenként. A winnipegai gabonahatáridőpiacon a búzát júliusra 104, októberre 105, a rozst júliusra 99, októberre 100, a zabot júliusra és októberre 52 és az árpát júliusra és októberre 65 centtel kötötték.

Állatpiaci szemle.
 Az elmúlt hetek erősebb vágómarhafelhozatala a közellátás illetékes tényezőinek beavatkozása következtében a múlt héten a szokásos mennyiségre csökkent. A napokban jelentek meg a vágóállatok forgalmának és levágásának szabályozásáról szóló új rendeletek, amelyek a közellátásiügyi minisztérium, valamint a földművelésügyi minisztérium elgondolásainak összehangozásával szabályozzák a vágómarhák igénybevételét. A rendelet keretében ugyancsak szabályozást nyert az egyes szarvasmarhák értékülönözésének kiegyenlítése céljából létesített értékesítési alap létrehozatala is. A rendeletet lapunk más helyén részletesen ismertetjük.
 A budapesti sertéspiacra a múlt hetek felhozatalához viszonyítva e héten már kisebb mennyiségben érkezett sertés.
 A süldőhiány következtében az őszi beállítások egyelőre csak igen kis arányúak. Hiány van szérumsertésben is, ami miatt a sertés-szérum gyártás kisebb arányú, s ez is gondot okoz a hizlalóknak.

Termény- és takarmányfélék.
Gabonamérek. (A Budapesti Áru- és Értéktözsde hivatalos árjegyzése.) 1943 július 22. A gabonaféléknek a június 23-án megjelent 37,000/1943. K. M. számú rendelettel (l. „Köztelek” f. évi 26. sz.) megállapított termelői árai az ország bármely feladóállomásán, 100 kg-kint, pengőben, vasúti kocsiba vagy uszályba vagy a malom, illetve hántoló üzem raktárába az eladó költségén legalább 15 tonnás tételben berakott áru vonatkoznak. Búza: 78 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40—; rozs (kétszeres): 71 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 37—; árpa: takarmányárpa 65 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 36—; sörárpa, legalább 65 kg/hl-súlyú 40—, kopaszárpa 50—; zab: 41 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40—; köles (fehér, vörös, szürke vagy japán), rostált, tisztított 40—; hajdina: legalább 60 kg/hl súlyú, hántolatlan, szokványiszertű 40—; az 1942. évi termései kukoricának a 97,100/1942. K. M. számú rendelettel megállapított termelői ára: szemes, legfeljebb 15% víztartalommal 23-50.

Különböző termények és vetőmagok. (A Budapesti Áru- és Értéktözsde hivatalos árjegyzése.) 1943 július 22. Az 1943. évi termései különböző mezőgazdasági terményeknek a július 1-én megjelent 40,000/1943. K. M. számú rendelettel (l. „Köztelek” f. évi 27. sz.) megállapított legmagasabb termelői árai az ország bármely feladóállomásán, 100 kg-kint, pengőben a következők: Repcemag: káposzta- vagy répa-repce, szokványiszertű 88—, vadrepce, legfeljebb 5% idegenkeveréssel 60—; lenmag, olajgyártásra, szokványiszertű 100—; napraforgómag: fehér, szürke, csíkos, szokványiszertű, enyhén dohos 70—; sómag: szokványiszertű, enyhén dohos 90—; szójabab: szokványiszertű 80—; kendermag: szokványiszertű 150—; rostkeverésmag: 96% tisztaságú és 85% csiraképes 200—; gomborkomag: 96% tisztaságú 70—; mák: kék, legfeljebb 2% idegenanyaggal 200—; mustár: legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér és fekete 100—; kömény: és édes kömény: legfeljebb 2% idegenanyaggal 300—; koriander: legfeljebb 2% idegenanyaggal 100—; borsó: legfeljebb 2% idegenanyaggal, hántolatlan, élősziakszikes, Viktória 65—, expressz 60—; lenecse: élősziakszikes, legfeljebb 5% idegenanyaggal és léhaszemmel, kisszemű 90—, középszemű 100—, nagyszemű 120—, erdélyi lenecse, természeténél élősziakszikes, bármely háromszék- és udvarhelymegyei feladóállomáson 120—; bab: legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér, szokvány és gyöngy 80—, fehér, hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűr, továbbá egyszerű szemes 85—, tarka, vegyes és egyéb 77—; búkköny: 96% tisztaságú, szeszös 160—, panton 70—, tavaszi 72—; csillagfűr: 96% tisztaságú, édes 45—, keserű 36—; tavaszi és őszi takarmányborsó: 94% tisztaságú 75—; szegzborsó: 95% tisztaságú 50—; lóbab: 95% tisztaságú 64—; lóheremag: nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalmú 300—, erdélyi, nyers, előbbi százalékos 310—; lucernamag: nyers arankás, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% lóheré és 1% arankatartalommal 580—; baltacimnag: hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vértümagtartalommal 140—; bíborheremag: 95% tisztaságú 200—; fehérheremag: 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svédheremag tartalommal 450—; komlóslucernamag: 95% tisztaságú 300—; kores (svéd) heremag, 94% tisztaságú 400—; nyútszupukomag: 90% tisztaságú 260—; somkórómag: fehér, 94% tisztaságú 240—; szarvaskerepmag: 94% tisztaságú 320—; muharag: 95% tisztaságú 50—; sudáni fűmag: 95% tisztaságú és 80% csiraképes 80—; gabchurmag: 96% tisztaságú és 90% csiraképes, őrös 70—, aprószemű 60—; cirokmag: 95% tisztaságú, seprőcirok 38—, cukorcirok 50—.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetsége magostályának heti jelentése.) 1943 július 23. A magpiacn bíborheréből már jelentkezik kínálat, azonban csak inkább kisebb tételek kerülnek piacra, ami a gyenge terméseredménnyel magyarázható. A fehérheré-piac teljesen üzletlen. A búkkönyök kilátásai javultak, de ebben a cikkben for-

OK
 légengörgő
 lovaskocsin
ÚJÍTÁS!
 a gumihiany idejére
 lenyelhető vastalprú
 kerekek!
 Gyártja: **ORENSTEIN ÉS KOPPEL**
 MAGYAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
 Budapest, V. Vilmos császártér 31.

gánál, Budapest
 címűl
 z érdeklődőknek
 földművelésügyi
 Lajos-tér 11.)
 gyestülete (Buda-
 A Kesz-
 an végzett hall-
 az annak meg-
 volt évfolyam-
 közöljük: Ked-
 i gazdasztalál-
 el kapcsolatban
 — a megneheze-
 os kollégáknak
 — jobb időkre
 közölnk megvál-
 dozatokészégünk
 Bajtársi Szolgá-
 szorításunkat és
 hely, 1943 július
 kgy István dr.,
 országon az üze-
 tej mennyisége
 nyzatot mutat,
 leküzdésében a
 egyvernek bizo-
 lmi helyzet az
 változást nem
 ostani 0.6%-kal
 ne hetének tej-
 és 6.2%. Svéd-
 elkedést mutat,
 mennyiséget még
 és vajforgalom
 11 évi helyzetei
 nciaországban a
 rendszer beve-
 agyobb mérvű
 gyártó vonalon
 a közellátás
 tej nem áll ren-
 dom az előbbi
 azonban csök-
 állapított árak
 om, de a zug-
 nyul elégséges
 rádiós gazdasági elő-
 ng Dezső dr. m. kir-
 eket vessen össze-
 ági tanár: Lele-
 3 órakor a) a föld-
 ztályának előadása:
 yula dr. mezőgazda-
 ti kártevő. 15-én,
 ágazásági főiskolai
 atunk készítésénél
 vettük Bucs közseg-
 érdemes gazdasági
 3 órakor: Időszerű
 r. Országos Gazda-
 mó az alábbi nyilván-
 akit leszerződötteti,
 tján lépjen érintke-
 ankaadó az illetékes
 ági munkaközvetítő
 a szerződést három
 zvetítő hivatalhoz
 ttamoztatni kell és
 hogy a munkaadó
 tító hivatali bizza
 Lajos (Kassa, And-
 nős, gazdaságban
 aránya vm.: juhász
 id), Kordésmunkát,
 ból mintegy 60 lég-
 sz-Nagykun-Szolnok
 éves, nős, családos,
 uradalemba vagy
 Nőgrád vm.: Bede
 Vészi József (Buda-
 éves, nőtlen, mint
 nán (Budapest, II.,
 anfolyami végzett-
 zik.

ztény
 lőt
 k. 8479

galom nem indult meg. A hüvelyesek piacán újtermésű expresszorsóval a kínálat már élénk, a betakarítás folyik. A piacra került tételek könnyen találnak vevőre.

A burgonya ára. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a közellátási miniszter 30.100/1943. K. M. számú rendelete alapján július 22-től kezdve további intézkedésig a termelőknél budapesti paritásában az 1943. évi termésű nyári rózsa és Gúlbaba mosatlan újburgonyáért q-kint 32, Elja és sárga mosatlan újburgonyáért q-kint 28 pengőt fizet feladóállomáson, vagonba vagy hajóba rakva; az átvételt a Növénytermelési Hivatal szokványai szerint eszközözi. A fent megállapított árból vasúti szállításkor feladóállomáson és Budapest-Nagyvásártélen távolságának megfelelően 250 km-nél kevesebb fekvő állomásokon a 15/c. 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16/c kocsiszály fuvardíja, hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Szállításkarmány- és számaárak. A július elsején megjelent 40.000/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” f. évi 27. sz.) szerint a laza szállításkarmányok és számafélék kiszállítva q-kint a következő bármely feladóállomáson vasúti kocsihoz kiszállítva q-kint a következő: la lucernaszéna 16—, la lóhereszéna 14—, la baltacímzésű 14—, la zabosbükökönyszéna 14—, la muharszéna 12—, la rétiszéna 13—, féltéses rétiszéna 10/50, savanyú, vagy azótt rétiszéna 6/50, la takarmányszalma 6—, la rozsalomszalma 5/30, egyéb egészséges szálmák 5—, la zsuppszalma 11— P. Az 5 km-nél nagyobb tengelyfuvar terítést és a nyílt piaci árat a rendelet részletesen szabályozza.

Allatok és állati termékek.

Vágómarha- és borjúárak. A július 2-án megjelent 36.700/1943 K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a vágómarha és vágóborjú legmagasabb termelői ára, etetés-ítatás után 8%, 5 km-nél nagyobb távolságról hajtás és nem etetés után 4%, vásári eladásnál pedig 6% súlyengedmény levonása után elősúlykg-kint a következő: I. o. ökor és növendékmarha 2/20, II. o. ökor és növendék 2—, III. o., ökor, növendék 1/80, csontozni való ökor és növendék 1/50, bika, I. o. 2/15, II. o. 1/95, III. o. 1/75, csontozni való 1/45; tehén, I. o. 2/10, II. o. 1/90, III. o. 1/70, csontozni való 1/40; I. és II. o. bivalyökör és növendék 1/75, III. o. 1/65, csontozni való 1/40; I. és II. o. bivalybika 1/70, III. o. 1/60, csontozni való 1/35; I. és II. o. bivaly-tehén 1/65, III. o. 1/55, csontozni való 1/30; vágóborjú I. o. 2/40, II. o. 2/10 P. Az osztályozást a rendelet pontosan megszabja.

Vágójuh- és bárányárak. A július 2-án megjelent 36.700/1943 K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a vágójuh és vágóbárány legmagasabb termelői ára (a vágómarhánál fentebb részletezett súlyengedmény levonása után) a következő: vágójuh 1/50, vágóbárány 1/60 P elősúlykg-kint. A 30 mm-nél magasabb gyapjútarlós vágóállatot kg-kint 10 fillérrel nagyobb áron lehet forgalomba hozni.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi állatvásárok és közigazgatási igazgatóságának jelentése.) 1943 július 23. Árak: csikó 700—1000—, könnyű kocsi 250—4750—, igás kocsi, nehéz 200—5000—, igás kocsi, könnyű 500—800—, alárendelt minőségű ló 380—500—, vágóló 180—650—, szamar 400—520—pengő darabonkint.

Sertésárak. A július 2-án megjelent 39.200/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a beállítani való fiatal, egészséges, ivartalanított, orbánc ellen oltott, szimultán oltott elsertésekért számítható legmagasabb termelői árak, helyt gazdaság a következők: 20—25 kg-os 4/30, 25—30 kg-os 4—, 30—35 kg-os 3/82, 35—

40 kg-os 3/70, 40—45 kg-os 3/60, 45—50 kg-os 3/37, 50—55 kg-os 3/18, 55—60 kg-os 3/03, 60—65 kg-os 2/90, 65—70 kg-os 2/79, 70—75 kg-os 2/70, 75—80 kg-os 2/66, 80—85 kg-os 2/63, 85 kg-nál nehezebb 2/60 P kg-kint. A 20 kg-nál könnyebbsovány sertésdarabonkint 86—P alatt szabad megégyezés tárgya. A hizotsertésekért, 12 órai koplálás után, helyt gazdaság a következő legmagasabb termelői árak számíthatók: 150 kg-nál nehezebb, la 2/90, 145—150 kg-os la 2/85, 130—145 kg-os la 2/80, 115—130 kg-os la 2/76, 100—115 kg-os la 2/71, 100 kg-os és nehezebb, közepminőségű szedett 2/66, 80 kg-os és nehezebb-sonkasulódó 2/71. A tenyésztésre és szérutermelésre eladott és a fentiekben fel nem sorolt sertések ára vonatkozóan a rendelet külön intézkedik.

Tenyészmariák és jármosókrök. (A Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő R.-T. vásári jelentése.) 1943 július 23. la belföldi jármosókrök és beállítani való tinó (tarka) 580—680 kg-os 2—2/30, la belföldi jármosókrök és beállítani való tinó 480—680 kg-os 2—2/30, la fehér jármosókrök 2—2/30, 1 1/2 éves lisz 2/50—3—, fiatal hasas és frissfejs tehén 2/50—3— P kg-kint.

Baromfiárak. A július 2-án megjelent 39.000/1943. K. M. sz. rendelet szerint (l. „Köztelek” f. évi 28. sz.) az előbaromfi legmagasabb termelői ára az ország egész területén a következők: Liba 4/80, kacsa 4/70, csirke 4/70, tyúk 3/60, pulyka 4/20, gyöngyös 4/40 P kg-kint.

Tojás. A július 1-én megjelent 38.100/1943. K. M. sz. rendelet szerint a friss tyúktojás legmagasabb termelői ára az ország egész területén 4/20 P kg-kint.

Tej és tejtermékek. A július 1-én megjelent 38.800/1943. K. M. sz. rendelet szerint (l. „Köztelek” folyó évi 27. sz.) a legalább 3% zsírtartalmú teljes tej fogyasztói ára literenkint a thj. városokban 52 m. városokban 50, községekben 45, viszonteladói és piaci ára pedig 50, 48, illetve 43 fillérrel nagyobb nem lehet. Termelő fogyasztói árak csak akkor számítható, ha házhöz szállít, egyébként csak a viszonteladói árak. Budapestben és környékén a pasztörözött, vagy gümőkörmentes tehénestet tejének fogyasztói ára kannában 70, viszonteladói ára pedig 67 fillér, a közvetlenül felszállított tej pedig 68, illetve 65 fillér literenkint. A 16% zsírtartalmú tejföl fogyasztói ára ott, ahol a tej fogyasztói ára 46 fillér, vagy alacsonyabb, literenkint 1/90, ahol a tej 48, vagy alacsonyabb, ott 2—, ahol a tej 50, vagy alacsonyabb, ott 2/10; ahol a tej 52, vagy alacsonyabb, ott 2/20, végül 54 fillérrel magasabb tejár esetén 2/30 P-nél több nem lehet. Budapestben és környékén 2/80, viszonteladói ára pedig a fentieknél 20 fillérrel alacsonyabb. A vaj legmagasabb ára: pasztörözött teavaj tömbben vagy hardóban nagykereskedőkkel szemben 9/30, kiskereskedőkkel szemben 9/40, fogyasztói ára pedig 1/10, pasztörözetlen, centrifugált 8/90, 9—, illetve 9/70 P kg-kint. Az elsőrendű juhgomolya legmagasabb termelői ára 4/20 P kg-kint. A fentiekből eltérő árakat és az egyéb tejtermékek árát a rendelet részletesen szabályozza.

Különfélék.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi vásárgazdóságának jelentése.) A nagyvásártélen és a vásárcsarnokokban 1943 július 12-től 17-ig jegezett árak q-kint, aranypengőben. Zöldség: Sárgarépa és petrezselyem (100 csomó) 10—60—; zeller (100 csomó) 30—80—; karalábé 40—55—; zöldjével (100 csomó) 15—50—; karfiol, levéllel 50—300—, tisztított, la 200—500—, la 100—200—; vöröshagyma, zöldjével (100 csomó) 10—20—; zótd (100 csomó) 16—45—; cékla, újdonság (100 csomó) 30—100—; fejeskáposzta 25—40—; kelkáposzta, la 40—70—, la 28—50—; vöröskáposzta, újdonság 50—120—; fejessaláta

(100 fej), la 25—40—, la 20—30—; forma, nemesített, 1^a 180—280—, la 80—100—, erős 40—80—, burgonya, nagy 37/45, apró 20/65; champignon-gomba, la 800—1100—, la 500—800—; jánosnapj rétek (100 csomó) 20—40—; retek (100 csomó) 16—60—; uborka, kovászolni való 40—80—, nagy-salátának 40—120—; zöldpaprika (100 darab), tölteni való 16—100—, apró, hegyes 4—40—, kecskeszarvú 20—50—; tök, főzni való 6—18—; paradicsom 60—200—; zöldbab, vajhab, hüvelyes, la 50—110—, la 40—70—; velőborsó, zöld, hüvelyes, la 70—130—, la 60—120—; zöldborsó, hüvelyes 60—120—; zöld kukorica (100 csó) 16—36—; sóska 50—100—; paraj, tisztított 60—120—. A forgalom közepes, az árak csökkentek. Gyümölcs: Alma 60—200—, rétesalma 80—150—; körte 80—300—; cseresznye, fekete 120—320—, sárga 100—180—; meggy, nagyszemű, kemény 120—230—, hólyagos 80—150—; aprószemű 80—160—; ribizli 80—120—; egres 80—170—; málna 150—250—; kajszibarack 60—280—; őszibarack 90—520—; szilva 50—140—. A forgalom közepes, az árak csökkentek.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borértékesítő Szövetkezetének jelentése.) 1943 július 23. A borpiac változatlanul szilárd. Szesz. Az egyedáruságnál az összes szeszféleségekben e héten is a megállapított keretek között volt forgalom változatlan árakon. Gyümölcslevek. A gyümölcslevek piacán e héten is csendes volt a forgalom. A főzdek részéről nagyobb tételekben nem volt kínálat és csak kisebb tételekért volt némi érdeklődés, tartott árakon.

Országos állatvásárok. (1943 július 27-től augusztus 2-ig.) Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos ezért az illető község előjáróságához fizetett válaszos kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és állatfelhajtás lesz-e? Július 27-én: Aranyosmegyes, Bánffyhunyad, Devescer, Kövesliget, Mezőkaszony, Nagypirt, Zalazántó. Július 28-án: Alsónémedi, Buza, Lébényi, Nyírlugos, Nyírmada, Szinervaralja, Zilah, Zomba. Július 29-én: Hajdúdorog, Jászfényszaru, Kapuvár, Királydarác, Letenye, Nyárádszereda, Pellérd, Szamosújvár, Szany, Tét. Július 30-án: Lővéte, Söjtör. Július 31-én: Apátalva, Harkány, Kutas. Augusztus 1-én: Óriszentpéter. Augusztus 2-án: Adand, Apc, Bácsbokod, Balassagyarmat, Bő, Dombó, Feketeardó, Felsődabas, Jászalsószentgyörgy, Jászarozsallás, Kétegyháza, Kőlcse, Mernye, Mezőkeresztes, Mosonmagyaróvár, Nádudvar, Nagydorog, Nagyoroszi, Pásztó (két nap), Pécs, Somogyfásmon, So mo ja, Szentjobb, Szigetvár, Tab, Tarján, Tiszánána, Tolna, Ungvár, Varpalota, Zalaapáti, Zalazentiván.

ZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy kizsgazda. Ha birtokának határszegélyén mult évben kivágott akácok sarjhajtásainak hegyét a szomszéd marhái lerágták, akkor, szép egyenes fák bizony nem fognak nőni, hanem tényleg elbokrósodnak. Hogy akácfaorát megmenthesse és — mint írja — szép, svaár fákat csak úgy nevelhet, hogy vagy az idén, a levágás után kihajtott erősebb hajtásokat nevelje föl szálfnaknak, vagy pedig ha már ilyen érintetlen erőteljesebb hajtás nincs, akkor jövő tavaszra nevelilyent magának. Mindenképpen azonban az akác-tushokról lementsi a többi hajtást, nehogy azok szívják el a tuskó növesztés és tápláló erejét a „kedvezményezett” főhajtásoktól. Dr.

BUDAI főútvonalon levő elsőrendű modern 1,500.000 P értékű **bérházamat elcserélném** hasonló értékű jó fekvésű **földbirtokért.** Ajánlatok »jó talaj 13360c jellegére 8485 BLOCKNER J. hirdetőirodájába Budapest, IV., Városház-u. 10.

Betársulnék 500 katasztrális holdas, vagy felül 3302 **birtokoshoz** gazdaság vezetésére jövedelem részesedési alapon; avagy tökével rendelkező társaságalkotót keresek bér- vagy sajátgazdálkodáshoz hosszú időtartamra lehetőleg Niskolc-Debricen — Nagyvárad — Pécs környékén »Okleveles gazdatiszt 3302c jellegére a kiadónvártalva.

Termeltetek szerződéses alapon **repçét és őszi olajözönt** minden nagyságú területen, minden mennyiségben. Gyors és előnyös lebonyolítás! **PÖHL HENRIK** MAGTERMELŐ, a Hüvelyesforgalmi Központ Budapest, IV., Váci-u. 56/58. telefon: 181—453, 387—174.

Vásárolok termelőktől: borsót, babot, mákot, csillagfürtöt, citrommagot és kopaszárpat minden mennyiségben. **Veszünk** minden mennyiségben: hazai fésűs, cigája és más fajta tenyészjuhót, bárányt és vágóbirkát. **Szállítunk** elsőosztályú borzderes teheneket, üszöket és jármosókrököt, tenyészsertéseket és süldőket, valamint minden fajta tenyészjuhót, bárányt és kecskét. **TENYÉSZ- ES HASZONÁLLATFORGALOM** Budapest, IV., Váci-u. 56. Telefon: 387—174 8482

Csepeg az istállója? A szabadalmazott motornélküli **»Autoventor«** folytonszellőző **szárassza és páramentessé teszi Malacfiasztatónál** ökor-, tehén-, ló-, birkaistállókban egyaránt bevált. **Vadas Mihály** okl. mérnök 8423 hűtő- és szellőzőberendezések vállalata Budapest, VII., Damjanich-u. 36. Tel.: 220-051

SZEKÉRKEREKET, bármilyen méretben, szekéralkatrészek, strápszekerek, kocsiok, speciális hengerek, ökor járomok, tézslák és az összes gazdasági szerszámok és eszközök előnyösen állandóan beszerezhetők. **BÁLINT LÁSZLÓ** gazdaságában, **JOBHÁZA** u. p. Rábatamási, Sopron m. 8400

Gazdatisztet keresek október 1-re távollévő jóbarátom 600 magyar holdas birtokára, ahol villanytelep, kisvasút, iskola és a belterjes gazdálkodás minden eszköze megvan. Idősebb női egyének, akik a birtok önálló vezetésére alkalmasak, gyakorlati és feltétlen megbízható gazdatisztet, bizonyítvány-másokkal felszerelt kényvűüket küldjék címre. **Gergely Andor** főjegyző, Jásziskisér.

Sopron megyében, Magyarkeresztúron, 276 magyar hold **igen jóminőségű birtok** eddig okleveles gazda elsőrendű saját kezelésében volt, **október 1-re** tökéletes bérlőnek, felszerelés nélkül, **több évre bérbeadó.** Pálivadosfa vasútállomás birtokon, kövesút birtokkal határos. Tulajdonos: **Kökény Lajos** nyug. községi főjegyző, **Pestszentlőrinc.** 8487

40-45 HP TRAKTOR NEUMAYER gyártm. generáljavított szántóképes, 4—6 vasmű EBENHARDT-ekével **azonnal szállítható.** Használt traktorat beszereljük. **Szántógépkereskedelmi Kft.** Budapest, V., Sziget-u. 11. Telefon: 291—361 **Minden gazda a Köztelek Gazdasági Könyvtárát olvassa**

Centrifugál szivattyúk 100—5000 l percceljesítménnyel **raktáron,** benzínmotorral is. **BAJOR** műszaki és gépkereskedő 3304 Budapest, Zápolya-utca 32. Telefon: 291—784

Eladó 475 kat. hold területű jó minőségű **tanyás birtok** Csökmön (Bihar m.) 163 hold legelő, többi szántó. Bővebb felvilágosításokat **Szeghalmon dr. Werner** ügyvéd ad.

8 HP HOFHERR 10 léggörös, **10 HP NICHOLSON** 8 léggörös, valamint nagy **VASKAZALÓZÓ GŐZGÉPEK ELADÓK.** Megtekinthetők: **SIMON GÉPRÁKTÁR** Budapest, Frangepán-u. 18. Telefon: 293—784 8486

KEMÉNY PÁL

OKL. GAZDA
TERMELTETŐ ÉS TERMÉNYFORGALMI IRODÁJA
BUDAPEST, V., ZRINYI-U. 1. Telefon: 186-481

Termelési szerződéseket köt és kamatmentes előleget folyósít: bíborhera, szőszösbükköny, maglóhere, lucerna, nyúlzapuka, takarmányfeleségekre és egyéb konyhakerti növényekre, továbbá fonallen, lenmag, kendermag és egyéb olajosmagvakra.

Felvásárol, igen előnyös abraktakarmánycsere feltételek mellett, borsó, bab és egyéb hüvelyes terményeket, s takarmánymagfeleségeket.

Hadíüzemek megbízásából, jó bónitású gazdaságoknál tehenészetet állít be és bérhizlálási szerződéseket köt, igen előnyös feltételek mellett.

Nagyobb tételekben vásárol ipari feldolgozásra, ószizalmát, kender- és lenkórót. 8454

Vállalja:
Gazdaságok üzemi beszervezését és műszaki tanácsadását.
Új gazdaságok központi vezetését, hivatásos ügyek budapesti elintézését.
Gazdasági számtartás felfektetését, központi vezetését, adó mérleg elkészítését.

Termeltetnek — jól kezelt gazdaságokban — őszi vetésre

spenót-, téli retek-, tarlórépa- és mezei saláta vetőmagvakat.

Vetőmagot kölcsön adom, francó szállítom. A legmagasabb átvételi árat biztosítom. A lekötendő legkisebb vetési terület 3 kat. hold. Tekintettel az augusztus végétől szeptember közepéig történő vetési időre, kérem a vetőmagigénylés mielőbbi bejelentését, hogy azt a rendelkezésre álló készletből biztosíthassam.

Balázs László József
vetőmagvak szerződéses termeltetése
8468 Budapest, II., Csalogányu. 5., fsz. 1.

MÉREY ERNŐ
BUDAPEST
IX., Erkel-utca 20. sz.
TELEFON: 382-295.
34 éves gyakorlata alapján vállalja gazdasági számvevősködés felfektetését, irányítását, felülvizsgálatát, zárszámadás (mérleg) készítését, minden üzemi és számtartási munkák végzését. 2089

KISVASÚTI
használt
SÍNEKET
és felszerelési tárgyakat legmagasabb áron
VÁSÁROLJA
ORENSTEIN ÉS KOPPEL
magyar R.T. BUDAPEST,
VI., Vilmos császár-út 31. sz. 8392

**Kerti-
bútort**
keresek meg-
vételre. Kevésbé
használt, de csakis
prima, jó bútor jöhet
számításba. Ajánlas-
tokat »PARKDISZ
3341« jellegre kér a
kiadóba. 3341

FUTURA

BUDAPEST, V. VIGÁDO-U. 6

GABONA-OSZTÁLY
Vásárol búzát, rozsot, sör- és takarmányárpát, kukoricát, zabot, kölest és hajdinát.

OLAJMAG-OSZTÁLY
Vásárolja az összes olajos magvakat. Szerződéses alapon, legnagyobb kedvezményrel szervezi az olajosmagvak termelését.

GYAPJU-OSZTÁLY
Az ország gyapju termésének begyűjtését és elosztását végzi és az országos gyapjuárveréseket rendezti.

MAG-OSZTÁLY
Takarmány-magvakat, hüvelyeseket, fűmagvakat vásárol és elad, termelési szerződéseket köt.

MAGTERMELÉSI-OSZTÁLY
Édescsillagfűrt, fagyborsókat és babok, konyhakerti és virágmagvak szerződéses termeltesével foglalkozik.

RAKTÁR ÉS SZÁRÍTÓÜZEMI-OSZTÁLY
Vetőmagtisztítás, gabona, tengeri és olajosmagvak szárítása.

**TÖBB MINT 2000 KIRENDELTSÉG, FŐ-
ÉS ALBIZOMÁNYOS**

Ceretan-nal pácolom

a búza-, árpa- és a rozsvetőmagot,
mert hatékony védelmet nyújt:

a búza bűdös- vagy kőszögje,
az árpa kemény- vagy fedett poriszögje,
az árpalevél csikossága és foltossága,
a gabonaneműek (főleg rozs) hópenésze ellen.

VISZONTELADÓKNAK ENGEDMÉNYI
»Bayer« NOVÉNYVÉDELMI SZEREK ELOSZTÓJA:
TILLINGER GYÖRGY, Újvidék, Búza-tér 19. Távbeszélő: 3919.

Rhode island tenyészkakasok
áprilisi kelésűek, szeptemberi szállításra, drb-kint 35.— pengőért előjegyezhetők
Rhode island tenyésztojások
(legkisebb rendelés 50 drb) —90 P-ért állandóan darabonként kaphatók.
Dr. SZÜLLŐ ÁRPÁD ÉS TÁRSA
töröskönyvelő, államilag ellenőrzött baromfitelepe 8440
BALATONALIGA. Telefon: Balatonaliga 16.

EMULGOR keverőgépek,
PRODUX zsebszámológépek,
valamint egyéb műszaki cikkek beszerezhetők
Gerő Sándor műszaki nagykereskedésében
Budapest, VI., Óutca 21. Telefon: 315-172. 8424

A m. kir. földművelésügyi miniszter kiadványaként megjelent
vitéz nemeskéri Kis Géza-Félfé
Endre-Géza szor Dezső dr.
Liszzy Edvárd:
A hivatásos vadász
című szakkönyv.
(Két kötet, 600 oldal.)
Ára: füzve 7.— P.
8421 Megrendelhető a M. kir. Földművelésügyi Minisztérium Házipénztára (Budapest, V., Kossuth-tér 11) útján a vételár előzetes be-
küldése mellett.
Postai szállítás esetében a portóköltség 90 fillér.

**Lajtok, tartályok,
fa- és vashordók**
legelőnyösebben beszerezhetők
Fémipari és Kereskedelmi Vállalat kft.
Budapest, XIII., Váci-út 69. Tel.: 291-764
8358

FAG
FAG GÖLYÖSCSAPÁGY-KÉPVISELET
HESZ ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 22.
TELEFON: 125-156 és 331-715. Székhely: FAG BUDAPEST

Bessemer
festék (védjegy állás)
a tökéletes.
**rozsdá-
elleni
védőmáz!**
LUTZ
Budapest, XIV., Örnagy-u. 4.

forma, nemesített, 12
80—, burgonya, nagy
800—1100—, Ha
20—40—, nagy,
aló 40—80—, retek
b), töltési való 16—
vá 20—50—, tok,
0—; zöldhag, vajbab,
velőborsó, zöld, hüve-
borsó, hüvelyes 60—
sóska 50—100—
zepsz, az árak csök-
salta 80—150—;
320—, sárga 100—
120—; egres 80—
—280—; ószibarack
om közepes, az árak

Böréretékű Szövet-
változatlanul szilárd,
eségeken e héten is
a változatlan áron.
n e héten is csendes
tétélekben nem volt
klődés, tartott áron.
augusztus 2-ig.) Nem
különböztetés miatt
közesség előjárásához
ak-e vásárt és állat-
gyeges, Bánfihunyad,
it, Zalazántó, Július
s, Nyirma, Szinér-
dorog, Jászfényszaru,
da, Pellérd, Szamos-
Július 31-én: Apát-
zentpéter, Augustus
Bó, Dombó, Fekete-
szállás, Kétegyháza,
ár, Nádudvar, Nagy-
gyógysámsón, Somója,
Tolna, Ungvár, Vár-

NETEK.
mult évben kivágot
terágtak, akkor, szép
nyelg elbokrosodnak.
— szép, sudár fakát
tán kihajított erősebb
már ilyen érintetlen
ével ilyen magának,
tszi a többi hajást,
aló erejét a „kedvez-

**más fajta
vágóbirkát.**
k elsőosztályú
sheneket,
rmosókrö-
rtéseket és
mindenfajta
hárányt és
DM
174 8482

keresztúron,
birtok
öröndü saját
r i-re tőke-
nélkül, több
adosfa vasút-
birtokkal ha-
ny Lajos
Pestszent-
8487

örös,
örös,
**HALOZÓ
GÉPEK
ÓK.**
8486

Magtisztítógépek.

Neubaus-gyártmányú „NEUSAAT“ teljesen acélból, minden termény és aprómag tisztítására alkalmas. Az egész világon elismert kiváló teljesítményű gép, többféle szab. díjtással. A kisebb típus 10 sz. 500 kg óraterjesztményű. 4 első és 4 alsó szítával 2 db. nagyterjesztményű szab. rázótrórel, az összes kiegészítővel együtt P 2349. Aprómagvaknak megfelelő sziták külön rendelésre. **Erőszükséglete 1/2 lóerő.**

Feltűnést keltő **ÚJDONSÁG A „FORMICA“** KISTRÁKTOR kapálóval. Minden sorfára beálltható! Üzemeltetéséhez 1 ember szükséges. Óránkint 75 deka petróleumot fogyaszt! A talajon mindössze 10 % hely kell a hernyótalpnak. Cukorrépa, búza, mák, dohány, tengetri stb. kopálására alkalmas. Helyettesíti a lovat is. Vetőgépet, műtrágyaszórót, fűkaszáló-stb. vonlat. Mint stabil motor — szíjzárszával — kisebb daráló, szecskavágó, szivattyú stb. üzemeltetésére alkalmas. 8437

Schieferstein-féle **MŰTRÁGYASZÓRÓGÉPEK** egy lóvontatásra. Fogaskerék, lánc, henger nélkül pontosan adagol, rendkívül könnyen tisztítható, igen olcsón szerkesztett gép.

München—Sendlingi **KISMOTOROK** a korszerű kismotorépítés remeke.

GENERÁL ÁRUKERESKEDELMI R.-T. Mezőgazdasági osztálya
BUDAPEST, XIII., FÁY-UTCA 9.
Városi mintaterem: ÜRMÉNYI KÁROLY Budapest, V., Báthory-utca 7.

VEGYESEK

SZÁRÍTÓK (növény, fészta stb.) tervezését, felállítását vállalja specialista mérnök: Székely Lajos, Budapest, III., Evező-utca 6. sz. 3326

FELESJÓBÍZSNAN mennék 200 vagy 400 darab földmunka-technikai anyagok, három évi felállításra. Cím: Hujagos István, Pasztaecseg, Szőlők megye. 3327

FEJŐSÍJHÁZ helyet keres okt. 1-re tizenhat éves gyakorlattal. A birkaállomány rühösség vagy bűdös ántáság kezelését vállalom. Cím: Kitti-Linger János fejősíjház, u. p. Nagykörpád. 3328

TŰZIFÁT adok cserébe: 1 vagon takarmányszalmát 1 vagon fát, 1 vagon szénért 2 vagon fát, 1 vagon lóhere vagy lucernát 3 vagon fát. Ajánlat: Tari Erdőgazdaság, Tar, Heves m. 3330

KIHÉLVÉZNEK 200 darab egészséges, prima birkát három évre, felállításra, kedvező feltételekkel. Oláh Pál juhász, Ullői, Mells-gazdaság. 3331

BÉRSZÁNTÁS augusztus 16-tól, kb. 450 kat. hold közepes-nehéz várostalaj, 8-9 szőlűvel. Ajánlatokat erősebb két traktorral rendelkezéskor kér. Barnabátpuszta gazdaság, u. p. Nagykőrny. 3336

200 anyabirkával elhelyezkedne 3 évre felébe 38 éves juhász. Fimás Imre, Nádudvar, Kőröscsög-tanya. 3368

FELESBIRKA 150 darab elgája juhokat jó legelővel rendelkező nagyobb gazdaságba félre szerződés megkötésével okt. 1-re felébe adnám, ahol 400-500-ig felszaporítható lenne és a négy év lejártával a tőke is felébe. Lehetőleg nem homokos gazdaságból kerek pontos címet. A juhok onkolását magam vállalom. Hódmezővásárhely, G. T. 861. 3371

FELESTARTÁSRA kiadó 400 darab prima, hazafelbűdös törzsananyag és 200 darab prima jerkebarány. Érdeklődők forduljanak Térgazdaság, u. p. Pálmónostóra. 3370

OKTÓBERI-realmennék 150-250 db I. oszt. fésűs juhokkal felállításra vagy keresek 100-200 hold bérletet, melynek kb. fele juhlegelő. Cím: Patai János, Pinkőpuzta, u. p. Lepény. 3367

PELAJÁNOM pesti lakómat cserényalásra keresek bérlettel. Vörösmarty-u. 41., III. 15. 3369

SERTÉSHÍZLALÁS megállapodást kötök előnyös feltételekkel. Ajánlatok „Hadi-izem 3377” jellegre a kiadóhivatába. 3377

ELADÁS
ÖTEMELETES lites béház, 40 modern lakással, Andrássy-utca illyaranyban, 1.500.000 P. 600.000 P. tehéknél rajta-maratnak, búzával uti ártával. Ajánlatok „Csak folt birtokosnak 2864” jellegre a kiadóhivatába. 2864

NÁDMÉZTERMÉSI telekötöm, esetleg szarvasfő veszem át, előzetes folyótok. Magért 90 fillért fizetek kg-ént. Előleg 20%. Nádizst is érdekel. Zombok Zoltán, Újpest, Apponyi u. 10. 3365

ELADÓ 18/36 Hafi-Parr-tractor, 8 HP H. Schr. lokomóbil, 9 méterre Máv. kazoalzó, Havas, Akadémia-utca 9. 3268

ÉRKEZŐ gyári új, olasz fésűs traktor és szármotógepek előjegyzést elfogadjuk. Cím: „Czemeszervező Iroda 3212” alatta kiadóban. Fájékozató ár: Irógépre 750 — P körül. 3212

ELADÓ 15 éves, törzskönyvezett, tenyészképes, tiszta arab szürke kanca, Shagya menell párosítva, erőhatásos daráló, hirtőlő, kocsikész, répa-kitermelő ekével, egyes ekéhez biztonsági kengyelvas, villamos hálókészülék. Vételre keresek kisebb használt vetőgépet. Zachariás Béla, Magyarbányves. 3271

ELADÓ 54-es MÁV esetlő 6-os kazánnal, javítást nem igényel, üzemképes, 1 db Eberhardt 3-4 vasú traktor-ek, 1 db 3-4 vasú Cornick-ek, 1 db 22-soros, kanalas vetőgép, 2 db 3-vasú fogatos eke, első és hátsó Cornick farkerek ek-kapcsolóval. Fenti gépek intányos árban eladók. C. intalan István, Karácsond. 3358

MÁJOM, kilenczárta, sikszítás, nagy körzettel eladó. Cím: „3359” szám alatt a kiadóba. 3359

ELADÓK: Traktorkultivátor 18-fogas újjeval egyenlő, 30-levelű traktortársa. Adlernál, Rétság. 3360

ELADÓK: Fogatos tárcsák, fogatos kultivátorok, számkapcsoló, nagyterjesztményű járgányok, 20-soros kombinált vetőgép, 20-és 17-soros vetőgépek, lóhereszóró, telzsepáratör, tejeskannák, esziliszóró, 4 HP-6s benzinnmotor, elevátor-dezszögölő, általánosmörítő, vízbarázda, szék méregző, 750 kg-os tizedes-mérleg, függő-köves daráló Adlernál, Rétság. 3361

URADALOMBÓL 20 darab használt ököszekré eladó. Klein István, Törökzentmiklós, K. osuth. u. 93. 3375

DOHÁNYKUKA fából, kb. 40.000 drb válogatva, dohánycsák kb. 1000 drb eladó. Vajda Zsigmond, Budapest VI., Vilma királyné-út 38. sz. Telefon: 422-308. 3267

MINDEN gazdasági könyvelési nyomatványt és könyvet a Pátria-nyomda nyomatványosztályában szerkeztető be. Budapest, IX., Üllői-út 25.

VÉTEL
MEZŐGAZDASÁGI szeszgyár keres megvételre kőszolopos, óránkint 120-150 liter teljesítményű lepárló készüléket. Ajánlatokat Zirci Apátság Gazdaság, Simontonya, címre kérünk. 3214

MEZŐGAZDASÁGI szeszgyárunk részére 2-oszlopos lepárlót keresünk óránkint 15 hl cefre lejárására, hozzávaló éretet cefrezsvatvával. Ajánlatokat Zirci Apátság Gazdaság, Simontonya, címre kérünk. 3215

JÓKARBAN lévő lótereblyegépet vennék. Ajánlatokat kérlek Wessely intéző, Nikla. 3293

VENNÉNK használatba állapottban lévő 50-40 lóerős traktorekkel és tárcsával, továbbá Ásványi-féle szartépot és nagykapacitású siló-töltő gépet. Gróf Széchenyi Tamás és Dénes uradalmi, Csokonaylont. 3296

VENNÉNK el nem azott borsószalmát vagy más birkatakar-mányt 3-400 mázsáig. Ajánlatokat kérlek Takács Gyula, Pestszentlőrinc, Állami telep 43. 3332

VENNÉNK új vagy használt, de jókarbanlévő gíget. Cím: dr. Kistelek-gazdaság, Székesfehérvár. 3333

KERESÜNK sponót, julska-bab, berlini petrez-elyem, flakke sárgarépa, braunschweig sárgarépa, velő-és cukorborsó vetőmagvakat. Ajánlatokat Konzervgyár, Sárospatak címre kérjük. 3334

VESEK 35 HP Hofherr-tractorhoz Olympia vagy más gyártmányú 50s- vagy hatos-eket. Ajánlatokat kérlek gróf Serényi Miklós, Vácduka. 3336

SZÁRTÉPŐGÉPET (lehetőleg Ásványi-rendszerűt), nagy teljesítményű szecskavágót és 110-120 voltos, 4-5 HP egyenáramú villanymotort, kifogástalan jó karban sűrűs megvételre keres Vizesfási uradalm, Békés. 3376

RÉPAVÁGÓGÉPET, újat vagy használtat veszünk. Hegedűsmajori gazdaság, Tác, Fejér megye. 3379

VÁLASZTÁSI malacokat keresünk megvételre. Ajánlatokat „Malacok 3378” jellegre a kiadóba. 3378

Magági csemetéket, keres uradalom kiskolázásra. Ajánlatokat mennyiség közlésével a Faiskolai aligapanycsájéje alatt a „Borszati Lapok” kiadóhivatába, Budapest, V., Báthory-utca 22. küldendők. 3195

Takarékoskodj a kenőanyaggal, csökködj le a fogyasztási góbbt SKF csapágyak betöltése áttal!

Elavult csapágyak gyakori és bőséges kenést kívánnak és így olajpazarlásra kényserülnek. SKF csapágyakkal a kenőanyag és a kenőmunka 70-90%-a megtakarítható.

SKF

Svéd Golyóscsapágy R.-T. Budapest, IX., Üllői-út 55.

BÉRLET
BÉRLETET keresek 60 hold körül. Esetleg betársulnék. Telszerelésem, tőkém van. Szives megkeresést „3193” sz. alatt a kiadóba kérek. 3193

SOPRON megyében, Magyar-keresztúr községben, 276 m. hold, igen jó minőségű, kiváló karban lévő birtok, minden szükséges gazdasági épülettel, 1943 október 1-től bérbeadó. Tulajdonos: Kócsényi Lajos, nyug. községi főjegyző, Pestszentlőrinc. 3248

200-250 hold prima tanyabirtokot 60-és holtfelszereléssel vagy anélkül bérelnék. Hollo Imre, Alberti-Irsa, Pest megye. 3336

JÓL zöldelő tarlót keresek 4-6 hétre bérbe 500 darab birtka legelőjének Trágya uti marad. Lehetőleg Pesthez nem nagyon messze. Ajánlatokat kérlek: Takács Gyula, Pestszentlőrinc, Állami telep 43. 3337

KARÁCSOND határában, a most épülő öntözésatorna mellett, 48 kat. hold tanyabirtok bérletre mindent megtermő fekete föld, 60-és holtfelszereléssel, eszéllel, katonai bevonuláson miatt, a további négy esztendőre átadó. Lengyel Károly hadnagy, Budapest, Jászberény-út 7. 3340

Csépléshez, gőszántáshoz, kazántüzeléshez, házfűtéshez

Tatai szén és brikett

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
Budapest, V., Zoltán-u. 2.

VITÉZ DIEBALLA-LIPTÁK BÉLA ÉS LIPTÁK GÁBOR
KENDER, ÉS LENGYÁRA minden mennyiségben vásárol bármely feladóállomásról

MAGLENSZALMÁT

Cím:
DIEBALLA-LIPTÁK BÉLA ÉS LIPTÁK GÁBOR
KENDER, ÉS LENGYÁRA
FURKÓPUSZTA, u. p. BÁTASZÉK. VASÚTÁLLOMÁS: BÁTA
Hajóállomás: Dunaszekcső — Telefon: Bátaszék 21. sz. 8430

Földbirtok

az Alföldön
145 kat. hold,
kövesút mellett,
vasúthoz közel

eladó.

Ajánlatokat a Földbirtokosok jegyére BLOCKNER híradóba, Budapest, VI., Vilmoscsászár-út 33. kérem. 8303

MONARCH-DARÁLÓ és különféle daráló-kövek, valamint mindentféle gazdasági és műszaki cikkek legelőnyösebb beszerzési forrása.

KEMÉNY MANÓ műszaki üzlet 8066 Budapest, V., Akadémia-u. 21.

Hizlalásra

azonnal vállalkozok **3-400 drb legalább 50 kg-os uradalmi süldőt.** 8491/a

Takarmányom van.
Ujvárosy István gazdasága
Nagyfőherétpuszta, u. p. Hosszúhát.

Növendékmarhát

vállalok egy évi tartásra

részes alapon — azonnal is — kitűnő legelő és téli takarmányozás mellett. 8491/b

Ujvárosy István gazdasága
Nagyfőherétpuszta, u. p. Hosszúhát.

Gazdasági számadás

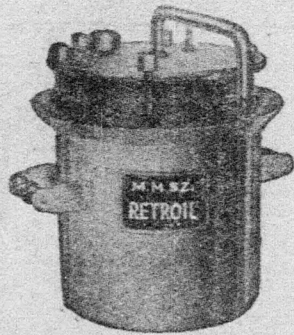
kis- és középbirtokosok részére.

Az összes szükséges könyvelési nyomatványokat magában foglaló 100 lapos könyv 1/2 vászonkötésben 19-50 pengő + szállítási költség. Kapható a „Pátria”-nyomda nyomatvány-osztályában Budapest, IX., Üllői-út 25.

Jeligés leveleket csakis megfelelő postabélyeg ellenében továbbítunk!

A fáradt,
szennyezett
traktorolaját
ismételten
használhatja

RETROIL

olajregenerálókészülék
beszerzése után.

Raktárról szállítja

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Ló-árverés.

A m. kir. turjaremetei állami ménés és méntelep parancsnokság az állományából kisorolt kancák és herétek árverését f. évi július hó 31-én délelőtt 10 órakor tartja meg a peresenyi állatvásártéren. Elárverésre kerül 2 drb huzul anyakanca, 1 drb 1 éves, 1 drb 2 éves huzul kancacsikó és 3 drb herélt. Az árverési feltételekről felvilágosítással a ménés és méntelep parancsnokság szolgál.

8476

Ménés és méntelep parancsnokság.

Külön engedély nélkül szállít
traktor- és hengerolajat

Holitscher Zsigmond és Ta.
Budapest, V., Kálman-u. 16. Tel.: 323-720.

8428

A kir. magy. Pázmány Péter Tudományegyetem Bujáki gazdaságába

kerületvezető **ISPÁN KERESTETIK.**

Fiatl. egészséges munkabíró, kellő intelligenciával rendelkezők adják be pályázati kérvényüket bizonyítványmásolatokkal együtt

URADALMI FŐINTÉZŐSÉG, BUJÁK címre.

8472

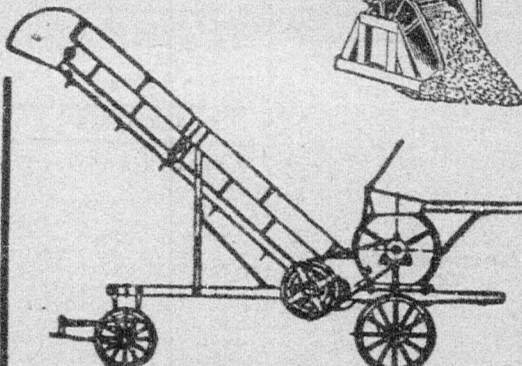
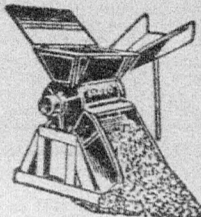
ELADÓ

2 darab egy és féléves félvér

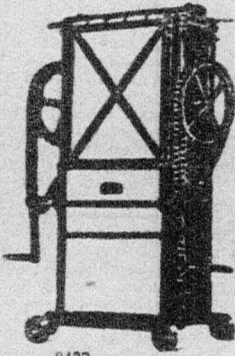
8478

SZIMMENTÁLI BIKA. Cím: BUKKOSDI URADALOM Bükksöd, Baranya vm.

Univerzális silótöltőgépek elevátorral és elevátor nélkül **szűz, vág és tép. Répát vág.**

Készíték vasból gép- és kézi hajtásos széná-, szalma-, len-, cirok-

SAJTOLÓKAT

mely könnyebben, gyorsabban, súlyosabb bálákat sajtol az eddigieknél. Gyártok barnaszén-generátorokat.

BARTKO GYÖRGY GÉPÜZEME
Budapest, XIII., Szegedi-út 48.
Telefon: 498-374.

8422

Raktárról kaphatók:

GASALI tengerimorzsoló KÉZI CSÉPLŐK próbacsépléshez
SZALMAKAZALÓZÓ KÉVEKÖTŐARATÓGÉPEK
ARATÓGÉPRÉSEK
és egyéb gazdasági gépek használt állapotban.

BARNA LÁSZLÓ

okl. gépészmérnök

Budapest, V., Báthory-u. 9. Tel.: 125-925.

8406

Gyapjút megfonja megfesti

8416

Sárányi Lajos Budapest, VIII., Losy Imre-u. 1.
Telefon: 141-888

Bérbe vennék

szőlőt

birtokot

lakóházzal, gazdasági épületekkel, élő és holt felszereléssel.

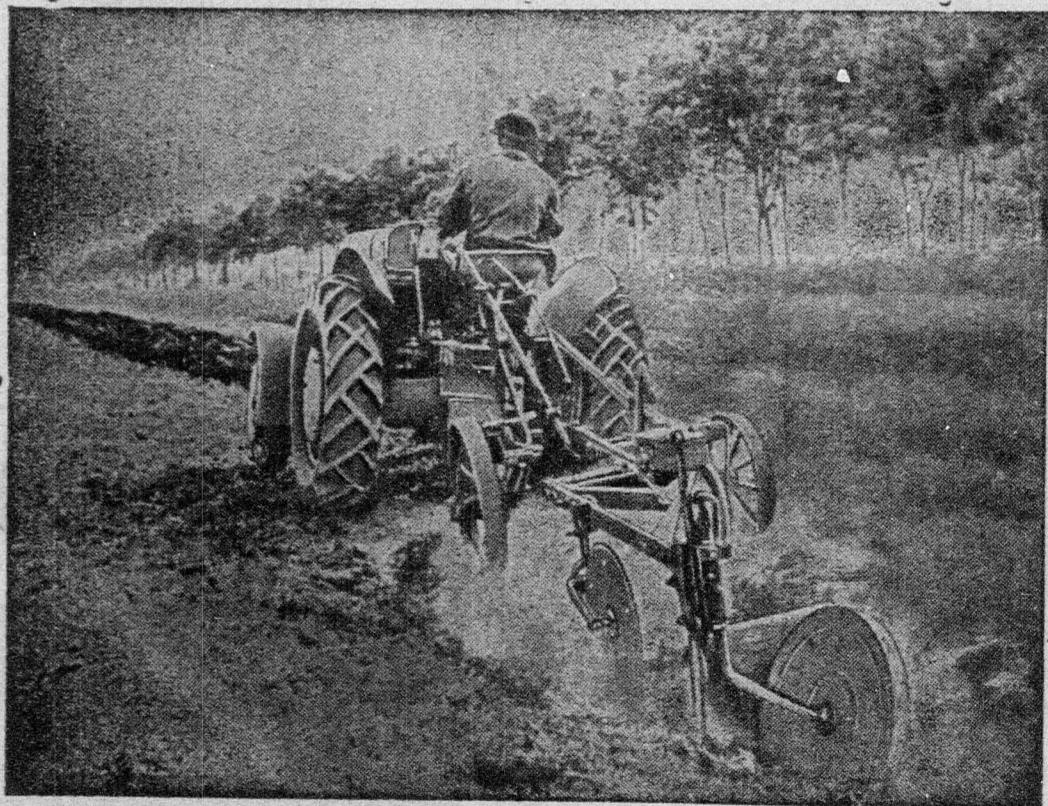
8477

Ajánlatokat részletes birtokleírással és feltételekkel >80.000 P kp. 8477-e jellegre a kiadóhivatalba kérem.

Tenyészkoca süldő mangalica, törzkönyvezett, elismert anyag
120 drb eladó.

8490

Dr. Fischer József Pál
Borsosberény, Nógrád m.

AZ ÚJ 20-25 LE

RABA

8209

MINDENES

TRAKTOR

KISEBB GAZDASÁGOK EGYETEMES MUNKAGÉPE,
URADALMAK KONNYŰ TALAJMÜVELŐ. ÉS VONTATÓGÉPE,
NAGYTELJESÍTMÉNYŰ KASZÁLÓ- ÉS KAPÁLÓGÉP,
VONTATJA ÉS ÜZEMBENTARTJA A NAGYOBB CSÉPLŐGÉPEKET IS.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

Párizs: Irodalmi Vállalat és Nyomda Készvénytársaság nyomása Budapest, IX., kerület, Dillő-út 26. szám (Köztelek) - 434334 - Felelős vezető: Wessely Károly